

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

NACRT

PRIJEDLOG

**ZAKONA O HRANI
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, svibanj 2003.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje predloženog Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. OCJENA STANJA

Osnovno je pravo potrošača da hrana koju kupuju i konzumiraju ne ugrožava njihovo zdravstveno stanje. Jednako tako, pravo je potrošača minimiziran rizik od konzumiranja hrane kao i zaštita njihovih ekonomskih interesa. Zadatak je Vlade Republike Hrvatske da putem nadležnih institucija zaštititi to pravo što je moguće više, koristeći na zakonu temeljeni sustav provjera i kontrola hrane domaćeg podrijetla i podrijetlom iz uvoza. Jedan od temeljnih ciljeva poljoprivredne politike je omogućavanje pristupa potrošačima odgovarajućoj i stabilnoj ponudi hrane sukladno njihovim zahtjevima, poglavito glede cijene i kakvoće te sigurnosti (zdravstvene ispravnosti) hrane. Povećana osjetljivost potrošača potaknula je brojne rasprave o upotrebi pesticida, hormona, aditiva i genetski modificiranih organizama u proizvodnji hrane, kao i rasprave o sigurnosti prehrane i kakvoće hrane u Hrvatskoj.

Hrvatski sabor je u srpnju 2002. godine donio *Strategiju poljoprivrede i ribarstva Republike Hrvatske* kao jednu od sastavnica Strategije razvitka Republike Hrvatske »Hrvatska u 21. stoljeću«. U Strategiji je između ostalog naglašena važnost poljoprivrede za prehrambeno stanje pučanstva odnosno količinu i kakvoću prehrane. Poljoprivreda je gospodarska djelatnost koja u ukupnom hrvatskom gospodarstvu sudjeluju s oko 7% u bruto-domaćem proizvodu, nešto više u zaposlenosti (13%) i zajedno s prehrambeno-prerađivačkom industrijom u vanjsko-trgovinskoj bilanci sa značajnih 10 do 12%. Na poljoprivredu se nadovezuje raznolika i razvijena prehrambena i prerađivačka industrija s kapacitetima koji u pojedinim granama zanatno nadilaze domaće potrebe. Industrija hrane i pića u bruto dodanoj vrijednosti prerađivačke industrije Hrvatske sudjeluje s 19.3%. Proizvodnja hrane, pića (i duhana) su djelatnosti koje, u usporedbi s drugim granama prerađivačke industrije u Hrvatskoj, zapošljavaju najviše ljudi (cca 48.500) i ostvaruju najveći ukupni prihod.

Jedan od značajnih elemenata *Strategije poljoprivrede i ribarstva* je i sigurnost prehrane. Hrana je proizvod od posebnog interesa kako za pojedinca, tako i za državu. Osiguranje zdravstvene ispravnosti hrane (namirnica) jedna je od ključnih odrednica dokumenata politike i strategije hrvatskog zdravstva i zdravstvene zaštite. Ti dokumenti su »Zdravlje za sve do 2005«, Hrvatski nacionalni akcijski plan »okoliš i zdravlje« i najnoviji »Strategija razvitka zdravstva« u sklopu Strategije razvitka RH »Hrvatska u 21. stoljeću«. U ovim dokumentima se predviđa kroz harmonizaciju propisa s EU, te kroz jačanje institucija i instrumenata sustava osiguranja zdravstvene ispravnosti hrane: kontrole, nadzora, procjene rizika itd. smanjiti izloženosti ljudi štetnim mikrobiološkim i kemijskim onečišćenjima hrane.

Osiguranje kakvoće i zdravstvene ispravnosti hrane globalizacijom tržišta postalo je od međunarodnog značaja, a u nadležnosti je vlada, proizvođača, ali i potrošača, kako u razvijenim tako i u zemljama u razvitku. Prema ocjeni FAO, WHO i WTO, početkom 21. stoljeća pozornost će se usmjeriti preoblikovanju općeg prehrambenog sustava, posebno novim tehnologijama i povećanju trgovine hranom. Te velike promjene će dati mogućnost poboljšanja prehrane i zdravlja, osiguravajući dovoljnu količinu biološki vrijedne hrane. Trgovina kao i nove tehnologije svakako pridonose općem razvitku i dobrobiti, ali znače i nove rizike za sigurnost prehrane.

Svjetska i neka naša iskustva pokazuju da se zarazne i ostale bolesti životinja i ljudi te alimentarne infekcije i intoksikacije biološke i kemijske naravi ne mogu držati pod nadzorom, ako u teoriji i praksi nema zajedništva zdravstvene, veterinarske i poljoprivredne djelatnosti. Stoga se pred Vladu Republike Hrvatske kao najveća zadaća postavlja izgradnja sustava čiji je integralni dio i harmonizirana zakonska regulativa u području proizvodnje i prometa hrane i hrane za životinje koja je namijenjena ishrani životinja koje proizvode ili se upotrebljavaju za proizvodnju hrane. Takav integralni sustav će osigurati i jamčiti potrošačima pristup zdravstveno ispravnoj hrani odgovarajuće kakvoće i na taj način ispuniti njihove potrebe, zahtjeve i očekivanja spram hrane. Hrvatska je u procesu izrazitog dinamičkog integriranja u europsko i šire svjetsko tržište. Njezina sadašnjost je harmonizacija zakonodavstva na svim područjima pa i na području zdravstvene ispravnosti i kakvoće hrane.

Pogodnosti koje je globalizacija donijela, kako potrošačima tako i industriji, danas su u sjeni nekoliko velikih prehrambenih kriza. Glavne riječi koje se čuju vezano za strategiju EU na tom području više nisu slobodne granice, slobodan izbor, već sigurnost, procjena rizika, oprez. Posljednjih godina istraživanja ukazuju na povećanje broja novih bolesti uzrokovanih hranom, a za očekivati je i daljnja povećanja s obzirom na prisutnost uzročnika koji su do toga doveli. Najvažniji aktualni činitelji koji su doveli do rizika za sigurnost hrane su: adaptacija mikroorganizama na antimikrobna sredstva, nove tehnologije proizvodnje hrane, pri čemu prehrambeni lanac postaje duži i složeniji što povećava mogućnost kontaminacije. Zatim je tu značajan čimbenik i onečišćenje okoliša, pa promjena prehrambenih navika (npr. viši standard rezultira većom potrošnjom namirnica životinjskog podrijetla), demografske promjene koje povećavaju udio stanovništva podložan problemima s bolestima uzrokovanim hranom (npr. porast udjela starije populacije), putovanja i migracije, trgovina hrane, hrane za životinje, i životinja, te novi načini prijenosa uzročnika bolesti. Slučajevi trovanja hranom posljednjih desetljeća su potaknuli niz regulatornih mjera kojima se nastoji povećati higijena i zdravstvena ispravnost hrane. Jedna od mjera je i obavezno uvođenje preventivnih mjera samokontrole (HACCP sustav) koje moraju obuhvaćati sve faze primarne proizvodnje, pripremu, preradu, proizvodnju, pakiranje, uskladištenje, prijevoz i distribuciju, rukovanje i nuđenje na prodaju ili isporuku potrošaču to jest svih sudionika u lancu proizvodnje hrane i hrane za životinje. U takvim uvjetima organiziranja sustava kontrole higijene i zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje biti će vrlo važno imati brze i pouzdane metode laboratorijske dijagnostike vezane uz mikrobiološke, kemijske i fizikalne opasnosti koje bi mogle predstavljati opasnost za zdravlje kako ljudi tako i životinja. Proizvodnja zdravstveno ispravnih namirnica, osim zaštite vlastite populacije, omogućava i izlazak Hrvatske kao ravnopravnog partnera na svjetsko tržište, što je imperativ gospodarskog razvoja. U uvjetima sve veće liberalizacije tržišta potrebno je uskladiti zakonsku regulativu u području kakvoće i zdravstvene ispravnosti hrane s međunarodnim standardima, kako bi domaći proizvodi imali ravnopravan položaj s proizvodima na međunarodnom tržištu. Neizravno, na taj se način ostvaruje jedan od prioritarnih ciljeva hrvatske poljoprivredne politike a to je podizanje razine konkurentnosti domaće proizvodnje. U cilju zaštite potrošača potrebno je unaprijediti inspekcijску kontrolu kakvoće i zdravstvene ispravnosti hrane u proizvodnji i prometu.

Planom provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju kojeg je Vlada Republike Hrvatske usvojila 18. listopada 2001. godine, kao jedna od zakonodavnih mjera predviđeno je donošenje Zakona o hrani.

Normativno stanje u području zdravstvene ispravnosti i kakvoće hrane

Zdravstvena ispravnost i kakvoća hrane u nadležnosti je više ministarstava (Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, Ministarstvo zdravstva) i tijela državne uprave (Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo, Državni inspektorat). Postojeći model službene kontrole

zdravstvene ispravnosti i kakvoće hrane predstavlja kombinaciju različitih mjera u nadležnosti različitih tijela državne uprave. Pravna osnova za higijenu i zdravstvenu ispravnost te kakvoću hrane kao i hrane za životinje sadržana je unutar slijedećih zakona:

- Zakon o zdravstvenoj ispravnosti i zdravstvenom nadzoru nad namirnicama i predmetima opće uporabe («NN» br. 1/97)
- Zakon o sanitarnoj inspekciji («NN» br. 27/99)
- Zakon o veterinarstvu («NN» br. 70/97 i 105/01)
- Zakon o zaštiti bilja («NN» br. 10/94)
- Zakon o normizaciji («NN» br. 55/96)
- Zakon o Državnom inspektoratu («NN» br. 76/99).

Pojedina pitanja u području sigurnosti i kakvoće hrane uređena su i drugim zakonima poput:

- Zakona o vinu («NN» br. 34/95)
- Zakona o stočarstvu («NN» br. 70/97)
- Zakona o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda («NN» br. 12/01)
- Zakona o oznakama zemljopisnog podrijetla proizvoda i usluga («NN» 78/99).

Navedeni zakoni određuju nadležna tijela s njihovim odgovornostima za zdravstvenu ispravnost i kakvoću hrane, kao i mjere koje se primjenjuju radi udovoljavanja uvjetima propisanim u navedenim zakonima, to jest sustav službene kontrole hrane.

Institucije odgovorne za zakonodavstvo o hrani te za provedbu zakona i podzakonskih propisa – postojeći sustav kontrole hrane

Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva odgovorno je za provedbu Zakona o veterinarstvu, Zakona o vinu, Zakona o stočarstvu, Zakona o zaštiti bilja, Zakona o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda te podzakonskih propisa donesenih temeljem navedenih zakona. Pored Ministarstva, u dijelu službene kontrole kakvoće proizvoda koji su predmet Zakona o vinu, Zakona o stočarstvu i Zakona o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, nadležan je Državni inspektorat.

Upravljanje sustavom za higijenu i zdravstvenu ispravnost hrane životinjskog podrijetla je u nadležnosti **Uprave veterinarstva**. Uprava je nadležna za poslove inspeksijskog nadzora, higijenu proizvoda životinjskog podrijetla i veterinarsko javno zdravstvo, zdravstvenu zaštitu životinja i veterinarsku praksu i poslove granične veterinarske inspekcije.

Granična veterinarska inspekcija radi uz pomoć mreže graničnih inspeksijskih ureda na 46 lokacija (3 stalna sa 24 satnim djelovanjem, 5 sa 17 satnim, 11 sa 12 satnim i sa 8 satnim radnim vremenom bez subote i nedjelje, a ostali prema zahtjevu). Ima ukupno 57 zaposlenika s odgovornošću za inspekciju i certificiranje uvezanih, tranzitnih i izvoznih živih životinja (ograničeno na 5 graničnih veterinarskih stanica) i proizvoda životinjskog podrijetla.

Veterinarska inspekcija u Ministarstvu upravlja i regionalnom mrežom područnih veterinarskih ureda (21), regionalno razmještenih veterinarskih inspektora (80), i ovlaštenih veterinarskih službenika (795), koji vrše veterinarske i veterinarsko javno zdravstvene kontrole na područnoj razini.

Model kontrole hrane životinjskog podrijetla ima za cilj osigurati higijenu i zdravstvenu ispravnost proizvoda životinjskog podrijetla koji se koriste za ljudsku potrošnju preko procesa:

- inspekcije životinja prije klanja te mesa i organa nakon klanja te proizvoda životinjskog podrijetla namijenjenih prehrani ljudi
- uzorkovanje, laboratorijska ispitivanja i kontrolu proizvoda životinjskog podrijetla prije stavljanja na tržište

- utvrđivanje uvjeta te kontrole i nadzor nad objektima za proizvodnju i preradu.
Kontrola obuhvaća: meso i mesne proizvode uključivo meso i proizvode od peradi, jaja, mlijeko i mlječne proizvode, med i proizvode od meda, riblje proizvode, hranu za životinje. Hrvatski veterinarski institut osigurava laboratorijske usluge u svrhu službene kontrole hrane životinjskog podrijetla i hrane za životinje u Hrvatskoj. Institut uključuje peradarski centar i centralni veterinarski laboratorij, oba smještena u Zagrebu. Uz to postoje četiri regionalna veterinarska laboratorija u Splitu, Vinkovcima, Rijeci i Križevcima. Centralni veterinarski laboratorij u Zagrebu ima odjele za mikrobiologiju, higijenu namirnica, hranu za životinje, kemijske analize i analize rezidua, koji su uključeni pri ispitivanju uzoraka hrane i hranidbenih materijala donesenih na analizu. Regionalni laboratoriji imaju ograničene dijagnostičke odjele i mogu preuzeti neke od kemijskih ispitivanja i ispitivanja higijene hrane. Kakvoća poljoprivrednih proizvoda životinjskog podrijetla i stočne hrane regulirana je Zakonom o stočarstvu i podzakonskim aktima donesenim temeljem tog zakona koji se odnose na kakvoću i ocjenjivanje mlijeka, ocjenjivanje kakvoće svinjskih i govedih trupova te na kakvoću stočne hrane. Zakon o vinu regulira pitanja kakvoće vina i proizvoda od grožđa i vina, dok se odredbe Zakona o ekološkoj proizvodnji poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda odnose na specifične zahtjeve kojima mora udovoljavati sustav ekološke proizvodnje.

Ministarstvo zdravstva odgovorno je za provedbu Zakona o zdravstvenoj ispravnosti i zdravstvenom nadzoru nad namirnicama i predmetima opće uporabe te za provedbu pravilnika donesenih temeljem ovih zakona. Sanitarna inspekcija koja djeluje u Ministarstvu zdravstva temelji svoje poslove na Zakonu o sanitarnoj inspekciji.

Uprava za poslove sanitarne inspekcije je primarno odgovorna za sva pitanja u odnosu na javno zdravstvo. Ona obuhvaća graničnu sanitarnu inspekciju, sanitarnu inspekciju unutar nacionalnih granica, sigurnost vode, zarazne bolesti, kemijske i radiološke opasnosti. Uprava za poslove sanitarne inspekcije je odgovorna za upravljanje sustavom sigurnosti – zdravstvene ispravnosti hrane bez obzira na njezino podrijetlo (biljno, životinjsko ili mješovito podrijetlo hrane). Inspekciju vrši 200 područnih inspektora u 21 administrativnom području - županijama. Oni su odgovorni Upravi za sanitarne poslove Ministarstva zdravstva i različitih su struka (medicina, sanitarno inženjerstvo, prehrambena tehnologija). U većini područja inspektori imaju općenite odgovornosti unutar geografskih područja (hrana, voda, zarazne bolesti, kozmetika, bolnička higijena). U Gradu Zagrebu postoji samounutarnja podjela poslova u inspekciji temeljem koje oko 10-tak sanitarnih inspektora pretežito radi u kontroli hrane.

Unutar Uprave za poslove sanitarne inspekcije, Odjel granične sanitarne inspekcije je odgovoran za osiguravanje udovoljavanja uvjetima zdravstvene ispravnosti uvezene hrane. Inspekcija se vrši u carinskim skladištima gdje je obavezno dopremiti svu uvezenu hranu pri prvom ulasku.

Zakon o zdravstvenoj ispravnosti i zdravstvenom nadzoru nad namirnicama i predmetima opće uporabe definira odgovornost sanitarne inspekcije u odnosu na inspekciju i kontrolu zdravstvene ispravnosti sve hrane namijenjene ljudskoj potrošnji, te u odnosu na mjesta gdje se posluje s hranom. Međutim, odredbe tog zakona također daju ovlasti i veterinarskoj inspekciji za kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane životinjskog podrijetla, samo u proizvodnji.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo je zdravstvena ustanova koja zauzima centralno mjesto u mreži županijskih javnozdravstvenih ustanova Hrvatske. Organizacijska jedinica zavoda za javno zdravstvo – Služba za zdravstvenu ekologiju bavi se onim aspektima zdravlja i bolesti ljudi koji su uvjetovani biološkim, kemijskim i fizikalnim čimbenicima okoliša s kojima ljudi dolaze u kontakt putem medija okoliša od kojih je jedan i hrana. U svrhu utvrđivanja zdravstvene ispravnosti hrane, predmeta opće uporabe i vode za piće Služba za zdravstvenu

ekologiju posjeduje ovlaštene laboratorije. Aktivnosti službe osim laboratorijskih ispitivanja su praćenje, ocjenjivanje, prevencija i korekcija potencijalno štetnih sastojaka i onečišćenja hrane, osposobljavanje laboratorijskih stručnjaka za samostalan rad na ocjenjivanju zdravstvene ispravnosti, rad na razvoju metoda u analitici hrane, kreiranje politike i zakonskih i podzakonskih akata na području zdravstvene ispravnosti hrane, informiranje i izvješćivanje, te skupa s drugim Službama zavoda i sanitarnom inspekcijom sprečavanje i suzbijanje bolesti koje se prenose hranom. Hrvatski zavod za javno zdravstvo predlaže, a Ministarstvo zdravstva donosi, minimalni godišnji program uzorkovanja hrane i predmeta opće uporabe (monitoring), koji služi kao osnova planiranju uzorkovanja Županijskim sanitarnim inspekcijama. Sredstva za uzorkovanje i analize osiguravaju županijski proračuni.

Kako je zdravstvena ispravnost hrane jedna od zadaća javnoga zdravstva, mjere osiguranja iste, mjere praćenja zdravstvene ispravnosti hrane na tržištu RH, mjere praćenja razina kontaminanata u namirnicama, praćenja unosa istih, te ocjena ugroženosti zdravlja stanovništva, navedene su kao obveze zavoda za javno zdravstvo u Planu i Programu mjera zdravstvene zaštite (NN 30/2002.).

Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo je institucija odgovorna za razvoj normi. Međutim, pravilnici koji reguliraju kakvoću prehrambenih proizvoda (30-tak pravilnika i još 20-tak koji se odnose na analitičke metode) preuzeti su iz bivše države temeljem Zakona o normizaciji ili su doneseni temeljem tog zakona. Ovi propisi predstavljaju tehničku osnovu za inspekciju hrane koja se vrši od strane Državnog inspektorata. Većina ovih propisa je zastarjela i s tehničko-tehnološkog aspekta predstavljaju ograničenje domaćim proizvođačima hrane u razvoju novih proizvoda te su time i prepreka većoj konkurentnosti domaćih prehrambenih proizvoda. Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva prema postojećim propisima nema nadležnosti za donošenje novih pravilnika (osim u dijelu koji je pokriven Zakonom o stočarstvu i Zakonom o vinu) te je stoga nužno tu nadležnost definirati Zakonom o hrani i sukladno tome žurno prići izradi novih pravilnika o temeljnim zahtjevima kakvoće hrane, tamo gdje za to postoji opravdana potreba odnosno prije svega onih prehrambenih proizvoda za koje postoje vertikalni propisi u Europskoj uniji. Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo aktivno razvija i unapređuje upravljanje kvalitetom za laboratorijska testiranja u Hrvatskoj. On je podržao razvoj nacionalnih normi zasnovanih na EN 45000 i ISO 17000 serijama normi te je unutar Zavoda ustanovljena Nacionalna služba za ovlašćivanje.

Državni inspektorat je odgovoran za inspekciju i kontrolu stupnja niza ekonomskih aktivnosti, a između ostalih i kontrolu kakvoće hrane i stočne hrane na tržištu. Sukladno Zakonu o državnom inspektoratu izdaje uvjetnija o kakvoći prehrambenih proizvoda prije stavljanja na tržište.

Granične inspekcije

Uvezeni prehrambeni proizvodi na utvrđenim graničnim prijelazima i drugim mjestima podliježu inspekciji temeljem Zakona o zdravstvenoj ispravnosti i zdravstvenom nadzoru nad namirnicama i predmetima opće uporabe, Zakona o veterinarstvu i Zakona o državnom inspektoratu te preglede provode sanitarna, veterinarska i inspekcija Državnog inspektorata. Pregledi uključuju fizički pregled pošiljke, pregled dokumentacije i ako je potrebno prema zakonu uzorkovanje i analizu. Sve pošiljke proizvoda životinjskog podrijetla podliježu nadzoru veterinarske granične inspekcije, a isto može nadzirati i granična sanitarna inspekcija. Preko 74.000 pošiljaka životinjskog podrijetla je bilo pregledano 2001. godine od kojih je 24. 000 bila uvezena hrana životinjskog podrijetla (ostalo su bile žive životinje, tranzit ili izvozne pošiljke). Ostale proizvode pregledava sanitarna inspekcija, ali ne moraju biti uzorkovani i poslani na analizu u svim slučajevima. Prema podacima granične sanitarne inspekcije u 2001. godini bilo je uvezeno 54.322 pošiljaka prehrambenih proizvoda od čega je 16.748 uzorkovano i poslano na analizu u ovlaštene laboratorije. Za 131 pošiljku

prehrambenih proizvoda utvrđeno je da nije zdravstveno ispravna te za iste nije odobren uvoz. Državni inspektorat će pregledati, uzorkovati i testirati bilo koji uvezeni prehrambeni proizvod ako se smatra da postoji razlog (npr. novi ponuđač na tržištu, novi proizvodi itd.). Također, Državni inspektorat izdaje uvjerenja o kakvoći uvoznih i domaćih prehrambenih proizvoda prije stavljanja na tržište, što predstavlja obvezno potvrđivanje kakvoće hrane na način koji nije sukladan propisima Europske unije.

Ne postoje jamstva da će svaka pošiljka proći samo jednu inspekciju kako bi se procijenilo da li je ili nije zdravstveno ispravna. Ponekad jedna pošiljka podliježe višestrukim pregledima prema različitim pravilima koja se odnose na sigurnost hrane. Miješane pošiljke stoga predstavljaju i inspeksijski problem. Uvoznik plaća laboratorijska ispitivanja i izdavanje potvrda potrebnih za napuštanje skladišta i stavljanje na tržište. U slučaju proizvoda životinjskog podrijetla u unutarnjem prometu pri dolasku na područje u kojem proizvod životinjskog podrijetla treba biti distribuiran, uvoznik mora imati potvrdu o utovaru kako bi ostvario mogućnost za područnu distribuciju.

Laboratorijske analize

Sukladno Zakonu o zdravstvenoj ispravnosti i zdravstvenom nadzoru nad namirnicama i predmetima opće uporabe Ministarstvo zdravstva ovlašćuje laboratorije za analize i superanalize namirnica i predmeta opće uporabe. Podzakonski akt navedenog zakona propisuje uvjete glede prostora, zaposlenika i opreme koje ovlaštene laboratoriji moraju ispunjavati. Do sada je izdano 30 rješenja kojima je utvrđeno ispunjavanje propisanih uvjeta i to u: 19 zdravstvenih ustanova, 5 veterinarskih ustanova, 3 znanstvene ustanove i 3 privatne veterinarske tvrtke (veterinarske stanice).

Većina laboratorija je ovlaštena za osnovnu laboratorijsku djelatnost (osnovne mikrobiološke i fizikalno-kemijske analize), a 11 laboratorija je ovlašteno za specijaliziranu laboratorijsku djelatnost koja uključuje sve analize nužne za kompletnu ocjenu zdravstvene ispravnosti hrane i predmeta opće uporabe. Među specijaliziranim laboratorijima pet ih je ovlašteno i za superanalize.

Analize mlijeka sa poljoprivrednih gospodarstava provode se u Centralnom laboratoriju za mlijeko u Križevcima Hrvatskog stočarskog selekcijskog centra. Analize kakvoće vina su u nadležnosti Hrvatskog zavoda za vinarstvo i vinogradarstvo.

U sustavu laboratorija nadležnih za službene kontrole zdravstvene ispravnosti hrane s jedne strane postoji preopskrbljenost uslugama u nekim najosnovnijim metodama (npr. mikrobiološko testiranje). S druge strane nema mogućnosti na nacionalnoj razini za testiranje pojedinih rezidua i kontaminanata (zaostataka veterinarskih lijekova i proizvoda zaštite bilja u hrani i hrani za životinje).

Nacionalna služba za ovlašćivanje je dio Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo. Ona je pridružena Europskoj organizaciji za akreditiranje, ispunjava zahtjeve i postat će punopravni član. Hrvatska stoga ima raspoložive kapacitete za pristup usklađenosti laboratorija sa HR EN ISO/IEC 17025 serijom standarda (opći zahtjevi za akreditaciju laboratorija). Prema podacima DZNM do sada su tri laboratorija za analize prehrambenih proizvoda akreditirana ili dostižu akreditirani status. To su laboratorij Hrvatskog zavoda za vinarstvo i vinogradarstvo, Centralni laboratorij za mlijeko u Križevcima i laboratorij Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Razlozi za donošenje Zakona o hrani

Temeljni razlozi za donošenje Zakona o hrani su unaprijeđenje zaštite života i zdravlja ljudi, zaštita interesa potrošača te zaštita globalnog interesa Republike Hrvatske u nastupu na međunarodnom tržištu. U tom cilju Zakonom se prije svega želi uspostaviti integrirani pristup reguliranja lanca opskrbe hranom uključujući i hranu za životinje, te stvoriti pravni okvir za

buduću harmonizaciju propisa koji sada reguliraju ovo područje s propisima Europske unije. Pored navedenog, razlozi za donošenje zakona proizlaze i iz potrebe učinkovitijeg iskorištavanja sredstava za inspekcije i analize hrane te potrebe bolje koordinacije nadležnih tijela tijekom procesa izrade zakonske regulative za područje hrane i hrane za životinje.

Jedan od značajnih razloga za donošenje Zakona o hrani je i postojeća zastarjela regulativa odnosno pravilnici koji reguliraju kakvoću prehrambenih proizvoda koji su preuzeti iz bivše države temeljem Zakona o normizaciji ili su doneseni temeljem tog zakona. Većina ovih propisa je zastarjela i s tehničko-tehnološkog aspekta predstavlja ograničenje domaćim proizvođačima hrane u razvoju novih proizvoda te je time i prepreka većoj konkurentnosti domaćih prehrambenih proizvoda.

Isto tako Republika Hrvatska je preuzela određene obveze, proizašle potpisivanjem sporazuma na europskoj i široj međunarodnoj razini. Međunarodne obveze u odnosu na trgovinu hrane sadržane su u Sanitarnom i fitosanitarnom sporazumu i Sporazumu o tehničkim preprekama trgovini u okviru Svjetske trgovinske organizacije.

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju kao i Privremenog sporazuma koji regulira trgovinska pitanja s Europskom unijom, Hrvatska je preuzela obvezu harmonizirati svoje zakonodavstvo s EU te institucionalno podržati provedbu istog.

U tom cilju uočene su manjkavosti postojećeg sustava koje predstavljaju najznačajnije prepreke prilagodbi *acquis communautaire* u području zakonodavstva o hrani kao što su:

Višestruke inspekcije za zdravstvenu ispravnost hrane

Odgovornost za zdravstvenu ispravnost hrane smještena je pri nekoliko tijela državne uprave različito uključenih sa aspekata politike, zakonodavstva, upravljanja, inspekcije, uzorkovanja laboratorijskog ispitivanja i potvrđivanja zdravstvene ispravnosti i kakvoće. Odgovornosti tih tijela državne uprave razmjerno su dobro određene u njihovim odgovarajućim zakonima, ali uz određene neusklađenosti sa zakonodavstvom EU postoji i znatno preklapanje u definicijama, koje rezultira višestrukim inspekcijama unutar jednog objekta koji posluje s hranom. Jednako tako preklapanje između odgovornosti Ministarstva zdravstva (sanitarna inspekcija) nadležnog za svu hranu i Ministarstva poljoprivrede i šumarstva (veterinarska inspekcija) koje je nadležno za zdravstvenu ispravnost hrane životinjskog podrijetla rezultira nerijetko višestrukim povećanjem troškova analitičkih ispitivanja kako sirovina tako i gotovih proizvoda, bilo uvezenih ili iz domaće proizvodnje.

Negativni učinak trenutne organizacije odnosno tzv. podijeljene odgovornosti između više nadležnih tijela rezultira pomanjkanjem koordinacije inspekcija nadležnih za zdravstvenu ispravnost hrane.

Posljednjih godina potreba za strateškom kontrolom i bolje vođenim procesima upravljanja rizikom, potakla je većinu EU članica **na razmatranje uvođenja agencija odnosno na imenovanje i ustanovljavanje jedne institucije (single authority)** sa sveobuhvatnom i isključivom odgovornosti za sigurnost hrane. Tako primjerice Austrija imenuje Savezno ministarstvo društvenih poslova i stvaranja institucijom nadležnom za zdravstvenu ispravnost hrane. Danska 1997. godine ustanovljava Dansku upravu za veterinarstvo i hranu odgovornu Ministarstvu za hranu, poljoprivredu i ribarstvo. Finska 2001. godine, a Francuska 1999. godine osnivaju nacionalne agencije za sigurnost hrane, odgovorne jednom ili više ministarstava (poljoprivrede, zdravstva). Belgija i Njemačka osnivaju savezne agencije za sigurnost hrane odgovorne Ministarstvu zdravstva. Irska 1999. godine također osniva Upravu za sigurnost hrane, a Italija u okviru Ministarstva zdravstva objedinjuje poslove javnog zdravstva i veterinarskog javnog zdravstva. U Portugalu i Španjolskoj u tijeku je osnivanje agencija, dok je ova u Portugalu odgovorna izravno premijeru Vlade. Švedska nacionalna uprava za hranu odgovorna je Ministarstvu poljoprivrede, hrane i ribarstva, a u Velikoj Britaniji Agencija za standarde hrane osnovana 2000. godine odgovorna je Vladi putem Ministarstva zdravstva.

Dakle, nema jednog pristupa ili pravila u zemljama članicama, već je politička odluka svake zemlje imenovanje ili ustanovljavanje institucije odgovorne za sigurnost hrane. Ono što je bitno jest činjenica da se imenuje jedna odgovorna institucija za sigurnost i stratešku kontrolu hrane koja u svojem sastavu može imati sve relevantne inspekcije, ili pak ima “moć” koordiniranja rada inspekcija koje su u sastavu drugih institucija.

Obvezni zahtjevi za kakvoću hrane i obvezno potvrđivanje kakvoće

Obvezno potvrđivanje kakvoće sve hrane prije stavljanja na tržište trenutno se traži prema odredbama Zakona o Državnom inspektoratu. Stoga sva hrana podliježe obveznim zahtjevima koji uključuju parametre kakvoće, a prije stavljanja na tržište mora biti potvrđeno da je u skladu s tim zahtjevima. Obvezni zahtjevi kakvoće odnosno kvalitete, ako se primjenjuju na uvezene proizvode (npr. koji se ne odnose na zdravstvenu ispravnost hrane) mogu se smatrati preprekama slobodnog tržišta, osim ako takve mjere nisu zasnovane na zdravstvenoj pozadini za okoliš, životinje, biljke ili potrošače i podkrijepljene znanstvenim dokazima. U zemlji članici EU primjenjivanje takvih mjera na proizvode druge zemlje članice smatra se nezakonitim te je u tom slučaju prekršen članak 28. Ugovora o osnivanju Europske zajednice. Prema EU propisima, samo nekolicina namirnica podliježe obveznim standardima kvalitete (postoji 14 vertikalnih propisa). Ove vertikalne smjernice su zasnovane na takozvanim “starim pristupima” kad je bio zajednički pokušaj harmonizacije standarda kakvoće u EU. Međutim to nije funkcioniralo obzirom na prirodnu heterogenost hrane unutar EU, koja čini dostizanje dogovora gotovo nemogućim na razini Vijeća. Pristup je stoga napušten u korist usmjeravanja na sigurnost hrane. Osnovni korak za usklađivanje sa *acquis communautaire* u Hrvatskoj je postupno dereguliranje obaveznih standarda kakvoće, osim za kategorije proizvoda koje podliježu vertikalnim smjernicama EU ili tamo gdje Vlada RH odluči da je nacionalni interes korisniji primjenom kontrole na nacionalnu proizvodnju.

Sustav laboratorija za ispitivanje hrane

Proces pridruživanja EU će doprinijeti neophodnoj ugradnji Smjernice Vijeća 89/397 (Osnovni zahtjevi za službenu kontrolu hrane) i Smjernice 93/99 (Dodatne mjere za službenu kontrolu hrane) u nacionalno zakonodavstvo. Ove zahtijevaju da zemlje članice EU verificiraju prehrambeni materijal i mjesta gdje se hrana priprema u skladu s odgovarajućim zakonodavstvom. Obzirom na laboratorije osnovne karakteristike ovih dviju smjernica su:

- Inspekcija hrane treba biti popraćena ispitivanjem u laboratorijima za kontrolu hrane;
- Laboratoriji koji se koriste za ispitivanja moraju biti u skladu sa standardima serije EN ISO/IEC 17025, uglavnom ti laboratoriji trebaju biti akreditirani za testove koje provode za potrebe službene inspekcije;
- Za svaki test koji se provodi zemlja članica treba imenovati jedan laboratorij kao referentni laboratorij, s odgovornošću organiziranja kontrole kvalitete nacionalnih laboratorijskih usluga za taj test.

Laboratoriji su trenutno organizirani na način da su ovlašteni od pojedinih tijela državne uprave ovisno o zakonima koji su u njihovoj nadležnosti, a sukladno zahtjevima utvrđenim u pravilnicima glede uvjeta koje ti laboratoriji moraju ispunjavati. Ne postoji obveza udovoljavanja tih laboratorija međunarodno prihvaćenim normama odnosno obveza akreditacije laboratorija nadležnih za ispitivanja u svrhu službene kontrole hrane. Sama akreditacija je dugotrajan proces (može trajati i nekoliko godina), a iziskuje i znatna ulaganja u opremu i djelatnike. Stoga i nije moguće nametnuti takvu obvezu za sve kategorije laboratorija odjednom već je potrebno napraviti razvrstavanje laboratorija u odnosu na zahtjev za akreditacijom i utvrditi rokove za one koji će morati udovoljavati zahtjevima međunarodno prihvaćenih normi.

U budućnosti država će trebati laboratorije za tri važne uloge u odnosu na zdravstvenu ispravnost i kakvoću hrane:

1. Da osiguraju usluge ispitivanja (analiza) za potrebe inspekcija, te osiguraju informacije o sigurnosti proizvodnje i proizvoda;
2. Da djeluju kao referentni laboratoriji (tehnička koordinacija laboratorija za testiranje);
3. Da preuzmu zadatke procjene rizika (studije o opasnostima i rizicima kako bi omogućile da Vlada odluči o mjerama za kontrolu hrane).

Uredbe i Smjernice Europske unije

Europska unija ima vrlo opširno zakonodavstvo za područje poljoprivredno-prehrambenih proizvoda koje se u nekim dokumentima EU naziva prehrambeno ili zakonodavstvo o hrani. Europsko zakonodavstvo razvijalo se tijekom posljednjih četrdeset godina odražavajući mješavinu znanstvenih, društvenih, političkih i ekonomskih sila. Tijekom toga razdoblja zakonodavstvo o hrani je imalo različite političke ciljeve. Jedan cilj je bio da uskladi nacionalne mjere i stvori osnovicu za unutarnje tržište, a drugi je bio da usvoji zajedničke mjere unutar Zajedničke poljoprivredne politike (CAP). Ovi ciljevi bili su neraskidivo povezani s uspostavljanjem i održavanjem visoke razine zaštite općeg zdravlja, sigurnosti i zaštite potrošača. Različiti ciljevi vodili su do nekih razilaženja u pristupu zakonodavstvu o hrani, do nedosljednosti pa čak i praznina. Stoga je još u Bijeloj knjizi o sigurnosti hrane predloženo donošenje propisa na razini EU koji će tvoriti osnovu za harmonizaciju postojećih nacionalnih zakona o hrani u zemljama članicama, a isti je usvojen u siječnu 2002. godine. Dakle, temelj za izradu prijedloga Zakona o hrani čini ***Uredba (EC) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. godine o općim načelima i uvjetima propisa o hrani, osnivanju Europske uprave za zdravstvenu ispravnost hrane i postupanju u pitanjima zdravstvene ispravnosti hrane***. Ovaj propis daje temeljni sustav definicija i načela za buduće europsko prehrambeno pravo, definira zahtjeve i odgovornosti za zdravstvenu ispravnost hrane i hrane za životinje koje ulaze u prehrambeni lanac čovjeka. Jedno od temeljnih načela na kojim se bazira sigurnost hrane za zdravlje ljudi su transparentni, nezavisni znanstveni savjeti koji slijede tri međusobno povezane komponente analize rizika: procjenu, upravljanje i obavještanje o riziku. Uredbom se određuju postupci u pitanjima zdravstvene ispravnosti hrane i utemeljuje sustav brzog uzbunjivanja glede hrane i stočne hrane. Ustanovljava se i Europska uprava (agencija) za sigurnost hrane, određuje se njezin djelokrug, zadaće i odgovornosti. Uredbom se reguliraju pitanja prava potrošača da ih se ne dovodi u zabludu te da imaju pristup točnim informacijama. Definišu se zahtjevi koji se odnose na sljedivost (mogućnost ulaznja u trag) hrani, hrani za životinje, sastojcima i životinjama koje služe za proizvodnju hrane. Izričito se ističe primarna odgovornost za zdravstvenu ispravnost hrane i hrane za životinje koja počiva na poduzećima koja posluju s hranom i hranom za životinje. Prijedlog Zakona o hrani u cijelosti je usklađen s ovom Uredbom.

U prijedlog Zakona o hrani također su ugrađene temeljne odredbe drugih relevantnih uredbi i smjernica razrada kojih će se ugraditi u provedbene propise:

- ***Smjernica Vijeća 89/397/EEZ od 14. lipnja 1989. o službenom nadzoru nad prehrambenim proizvodima***
- ***Smjernica Vijeća 93/99/EEZ od 29. listopada 1993. o dodatnim mjerama službene kontrole prehrambenih proizvoda***
- ***Uredba (EZ) br. 258/97 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. siječnja 1997. o novoj hrani i sastojcima nove hrane***
- ***Smjernica 2001/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. ožujka 2001. o namjernom puštanju u okoliš genetski modificiranih organizama***

- *Smjernica 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. ožujka 2000. o usklađivanju propisa država članica koji se odnose na označavanje, prezentaciju i reklamiranje prehrambenih proizvoda*
- *Uredba Vijeća (EEZ) 2081/92 od 14. srpnja 1992. o zaštiti zemljopisnih oznaka i oznaka izvornosti za poljoprivredne i prehrambene proizvode*
- *Uredba Vijeća (EEZ) br. 2082/92 od 14. srpnja 1992. o potvrdama o osobitim svojstvima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda*

Pored ovih Uredbi i Smjernica EU koje su na snazi, prilikom izrade teksta Zakona u obzir su uzeta i pravila o higijeni hrane u dijelu koji se odnosi na registraciju i odobravanje objekata u kojima se odvija poslovanje s hranom, kao i ona koja se odnose na uvođenje sustava samokontrole u objekte (HACCP), a koja su sadržana u *Prijedlogu Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o higijeni prehrambenih proizvoda (COM/2000/0438 konačni prijedlog)*.

2. OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM

Zakonom se uređuju slijedeća pitanja:

- opća načela i zahtjevi koji se odnose na higijenu i zdravstvenu ispravnost hrane i hrane za životinje;
- obveze subjekata u poslovanju s hranom i poslovanju s hranom za životinje glede higijene i zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje;
- opći zahtjevi koji se odnose na kakvoću hrane;
- opći zahtjevi za ostvarivanje zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti hrane, tradicionalnog ugleda hrane;
- opći zahtjevi koji se odnose na deklariranje ili označavanje hrane i hrane za životinje;
- opći uvjeti stavljanja hrane i hrane za životinje na tržište;
- opći uvjeti za stavljanje na tržište nove hrane;
- opći uvjeti za stavljanje na tržište hrane i hrane za životinje koja sadrži ili se sastoji od genetski modificiranih organizama;
- sustav službene kontrole hrane i hrane za životinje;
- sustav ovlaštenih ispitnih laboratorija i referentnih laboratorija;
- upravljanje krizom i hitnim slučajevima;
- osnivanje Hrvatske agencije za hranu; te
- ovlasti i odgovornosti nadležnih tijela glede hrane i hrane za životinje proizvedene u Republici Hrvatskoj ili uvezene te stavljene na tržište Republike Hrvatske.

3. POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Donošenjem Zakona o hrani, odnosno boljom organizacijom (nadležnosti) i kordinacijom nadležnih inspekcija prehrambenih proizvoda, osigurat će se preduvjeti za poboljšanje strateškog upravljanja sigurnošću to jest zdravstvenom ispravnošću hrane. Formiranjem Agencije za hranu koja će imati funkciju analiza rizika utemeljenih na znanstvenim osnovama i koja će voditi računa o problematici kontrole hrane preko distribucijskog lanca kroz sve proizvodne sektore, Republika Hrvatska će uspostaviti instituciju odgovornu za zdravstvenu ispravnost i higijenu hrane koja će usko surađivati i biti umrežena s drugim nacionalnim tijelima odgovornim za veterinarstvo, fitosanitarne mjere i sanitarne mjere.

Isto tako, novi pristup rezultirat će efikasnijim iskorištavanjem sredstava za kontrolu hrane, unaprijedit će informiranje o rizicima hrane te smanjiti razlike u inspekcijskim standardima.

Uspostavljanje Agencije sa prikladnim znanstvenim vodstvom i uzimajući u obzir interes potrošača i industrije, osigurati će da politika sigurnosti hrane bude usmjerena na ključne

probleme, te će biti moguće brzo djelovati u odnosu na pojavu novih opasnosti u hrani ili stočnoj hrani.

Agencija će se baviti i razvojem zakonodavstva o hrani te će nadležnim ministarstvima savjetovati donošenje propisa u cilju harmonizacije s EU, što će rezultirati boljom koordinacijom rada nadležnih tijela odgovornih za razvoj novog zakonodavstva glede zdravstvene ispravnosti hrane.

Kakvoća hrane općenito neće biti predmet propisa na način kako je to sada, već će se zaštita potrošača osigurati propisima koji se odnose na deklariranje, prezentaciju i reklamiranje proizvoda. Iznimke će predstavljati slučajevi gdje postoji jasno opravdanje za djelovanje u smislu:

- zaštite potrošača od očite prevare
- regulacije tržišta pojedinih prehrambenih proizvoda
- promocije unutarnjeg ili vanjskog tržišta za posebne proizvode (ekološki proizvedena hrana, zemljopisno podrijetlo ili izvornost hrane, tradicionalni ugled)
- usklađivanje sa vertikalnim propisima za prehrambene proizvode koji su na snazi u EU, a koji postavljaju standarde kakvoće za hranu.

Postojeći pravilnici koji reguliraju temeljne zahtjeve kakvoće (kvalitete) gotovo svih prehrambenih proizvoda će se u dogovoru s prehrambenom industrijom postupno stavljati izvan snage, ovisno o tome kako će se donositi novi, usklađeni s EU horizontalnim i vertikalnim propisima.

Hrana više neće podlijetati obveznom potvrđivanju (izdavanju uvjerenja o kakvoći) prije stavljanja na tržište, već će se kontrola kakvoće hrane odvijati u maloprodaji pregledom deklaracije i druge dokumentacije, a po potrebi i uzimanjem uzoraka i slanjem na analizu kako bi se potvrdio sadržaj deklaracije. Za pojedine vrste prehrambenih proizvoda i dalje će se nadzirati kakvoća u proizvodnji odnosno prije stavljanja na tržište (vino, jaka alkoholna pića, mlijeko i drugi proizvodi za koje postoji potreba).

Zakon bi trebao omogućiti učinkovitiji inspekcijski nadzor profiliranjem uloge u širem smislu specijaliziranih «prehrambenih inspekcija» (veterinarske i sanitarne) s proširenim ovlastima u inspekciji kakvoće hrane u maloprodaji.

Donošenje ovoga Zakona i provedbenih propisa imati će i neizravan utjecaj na poticaj pravičnije tržišne utakmice kao i suzbijanje sive ekonomije.

Predloženim Zakonom olakšat će se uključivanje Republike Hrvatske u europske integracijske procese te ispunjenje budućih obveza.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

U Republici Hrvatskoj trenutno ne postoji transparentan i jedinstven proračun namijenjen sigurnosti odnosno zdravstvenoj ispravnosti hrane. Međutim, određena sredstva za ovu namjenu osiguravaju se u okviru proračunskih stavki Ministarstva zdravstva i Ministarstva poljoprivrede i šumarstva kako za poslove inspekcije (inspektori u sastavu ministarstava), tako i za određene stručno-analitičke poslove koje za potrebe ministarstava i inspekcija obavljaju zavodi i instituti.

Prema “gruboj” procjeni (uzimajući u obzir zaposlene inspektore i sredstva MZ i MPŠ) trenutno se troši oko 37 milijuna proračunskog novca za službenu kontrolu hrane koju provode nadležna tijela. Od toga iznosa gotovo 33 milijuna kuna troši se na sustav inspekcije za službenu kontrolu. Važno je napomenuti da proračunski trošak od 37 milijuna kuna ne predstavlja stvarni trošak kontrole hrane. Prehrambena industrija i uvoznici doprinose znatnim dijelom u stvarnom iznosu troškova plaćajući inspekcijske naknade za certifikate (uvjerenja, potvrde, rješenja). Procjenjuje se da samo domaća prehrambena industrija plaća najmanje 130

milijuna kuna godišnje za kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane. Nažalost, suprotno praksi u EU i zemljama kandidatima znatan dio ovog novca nije izravan proračunski prihod.

Ustanovljavanje Agencije za hranu iziskivati će osiguranje sredstava iz državnog proračuna za njezin rad. Međutim, kao što je naprijed navedeno sredstva se i sada već osiguravaju iz proračuna za potrebe rada nadležnih ministarstava. Jedan dio ovih sredstava moguće je preusmjeriti na sredstva potrebna za rad Agencije. Istovremeno boljom koordinacijom rada i raspodjelom nadležnosti pojedinih inspekcija, što je jedna od zadaća buduće Agencije, omogućit će se i racionalnije trošenje sredstava za potrebe inspekcijskog nadzora. Agencija ne predviđa novo zapošljavanje budućeg kadra, osim gdje će isto biti neophodno. U Agenciju se mogu izmjestiti već zaposleni državni službenici iz pojedinih tijela državne uprave (Ministarstva poljoprivrede i šumarstva i Ministarstva zdravstva) te djelatnici drugih relevantnih državnih institucija koje djeluju na području zdravstvene ispravnosti hrane. Isto tako, već postojeći laboratoriji Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i Hrvatskog veterinarskog instituta te drugi ovlašteni laboratoriji obavljat će ispitivanja u svrhu službene kontrole hrane i procjene rizika te vršiti monitoring zdravstvene ispravnosti hrane, za koji su već sada osigurana određena sredstva u Državnom proračunu.

Dugoročno, za aktivnosti buduće Agencije biti će moguće preusmjeriti određena sredstva iz proračuna Ministarstva poljoprivrede i šumarstva i Ministarstva zdravstva, budući da ona pokrivaju tekuće troškove kontrole zdravstvene ispravnosti hrane. Zatim, Agencija će imati i vlastite prihode od aktivnosti koje će provoditi.

Za provedbu ovog Zakona, odnosno osnivanje Agencije za hranu, osigurana su sredstva u Državnom proračunu Republike Hrvatske u razdjelu Ministarstva poljoprivrede i šumarstva za 2003. godinu u iznosu od 9.000.000,00 kuna.

IV. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Odredbama članka 159 i 161. Poslovnika Hrvatskoga sabora ("Narodne novine" br.6/02.), predviđena je mogućnost da zakon može biti donesen po hitnom postupku ukoliko to, između ostalog, zahtijevaju osobito opravdani državni razlozi.

Imajući u vidu, da ovaj prijedlog Zakona predstavlja usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije te da je donošenje istog predviđeno Planom provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, predlaže se donošenje Zakona po hitnom postupku.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O HRANI S OBRAZLOŽENJEM

Tekst nacрта prijedloga Zakona o hrani dan je u obliku konačnog prijedloga zakona s obrazloženjem.

NACRT KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O HRANI

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuju se:

- opća načela i zahtjevi koji se odnose na higijenu i zdravstvenu ispravnost hrane i hrane za životinje;
- obveze subjekata u poslovanju s hranom i poslovanju s hranom za životinje glede higijene i zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje;
- opći zahtjevi koji se odnose na kakvoću hrane;
- opći zahtjevi za ostvarivanje zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti hrane te tradicionalnog ugleda hrane;
- opći zahtjevi koji se odnose na deklariranje ili označavanje hrane i hrane za životinje;
- opći uvjeti stavljanja hrane i hrane za životinje na tržište;
- opći uvjeti za stavljanje na tržište nove hrane;
- opći uvjeti za stavljanje na tržište hrane i hrane za životinje koja sadrži ili se sastoji od genetski modificiranih organizama;
- sustav službene kontrole hrane i hrane za životinje;
- sustav ovlaštenih ispitnih laboratorija i referentnih laboratorija;
- upravljanje krizom i hitnim slučajevima;
- osnivanje Hrvatske agencije za hranu; i
- ovlasti i odgovornosti nadležnih tijela glede hrane i hrane za životinje proizvedene u Republici Hrvatskoj ili uvezene te stavljene na tržište Republike Hrvatske;

a u svrhu zaštite zdravlja ljudi i interesa potrošača, uzimajući u obzir raznolikost u opskrbi hranom, te osiguranja nesmetanog protoka hrane na tržištu Republike Hrvatske.

Članak 2.

1) Odredbe ovog Zakona primjenjuju se na sve faze proizvodnje, prerade i distribucije hrane i hrane za životinje.

2) Odredbe ovog Zakona ne primjenjuju se na primarnu proizvodnju, pripremu, rukovanje ili skladištenje hrane u domaćinstvima namjenjene osobnoj potrošnji u domaćinstvu.

Članak 3.

Definicija hrane

1) Za potrebe ovog Zakona, "hrana" (ili "namirnica") je svaka tvar ili proizvod, bilo prerađen, djelomično prerađen ili neprerađen, a namijenjen je ili se može očekivati da će biti konzumiran od strane ljudi.

2) Pojam hrane uključuje i piće, žvakaću gumu, prehrambene aditive i bilo koju drugu tvar koja se namjerno ugrađuje u hranu tijekom njezine proizvodnje, pripreme ili obrade.

3) Pojam hrane uključuje i vodu, i to:

- vodu koja služi za javnu opskrbu pučanstva kao voda za piće,
- vodu koja se upotrebljava i/ili ugrađuje u hranu tijekom njezine proizvodnje, pripreme ili obrade,
- vodu pakiranu u originalno pakovanje kao stolna voda, mineralna voda i izvorska voda.

4) Pojam hrane ne uključuje:

- hranu za životinje;
- žive životinje, osim ako su pripravljene za stavljanje na tržište kao hrana;
- biljke prije žetve ili pobiranja;
- lijekove i medicinske proizvode definirane posebnim propisom;
- kozmetiku definiranu posebnim propisom;
- duhan i duhanske proizvode definirane posebnim propisom;
- narkotike ili psihotropne tvari unutar značenja iz Jedinствене konvencije Ujedinjenih naroda o narkoticima, 1961, i Konvencije Ujedinjenih naroda o psihotropnim tvarima, 1971; te
- rezidue i kontaminante, kao i prirodne sastojke biljnog i životinjskog podrijetla koji štetno djeluju na zdravlje ljudi.

Članak 4.

Ostale definicije

Za potrebe ovoga Zakonu pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

1. “propisi o hrani” – su ovaj Zakon, provedbeni propisi doneseni temeljem ovoga Zakona, te drugi posebni propisi (zakoni i podzakonski propisi) koji se odnose na hranu, a osobito na higijenu i zdravstvenu ispravnost hrane, a obuhvaćaju sve faze proizvodnje, prerade i distribucije hrane, kao i hrane za životinje koje proizvode ili se upotrebljavaju za proizvodnju hrane;
2. “poslovanje s hranom” – je poslovni postupak, bez obzira na to da li je poduzet zbog ostvarivanja dobiti ili ne, javni ili privatni, u okviru kojeg se izvršavaju poslovi vezani za bilo koju fazu proizvodnje, prerade, skladištenja, prijevoza ili distribucije hrane;
3. “subjekt u poslovanju s hranom” – je fizička ili pravna osoba, registrirana za obavljanje određenih djelatnosti vezanih uz poslovanje s hranom, odgovorna da osigura nesmetanu provedbu odredbi propisa o hrani unutar poslovanja kojim upravlja;
4. “hrana za životinje” – je svaka tvar ili proizvod, uključujući i dodatke hrani za životinje, bilo prerađen, djelomično prerađen ili neprerađen, a namijenjen je hranidbi životinja, koje proizvode ili se upotrebljavaju za proizvodnju hrane;
5. “poslovanje s hranom za životinje” – je poslovni pothvat, bez obzira na to da li je poduzet zbog ostvarivanja dobiti ili ne, javni ili privatni, u okviru kojeg se izvršavaju poslovi proizvodnje, prerade, skladištenja, prijevoza ili distribucije hrane za životinje, uključujući i proizvodnju, preradu ili skladištenje hrane za životinje namijenjene ishrani životinja na vlastitom gospodarstvu;
6. “subjekt u poslovanju s hranom za životinje” – je fizička osoba ili pravna osoba registrirana za obavljanje određenih djelatnosti vezanih za poslovanje s hranom za

- životinje, odgovorna da osigura nesmetanu provedbu odredbi propisa o hrani unutar poslovanja kojim upravlja;
7. “nadležna tijela ” – su tijela koja upravljaju rizikom, a to su Hrvatska agencija za hranu, Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva i Ministarstvo zdravstva;
 8. “maloprodaja” – je rukovanje hranom i/ili njezina prerada i/ili priprema i skladištenje na mjestu prodaje ili isporuke krajnjem potrošaču, a uključuje opskrbu pripremljenom hranom (catering), opskrbu hranom u institucijama (bolnice, dječji vrtići, škole, domovi umirovljenika i slično), tvorničke kantine, ugostiteljske objekte u kojima se poslužuje hrana, stacionarne i pokretne kioske hrane, mjesta za pripremu i prodaju odnosno usluživanje hrane izvan prostorija odnosno mjesta određenog za poslovanje hranom, prodavaonice i veleprodajna mjesta;
 9. “stavljanje na tržište” – je držanje hrane ili hrane za životinje u svrhu prodaje, uključujući i ponudu za prodaju, te prodaju ili bilo koji drugi oblik prijenosa, bez obzira na to da li je besplatan ili nije, distribuciju i druge oblike prijenosa, i to na području Republike Hrvatske;
 10. “rizik” – je vjerojatnost i težina štetnog djelovanja opasnosti na zdravlje ljudi;
 11. “analiza rizika” – je proces koji se sastoji od tri međusobno povezane komponente: procjena rizika, upravljanje rizikom i obavješćavanje o riziku;
 12. “procjena rizika” – je znanstveno utemeljen proces koji se sastoji od četiri faze: identifikacija opasnosti, karakterizacija opasnosti, procjena izloženosti i karakterizacija rizika;
 13. “upravljanje rizikom” – je proces kojim se uspoređuju različite mogućnosti postupanja nadležnih tijela u svezi s rizikom, u suradnji sa zainteresiranim sudionicima, uzimajući u obzir procjenu rizika i druge relevantne čimbenike, a ako je potrebno proces odabiranja odgovarajućih preventivnih i kontrolnih mjera;
 14. “obavješćavanje o riziku” – je interaktivna razmjena informacija i mišljenja tijekom cijelog procesa analize rizika, a u vezi s opasnostima i rizicima, s rizikom povezanim čimbenicima i predodžbama o riziku, između procjenitelja rizika, nadležnih tijela, potrošača, proizvođača hrane i hrane za životinje, akademske zajednice i drugih zainteresiranih strana, uključujući objašnjenje nalaza pri procjeni rizika, te osnove za donošenje odluka kod upravljanja rizikom;
 15. “opasnost” – je biološki, kemijski ili fizikalni čimbenik u hrani i hrani za životinje ili stanje hrane i hrane za životinje, s mogućnošću da štetno djeluje na zdravlje ljudi;
 16. “sljedivost” – je mogućnost ulaženja u trag hrani, hrani za životinje, životinji koja proizvodi odnosno služi za proizvodnju hrane, sirovini ili tvari koja je namijenjena ugrađivanju ili se očekuje da će biti ugrađena u hranu ili hranu za životinje, kroz sve faze proizvodnje, prerade i distribucije;
 17. “faza proizvodnje, prerade i distribucije” - je bilo koja faza, uključujući uvoz i primarnu proizvodnju, preradu, skladištenje, prijevoz, prodaju ili opskrbu krajnjeg potrošača hranom i gdje je to u vezi, uvoz, proizvodnju, izradu, skladištenje, prijevoz, distribuciju, prodaju hrane za životinje te opskrbu hranom za životinje;
 18. “primarna proizvodnja” – je proizvodnja i uzgoj primarnih poljoprivrednih proizvoda u bilnogojstvu, stočarstvu i ribarstvu uključujući žetvu i pobiranje plodova, mužnju i uzgoj životinja prije klanja, lov i ribolov, te sakupljanje samoniklih plodova i biljaka;
 19. “potrošač” – je fizička osoba koja nabavlja hranu za udovoljavanje vlastitih potreba, a ne koristi je niti u jednoj fazi poslovanja s hranom;
 20. “službena kontrola” - je nadzor nad higijenom, zdravstvenom ispravnošću i kakvoćom hrane i hrane za životinje s ciljem da se utvrdi da li je udovoljeno odredbama propisa o hrani;

21. “zdravstvena ispravnost hrane” - podrazumijeva sigurnost da hrana neće prouzročiti štetne utjecaje na zdravlje ljudi ako je ona pripremljena i konzumirana obzirom na njenu namjenu;
22. “higijena hrane” - podrazumijeva mjere i uvjete potrebne za kontrolu opasnosti i osiguranje prikladnosti hrane za konzumaciju od strane ljudi obzirom na njenu namjenu;
23. “zdravstvena ispravnost hrane za životinje” – podrazumijeva neškodljivost hrane za životinje za zdravlje životinja te posredno za zdravlje ljudi, koji konzumiraju proizvode dobivene od tih životinja, obzirom na prisutnost određenih bioloških, kemijskih ili fizikalnih tvari u hrani za životinje;
24. “kontaminant” (ili “štetna tvar”) - je biološka, kemijska i fizikalna tvar štetna za zdravlje ljudi, koja nije namjerno dodana hrani, a čije je prisustvo u hrani posljedica postupaka tijekom proizvodnje (uključujući postupke izvršene tijekom uzgoja usjeva i životinja te primjene veterinarskih lijekova), prerade, pripreme, tretiranja, pakiranja, transporta ili skladištenja te hrane, ili posljedica okolišnog zagađenja;
25. “ rezidua” (“zaostala tvar”) - je ostatak bioloških ili kemijskih tvari koje se dozvoljeno koriste u određenim količinama i u određenim vremenskim razdobljima primarne proizvodnje hrane, kao i ostatak njihovih metabolita te produkata njihove razgradnje. Zaostale tvari ne podrazumijevaju prehrambene aditive.;
26. “ prehrambeni aditiv” - je svaka tvar koja se uobičajeno ne konzumira, niti je tipičan sastojak hrane, bez obzira na prehrambenu vrijednost, a dodaje se namjerno radi tehnoloških i senzorskih svojstava hrane u tehnološkom postupku proizvodnje, tijekom pripreme, obrade, prerade, oblikovanja, pakovanja, transporta i čuvanja;
27. “dodatak hrani za životinje” - je svaka tvar koja, kada je ugrađena u hranu za životinje, može utjecati na svojstva hrane za životinje ili na uzgoj životinja koje proizvode ili se upotrebljavaju za proizvodnju hrane namijenjene konzumaciji od strane ljudi;
28. “kakvoća” (ili “kvaliteta”) hrane – su sveukupna svojstva hrane koja doprinose njezinoj sposobnosti da zadovolji potrebe krajnjeg potrošača;
29. “deklariranje” (ili “označavanje”) – je stavljanje pisanih oznaka, trgovačkih oznaka, zaštitnog znaka, naziva marke, slikovnih prikaza ili simbola koji se odnose na hranu ili hranu za životinje, a stavljaju se na ambalažu, naljepnicu ili privjesnicu ili na mjesto vidljivo potrošaču u slučaju nepakirane hrane;
30. “predmeti koji dolaze u neposredan dodir s hranom” – su posuđe, pribor, oprema, uređaji i ambalaža koji se koriste u poslovanju s hranom;
31. “nova hrana” – je hrana i sastojci hrane koji se do sada nisu u značajnijoj mjeri koristili za prehranu ljudi u Republici Hrvatskoj;
32. “genetski modificirani organizam” – je organizam, s izuzetkom ljudskog bića, čiji je nasljedni materijal namjerno izmijenjen na način koji se ne može postići prirodno putem razmnožavanja i/ili putem prirodne rekombinacije;
33. “hrana za posebne prehrambene potrebe” (ili “dijetetske namirnice”) – je hrana posebnog sastava ili posebnog načina proizvodnje, različita od uobičajene hrane zbog prehrambenih svojstava, a može biti namijenjena prehrani dojenčadi i male djece, osoba kod kojih je poremećen proces probave ili metabolizma kao i kod osoba koje se nalaze u posebnim fiziološkim stanjima, a kod kojih je potrebno postići posebno djelovanje kontroliranim unosom određenih hranjivih sastojaka.

II. OPĆA NAČELA

1. Načela analize rizika

Članak 5.

Procjena rizika

1) Kako bi se postigao glavni cilj, odnosno visoka razina zaštite života i zdravlja ljudi, mjere koje se primjenjuju sukladno propisima o hrani temelje se na procjeni rizika, osim kada to nije primjereno okolnostima ili naravi same mjere.

2) Procjena rizika temelji se na dostupnim znanstvenim dokazima i obavlja na nezavisan, objektivan i transparentan način.

3) Procjenu rizika obavlja Hrvatska agencija za hranu.

Članak 6.

Obavješćavanje o riziku

Obavješćavanje o riziku obavlja Hrvatska agencija za hranu s ciljem da:

- Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva odnosno Ministarstvo zdravstva;
- subjekti u poslovanju s hranom i subjekti u poslovanju s hranom za životinje,
- potrošači, te
- druge nadležne institucije i zainteresirane strane;

dobiju pravovremenu, pouzdanu, objektivnu i razumljivu informaciju o opasnostima odnosno riziku povezanom s hranom odnosno hranom za životinje.

Članak 7.

Upravljanje rizikom

1) Upravljanje rizikom osigurava da preventivne i kontrolne mjere, poduzete u cilju smanjenja, uklanjanja ili izbjegavanja rizika za zdravlje ljudi pri konzumiranju hrane, budu utemeljene na rezultatima procjene rizika te moraju biti učinkovite, nepristrane i primjerene.

2) Upravljanje rizikom obavljaju nadležna tijela.

2. Načelo predostrožnosti

Članak 8.

1) U posebnim okolnostima kada je, nakon procjene dostupnih informacija, identificirana mogućnost štetnog djelovanja hrane na zdravlje ljudi, ali postoje znanstvene nedoumice, nadležna tijela mogu poduzeti privremene mjere upravljanja rizikom neophodne za osiguranje najviše moguće razine zaštite zdravlja ljudi do pribavljanja daljnjih znanstveno utemeljenih informacija potrebnih za sveobuhvatnu procjenu rizika.

2) Mjere poduzete na temelju stavka 1. ovoga članka moraju biti primjerene i ne ograničavati trgovinu više nego što je potrebno da bi se postigla visoka razina zaštite zdravlja ljudi, vodeći pri tom računa o njihovoj tehničkoj i ekonomskoj izvedivosti, te utvrđenom činjeničnom stanju.

3) Poduzete mjere se moraju ponovno razmotriti u primjerenom roku, ovisno o naravi identificiranog rizika za život i zdravlje ljudi, te o tipu znanstveno utemeljenih informacija potrebnih za razjašnjavanje znanstvenih nedoumica, kao i za provođenje sveobuhvatne procjene rizika.

3. Načelo transparentnosti

Članak 9.

1) Hrvatska agencija za hranu neposredno ili putem ovlaštenih predstavnika potrošača ili drugih zainteresiranih skupina, tijekom pripremanja, vrednovanja i revizije mjera za upravljanje rizikom mora provoditi otvorene i transparentne javne konzultacije, osim u slučajevima kada to hitnost stvari ne dopušta.

2) U slučaju kada postoji opravdana sumnja da hrana odnosno hrana za životinje može predstavljati rizik za zdravlje ljudi ili životinja, ovisno o prirodi, ozbiljnosti i opsegu tog rizika, Hrvatska agencija za hranu poduzima mjere za obavješćavanje javnosti o prirodi rizika za zdravlje.

3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka potrebno je u najvećoj mogućoj mjeri identificirati hranu ili hranu za životinje, rizik koji predstavlja, kao i mjere koje su poduzete ili će biti poduzete za sprečavanje, smanjivanje ili uklanjanje tog rizika.

4. Zaštita interesa potrošača

Članak 10.

1) Interes potrošača mora se zaštititi u najvećoj mogućoj mjeri.

2) Propisi o hrani usmjereni su zaštiti potrošača i daju osnovu temeljem koje će potrošači biti potpuno informirani o hrani koju će konzumirati te im na taj način omogućiti izbor hrane.

3) Protivno je interesu potrošača:

- proizvodnja i stavljanje na tržište zdravstveno neispravne hrane kao i hrane neprikladne za tržište;

- prijevare ili namjerno nepravilno provođenje postupaka u poslovanju s hranom;
- patvorenje hrane u smislu zamjene ili izostavljanja osnovnih sastojaka koji su povezani s određenom vrstom ili karakteristikom hrane;
- dovođenje potrošača u zabludu navođenjem pogrešnih podataka na deklaraciji; te
- provođenje ili korištenje postupaka (oglašavanje i sl.) koji mogu dovesti potrošača u zabludu.

III. OPĆI ZAHTJEVI KOJI SE ODOSE NA ZDRAVSTVENU ISPRAVNOST HRANE

1. Zahtjevi koje se odnose na zdravstvenu ispravnost hrane

Članak 11.

- 1) Nije dopušteno stavljanje na tržište zdravstveno neispravne hrane.
- 2) Hrana se smatra zdravstveno neispravnom ako je:
 - štetna za zdravlje ljudi; te
 - neprikladna za konzumaciju od strane ljudi.

Članak 12.

- 1) Kod odlučivanja da li je neka hrana zdravstveno neispravna, uzimaju se u obzir:
 - uvjeti u svakoj fazi proizvodnje, prerade i distribucije hrane te uvjeti njene uporabe od strane krajnjeg potrošača;
 - informacije koje su dane krajnjem potrošaču, uključujući podatke na deklaraciji kao i informacije koje su općenito dostupne krajnjem potrošaču u vezi s izbjegavanjem specifičnih štetnih djelovanja na zdravlje ljudi neke određene hrane ili kategorije hrane.
- 2) Kod odlučivanja da li je neka hrana štetna za zdravlje ljudi, uzima se u obzir:
 - mogući neposredni ili posredni, kratkoročni ili dugoročni štetni učinci te hrane na zdravlje osobe koja ju konzumira te učinci na buduće generacije;
 - moguće kumulativno toksično djelovanje;
 - posebna zdravstvena osjetljivost specifične kategorije potrošača na hranu namijenjenu toj kategoriji potrošača.
- 3) Kod odlučivanja da li je neka hrana neprikladna za konzumaciju od strane ljudi, treba uzeti u obzir da li je ta hrana neprihvatljiva za uporabu kojoj je namijenjena zbog njene kontaminacije, bilo vanjskim uzročnikom ili na neki drugi način, zbog truljenja, kvarenja ili raspadanja.
- 4) Kada je hrana, za koju je utvrđeno da je zdravstveno neispravna, dio jedne proizvodne partije, serije ili pošiljke istovrsne hrane po kategoriji i opisu, smatra se da je sva hrana u toj proizvodnoj partiji, seriji ili pošiljci zdravstveno neispravna, osim ako se nakon izvršene laboratorijske analize i superanalize utvrdi suprotno.

Članak 13.

- 1) Štetnom za zdravlje ljudi smatra se hrana ako:
 - sadrži mikroorganizme ili tkivne parazite opasne za zdravlje ljudi, bakterijske toksine, mikotoksine, histamin i njemu slične tvari ili ako sadrži i druge mikroorganizme ili tkivne parazite iznad dopuštenih količina;
 - sadrži prirodne toksine ili druge prirodne toksične tvari iznad dopuštenih količina;

- sadrži ostatake pesticida, veterinarskih lijekova, metale i metaloide te druge tvari štetne za zdravlje ljudi iznad dopuštenih količina;
- sadrži prehrambene aditive koji se ne smiju koristiti u određenoj vrsti hrane ili ako je sadržaj prehrambenih aditiva prisutnih u hrani iznad dopuštenih količina;
- sadrži radionuklide iznad propisane granice ili je ozračena iznad dopuštene granice;
- ambalaža sadrži mikroorganizame ili druge tvari koje mogu utjecati na povećanje sadržaja tvari štetnih za zdravlje ljudi u hrani;
- ako potječe od uginulih životinja ili od životinja čija klaonička obrada iz bilo kojeg razloga nije dopuštena.

2) Neprikladnom za konzumaciju od strane ljudi smatra se hrana ako:

- su senzorska svojstva hrane zbog fizikalnih, kemijskih, mikrobioloških ili drugih procesa izmijenjena u tolikoj mjeri da hrana nije prikladna za prehranu ljudi;
- sadrži tvari ili sirovine koje nisu toksikološki evaluirane, provjerene i sigurne za ljudsku uporabu;
- sadrži mehanička onečišćenja i primjese koje mogu biti štetne za zdravlje ljudi;
- je ambalaža oštećena tako da su moguće mikrobiološke i kemijske promjene hrane u granicama većim od dopuštenih.

Članak 14.

Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva i Ministarstvo zdravstva sukladno nadležnostima utvrđenim u Dodatku 1. ovoga Zakona koji čini njegov sastavni dio (u daljnjem tekstu: Dodatak 1.), u slučajevima kada postoje razlozi za sumnju da je hrana zdravstveno neispravna:

- poduzimaju mjere ograničenja stavljanja hrane na tržište;
- zahtjevaju povlačenje hrane sa tržišta.

Članak 15.

1) Hrana kojoj je istekao rok valjanosti, ako se laboratorijskim ispitivanjem utvrdi da je zdravstveno ispravna, a uz odobrenje koje izdaju Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva i Ministarstvo zdravstva, ovisno o nadležnosti, može se u određenom roku:

- upotrijebiti u ponovnoj proizvodnji hrane,
- prodavati, ili
- darivati.

2) Hrana namjenjena prodaji mora na prodajnom mjestu imati posebno istaknutu obavijest, da se radi o hrani čiji je rok valjanosti istekao, ali je ona i dalje zdravstveno ispravna.

3) Način podnošenja zahtjeva te uvjete za dobivanje odobrenja iz stavka 1. ovoga članka propisat će ministar zdravstva uz suglasnost ministra poljoprivrede i šumarstva.

2. Provedbeni propisi koji se odnose na zdravstvenu ispravnost i higijenu hrane

Članak 16.

1) Ministar zdravstva uz suglasnost ministra poljoprivrede i šumarstva donosi propise:

- kojima se u hrani mogu zabraniti ili dozvoliti neke vrste i količine toksina, mikroorganizama, iona teških metala i nemetala, ostataka pesticida, veterinarskih lijekova, radionuklida i drugih tvari štetnih za zdravlje ljudi, nadalje toksikološki evaluiranih prehrambenih aditiva, tvari koje utječu na prehrambenu vrijednost hrane namijenjene za posebne prehrambene potrebe;
- o zdravstvenoj ispravnosti predmeta koji dolaze u neposredan dodir s hranom;
- o obradi i uklanjanju hrane koja ne udovoljava propisanim uvjetima zdravstvene ispravnosti;
- o provođenju monitoringa hrane s ciljem utvrđivanja razina nutrijenata, kontaminanata, aditiva i drugih sastojaka i tvari, a kojemu je cilj utvrđivanje unosa pojedinih sastojaka ili tvari u organizam, te procjena ugroženosti zdravlja stanovništva;
- o načinu uzimanja uzoraka odnosno o metodama za obavljanje analiza hrane.

2) Ministar zdravstva uz prethodno pribavljeno mišljenje ministra poljoprivrede i šumarstva donosi propise:

- o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće, stolne vode, mineralne i izvorske vode ili vode za proizvodnju hrane namijenjene stavljanju na tržište;
- zdravstvenim i higijenskim uvjetima kojima moraju udovoljavati osobe koje dolaze u neposredan dodir s hranom, kao i zahtjeve o radnoj odjeći i obući potrebne radi zaštite zdravstvene ispravnosti hrane;
- o ograničenju ili zabrani određenih uvjeta stavljanja na tržište hrane namijenjene konzumaciji od strane ljudi, izuzev hrane pretežito životinjskog podrijetla;
- o ograničenju ili zabrani uporabe određenih sirovina, izuzev sirovina pretežito životinjskog podrijetla, u proizvodnji hrane koje potječu iz specifičnih izvora, bilo po mjestu podrijetla, svojoj prirodi, naknadnoj obradi ili drugim karakteristikama.

3) Ministar poljoprivrede i šumarstva uz suglasnost ministra zdravstva donosi propise o primjeni bilo kojeg postupka u proizvodnji i pripremi hrane, a koji može utjecati na higijenu i zdravstvenu ispravnost.

4) Ministar poljoprivrede i šumarstva uz prethodno pribavljeno mišljenje ministra zdravstva donosi propise:

- o ograničenju ili zabrani određenih uvjeta stavljanja na tržište hrane pretežito životinjskog podrijetla namijenjene konzumaciji od strane ljudi;
- o ograničenju ili zabrani uporabe određenih sirovina pretežito životinjskog podrijetla u proizvodnji hrane koje potječu iz specifičnih izvora, bilo po vrsti životinje, mjestu podrijetla, svojoj prirodi, naknadnoj obradi ili drugim karakteristikama.

5) Propise iz ovoga članka kao i propise iz članka 26. stavka 1., 2., 4. i 5., iz članka 29. stavka 6. i članka 74. stavka 2. i 5. ovoga Zakona donosi nadležni ministar uz prethodno pribavljeno mišljenje Hrvatske agencije za hranu.

IV. UVOZ I IZVOZ HRANE

Članak 17.

Uvoz

1) Hrana koja se uvozi u Republiku Hrvatsku radi stavljanja na tržište, mora udovoljavati odredbama propisa o hrani.

2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ukoliko postoji posebni međunarodni ugovor sklopljenom između Republike Hrvatske i zemlje izvoznice, hrana koja se uvozi u Republiku Hrvatsku radi stavljanja na tržište mora udovoljavati uvjetima sadržanim u ugovoru.

Članak 18.

Izvoz

1) Hrana izvezena iz Republike Hrvatske, radi stavljanja na tržište u drugoj zemlji, mora udovoljavati odredbama propisa o hrani.

2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, hrana izvezena iz Republike Hrvatske, mora udovoljavati uvjetima utvrđenima zakonima koji su na snazi u zemlji uvoznici.

3) Iznimno od stavka 1. i 2. ovoga članka, ukoliko postoji posebni međunarodni ugovor sklopljen između Republike Hrvatske i zemlje uvoznice, hrana koja se izvozi iz Republike Hrvatske mora udovoljavati uvjetima sadržanim u ugovoru.

Nadzor zdravstvene ispravnosti hrane pri uvozu

Članak 19.

1) Uvoznik hrane mora graničnom veterinarskom inspektorcu Ministarstva poljoprivrede i šumarstva odnosno graničnom sanitarnom inspektorcu Ministarstva zdravstva, sukladno nadležnostima utvrđenim u Dodatku 1. ovoga Zakona podnijeti zahtjev za pregled pošiljke hrane koju uvozi radi utvrđivanja zdravstvene ispravnosti.

2) Iznimno od nadležnosti utvrđenih u Dodatku 1., Hrvatska agencija za hranu će u suradnji s ministrom poljoprivrede i šumarstva i ministrom zdravstva utvrditi proizvode unutar označenih tarifnih oznaka iz Dodatka 1. za koje će se definirati odstupanja od nadležnosti inspekcija utvrđenih u Dodatku 1.

3) Pregled pošiljke u svrhu utvrđivanja zdravstvene ispravnosti hrane obavlja na graničnim veterinarskim prijelazima granični veterinarski inspektor, a na drugim mjestima granični sanitarni inspektor.

4) Granične veterinarske prijelaze iz stavka 2. ovoga članka provedbenim propisom utvrđuje ministar poljoprivrede i šumarstva, a druga mjesta na kojima se obavlja pregled pošiljke ministar zdravstva.

Članak 20.

1) Carinarnica, odnosno carinska ispostava ne može obaviti carinski postupak carinjenja pošiljke hrane, dok granični veterinarski inspektor odnosno granični sanitarni inspektor, sukladno podjeli nadležnosti u Dodatku 1. u privitku, ne utvrdi zdravstvenu ispravnost pošiljke i rješenjem odobri njezin uvoz.

2) Carinska služba dužna je, u okviru svojih prava i dužnosti, omogućiti nadležnom graničnom inspektorcu iz članka 19. ovoga Zakona, uvid u dokumentaciju i nesmetano obavljanje kontrole zdravstvene ispravnosti hrane.

3) Do okončanja postupka utvrđivanja zdravstvene ispravnosti hrane, a prije okončanja carinskog postupka, pošiljke se mogu uskladištiti u carinskim skladištima koja udovoljavaju zahtjevima iz članka 22. i 26. ovoga Zakona.

4) Nadležni granični veterinarski odnosno granični sanitarni inspektor, radi provjere zdravstvene ispravnosti hrane koja se uvozi, ima pravo uzimati uzorke i dati ih na ispitivanje u ovlaštene laboratorije.

5) Troškove naknade za pregled pošiljke, izdavanje rješenja iz stavka 1. ovoga članka te troškove laboratorijskog ispitivanja snosi uvoznik.

Članak 21.

1) Pri uvozu hrane za koju je sukladno propisima o hrani obvezna međunarodna svjedodžba (certifikat) o zdravstvenoj ispravnosti, pošiljke mora pratiti propisana međunarodna svjedodžba (certifikat) o zdravstvenoj ispravnosti pošiljke ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

2) Za hranu koja se uvozi, mogu se temeljem dvostranih ili višestranih ugovora priznati međunarodne svjedodžbe (certifikati) o zdravstvenoj ispravnosti pošiljke izdani od ovlaštenog tijela zemlje izvoznice.

3) Ukoliko ugovori iz stavka 2. ovoga članka ne postoje, priznavanje međunarodnih svjedodžbi (certifikata) i drugih dokumenata, obavlja se temeljem provedbenih propisa koji donose ministar poljoprivrede i šumarstva odnosno ministar zdravstva.

4) Međunarodne svjedodžbe (certifikati) i drugi dokumenti o zdravstvenoj ispravnosti moraju biti na hrvatskom jeziku i jeziku zemlje podrijetla .

V. UPISNIK I ODOBRAVANJE OBJEKATA

Članak 22.

1) Objekti koji se koriste u primarnoj proizvodnji hrane moraju biti upisani u upisnik Ministarstva poljoprivrede i šumarstva.

2) Objekti koji se koriste u proizvodnji, preradi i skladištenju hrane moraju biti upisani u upisnik Ministarstva poljoprivrede i šumarstva odnosno Ministarstva zdravstva, sukladno nadležnostima u propisivanju općih ili specifičnih uvjeta higijene hrane iz članka 26. stavka 2. ovoga Zakona.

3) Objekti koji se koriste u pripremanju, obradi ili preradi hrane na maloprodajnom mjestu uključivo i pokretne i/ili privremene prostore (stacionarne i pokretne kioske hrane, prodajna mjesta na tržnici, pokretna vozila za prodaju) moraju biti upisani u evidenciju Ministarstva poljoprivrede i šumarstva odnosno Ministarstva zdravstva , sukladno nadležnostima u propisivanju općih ili specifičnih uvjeta higijene hrane iz članka 26. stavka 4. i 5. ovoga Zakona.

4) U svrhu upisivanja u evidenciju iz stavka 3. ovoga članka nadležni uredi državne uprave za gospodarstvo, nakon donošenja rješenja o ispunjavanju uvjeta utvrđenim posebnim propisima, dužni su primjerak rješenja dostaviti Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva odnosno Ministarstvu zdravstva.

5) Objekti u kojima se proizvodi, prerađuje i skladišti hrana životinjskog podrijetla moraju biti odobreni sukladno propisima o veterinarstvu.

6) Ministar zdravstva može u okviru svoje nadležnosti propisanih člankom 26. stavkom 2. podstavkom 2., stavkom 4. podstavkom 2. i stavkom 5. ovoga Zakona donijeti provedbeni propis kojim će se utvrditi vrsta objekata za koje je potrebno provesti postupak odobravanja te rok u kojemu će subjekti koji već posluju s hranom u objektima koji podliježu postupku odobravanja, udovoljiti uvjetima propisanim ovim Zakonom i propisima donijetim na temelju ovog Zakona.

7) U objektima koji podliježu postupku odobravanja ne može se započeti s obavljanjem djelatnosti bez odobrenja. Nadležno tijelo odobrit će samo one objekte kod kojih je proveden stručni nadzor u cilju provjere ispunjavanja propisanih uvjeta.

8) Nadležna ministarstva svakom objektu iz stavka 1. i 2. ovoga članka u postupku upisa u upisnik izdaju rješenje o upisu u upisnik i dodjeljuju registracijski broj ili broj odobrenja.

9) Subjekti u poslovanju s hranom, osim onih koji djeluju na maloprodajnoj razini, osigurati će da hrana, koju su oni proizveli, bude označena registracijskim brojem ili brojem odobrenja iz upisnika.

10) Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva odnosno Ministarstvo zdravstva vode evidencije iz stavka 3. ovoga članka i Upisnike registriranih ili odobrenih objekata iz stavka 1. i 2. ovoga članka, te popis dostavljaju Hrvatskoj agenciji za hranu.

11) Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva odnosno Ministarstvo zdravstva će rješenjem brisati subjekt u poslovanju s hranom upisan u Upisnik iz stavka 10. ovoga članka, na njegov zahtjev, odnosno kad se utvrdi da je objekt prestao udovoljavati uvjetima propisanim propisima o hrani.

12) Sadržaj, oblik i način vođenja evidencija i Upisnika registriranih ili odobrenih objekata te postupak označavanja registracijskim brojem ili brojem odobrenja propisuje ministar poljoprivrede i šumarstva odnosno ministar zdravstva.

Članak 23.

Privremena zabrana obavljanja djelatnosti

Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva odnosno Ministarstvo zdravstva mogu privremeno zabraniti obavljanje djelatnosti u objektima iz članka 22. ovoga Zakona u slučajevima kada se tijekom inspekcijskog nadzora:

- utvrdi da je objekt bio korišten protivno odredbama propisa o hrani
- kada se takav postupak smatra neophodnim ili svrsishodnim u cilju osiguranja zdravstvene ispravnosti hrane.

Članak 24.

Troškovi postupka odobravanja objekata

1) Za objekte iz članka 22. stavka 4. i 5. ovoga Zakona koji podliježu postupku odobravanja nadležni ministar osniva stručno povjerenstvo.

2) Troškove za rad povjerenstva iz stavka 1. ovoga članka određuje nadležni ministar, a snosi podnositelj zahtjeva.

VI. OBVEZE SUBJEKATA U POSLOVANJU S HRANOM

Članak 25.

Opća odgovornost za higijenu i zdravstvenu ispravnost hrane

1) Subjekt u poslovanju s hranom u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije za koje je odgovoran, od i uključujući primarnu proizvodnu do i uključujući nuđenje na prodaju ili opskrbu krajnjeg potrošača hranom, mora osigurati te sustavno provjeravati da hrana namijenjena stavljanju na tržište, udovoljava propisanim zahtjevima higijene i zdravstvene ispravnosti.

2) Subjekt unutar poslovanja s hranom kojim upravlja odgovara za materijalnu i nematerijalnu štetu oštećenja zdravlja ljudi, koja nastupi zbog konzumacije hrane koja ne udovoljava zahtjevima utvrđenim propisima o hrani.

Članak 26.

Opći i specifični uvjeti higijene hrane

1) Subjekti u poslovanju s hranom na razini primarne proizvodnje moraju osigurati sustavno provođenje općih ili specifičnih uvjeta higijene hrane koje utvrđuje ministar poljoprivrede i šumarstva provedbenim propisom.

2) Subjekti za proizvodnju, preradu, skladištenje i prijevoz hrane moraju osigurati sustavno provođenje općih ili specifičnih uvjeta higijene koje utvrđuju provedbenim propisima:

- ministar poljoprivrede i šumarstva za hranu pretežito životinjskog podrijetla;
- ministar zdravstva za hranu pretežito biljnog podrijetla.

3) Subjekti koji posluju s hranom u maloprodaji moraju udovoljavati općim minimalno-tehničkim uvjetima utvrđenim propisima o trgovini.

4) Subjekti koji hranu na maloprodajnom mjestu pripremaju, obrađuju ili prerađuju te rashlađuju i/ili skladište tu hranu, moraju osigurati sustavno provođenje specifičnih uvjeta higijene koje utvrđuju provedbenim propisima:

- ministar poljoprivrede i šumarstva za hranu pretežito životinjskog podrijetla;
- ministar zdravstva za ostalu hranu, izuzev za hranu iz podstavka 1. ovoga stavka.

5) Subjekti koji posluju s hranom u ugostiteljskoj djelatnosti moraju osigurati sustavno provođenje općih i/ili specifičnih uvjeta higijene koje utvrđuje provedbenim propisom ministar zdravstva uz suglasnost ministra turzima.

Članak 27.

Odgovornosti u vezi s hranom koja ne udovoljava propisanim zahtjevima

1) Ako subjekt u poslovanju s hranom ima saznanja ili opravdano sumnja da hrana koju je uvezao, proizveo, preradio, stavio na tržište ili distribuirao, ne udovoljava zahtjevima zdravstvene ispravnosti, dužan je odmah započeti postupak sprečavanja stavljanja hrane na tržište odnosno povlačenja s tržišta hrane u slučajevima kada proizvod nije više pod njegovom neposrednom kontrolom, te o tome obavijestiti nadležna tijela.

2) Ako je hrana već stigla do potrošača, subjekt u poslovanju s hranom mora učinkovito i točno obavijestiti potrošače o razlozima za njezino povlačenje, i ako je potrebno, od potrošača tražiti povrat hrane kojom su već opskrbljeni, kada ostale mjere nisu dovoljne za postizanje visoke razine zaštite zdravlja.

3) Subjekt u poslovanju s hranom u maloprodaji ili distribucijskoj djelatnosti, koja nema izravnog utjecaja na ambalažu, deklariranje, zdravstvenu ispravnost hrane, unutar granica svoje djelatnosti mora započeti postupak povlačenja s tržišta hrane koja ne udovoljava zahtjevima o zdravstvenoj ispravnosti kada o tome dobije obavijest.

4) Subjekt u poslovanju s hranom mora dati informacije nadležnim tijelima neophodne za sljedivost hrane.

5) Subjekt u poslovanju s hranom mora surađivati i ne smije spriječavati drugu osobu da surađuje s nadležnim tijelima u mjerama poduzetim s ciljem smanjivanja rizika koji potječe od hrane kojima oni opskrbljuju ili su opskrbljivali tržište.

Članak 28.

Zahtjevi koji se odnose na mogućnost sljedivosti hrane

1) Mogućnost sljedivosti mora biti uspostavljena u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane, sirovina biljnog i životinjskog podrijetla, životinja koje proizvode ili služe za proizvodnju hrane, kao i sljedivosti bilo koje druge tvari koja je namijenjena ugradnji ili se može očekivati da će biti ugrađena u hranu.

2) Subjekti u poslovanju s hranom su dužni uspostaviti sustav evidencija odnosno baze podataka i osigurati postupke koji će im omogućiti da u svakom trenutku mogu identificirati svaku pravnu i fizičku osobu koja ih je opskrbljivala hranom, životinjama koje proizvode ili služe za proizvodnju hrane ili bilo kojim drugim tvarima koje su namijenjene proizvodnji ili se može očekivati da će biti upotrijebljene u proizvodnji hrane.

3) Subjekti u poslovanju s hranom su dužni uspostaviti baze podataka i osigurati postupke koji će im omogućiti da u svakom trenutku mogu identificirati druge subjekte u poslovanju s hranom kojima su isporučivali hranu.

4) Subjekti u poslovanju s hranom su dužni podatke iz stavka 2. i 3. ovog članka učiniti dostupnim nadležnim tijelima.

5) Hrana koja je stavljena na tržište ili je vjerojatno da će biti stavljena na tržište mora biti deklarirana ili na drugi način identificirana putem odgovarajuće propisane dokumentacije ili drugih informacija, kako bi se osigurala mogućnost sljedivosti.

Zahtjevi koji se odnose na sustav samokontrole

Članak 29.

1) Subjekt u poslovanju s hranom, osim na razini primarne proizvodnje, dužan je uspostaviti i provoditi redovite kontrole higijenskih uvjeta proizvodnje u svakom objektu pod njegovom kontrolom putem provedbe preventivnog postupka samokontrole, razvijenog u skladu sa sljedećim načelima sustava analize opasnosti i kontrole kritičnih točaka (u daljnjem tekstu: HACCP):

- identificirati sve opasnosti koje moraju biti spriječene, uklonjene ili smanjene na prihvatljivu razinu;
- identificirati kritične kontrolne točke na mjestima na kojima je kontrola bitna za spriječavanje ili uklanjanje opasnosti ili za njihovo smanjivanje na prihvatljivu razinu;
- utvrditi kritične granice (limite) na kritičnim kontrolnim točkama koje razdvajaju prihvatljivo od neprihvatljivog za spriječavanje, uklanjanje ili smanjivanje identificiranih opasnosti;
- utvrditi i provesti učinkovite postupke sustavnog praćenja kontrolnih kritičnih točaka;
- utvrditi korektivne postupke kada sustav praćenja ukaže na to da kontrolna kritična točka nije pod kontrolom;
- utvrditi postupke verificiranja u cilju utvrđivanja učinkovitosti provođenja mjera navedenih pod točkama od 1. do 5. ovoga stavka, postupke verifikacije moraju provoditi redovito objekti i nadležni inspektori u objektima;
- utvrditi dokumente i evidencije primjerene prirodi i opsegu posla koji će prikazivati učinkovitu primjenu mjera navedenih u točkama od 1. do 6. ovoga stavka te olakšati službenu kontrolu.

2) Subjekt u poslovanju s hranom na razini primarne proizvodnje, dužan je uspostaviti i provoditi redovite kontrole higijenskih uvjeta proizvodnje u svakom objektu pod njegovom

kontrolom putem provedbe preventivnog postupka samokontrole, razvijenog u skladu s dobrom proizvođačkom praksom.

3) Početnu provjeru usklađenosti HACCP planova za objekte iz stavka 1. ovog članka obavlja Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva odnosno Ministarstvo zdravstva sukladno nadležnostima utvrđenim u članku 26. stavku 2., 4. i 5. ovoga Zakona.

4) Kao dio sustava razrađenog u stavku 1. ovoga članka subjekti u poslovanju s hranom mogu koristiti vodiče za dobru proizvođačku praksu zajedno s vodičima za primjenu HACCP sustava koji su razvijeni od strane Hrvatske agencije za hranu.

5) Ako rezultati samokontrola navedenih u stavku 1. ovoga članka otkriju postojanje rizika za zdravlje ljudi, smatra se da hrana ne udovoljava propisanim zahtjevima zdravstvene ispravnosti, subjekt u poslovanju s hranom dužan je poduzeti mjere u skladu s člankom 27. ovoga Zakona.

6) Uvjete za provedbu sustava samokontrole u objektima iz stavka 1. i 2. ovoga članka utvrđuju provedbenim propisima ministar poljoprivrede i šumarstva odnosno ministar zdravstva sukladno nadležnostima utvrđenim u članku 26. stavku 2., 4. i 5. ovoga Zakona.

7) Ministar poljoprivrede i šumarstva odnosno ministar zdravstva mogu u provedbenim propisima iz stavka 6. ovoga članka utvrditi izuzeća od odredbi iz stavka 1. ovoga članka za određene subjekte koji posluju s hranom, a posebice za male subjekte, određene kategorije subjekata u maloprodaji te kod proizvodnje tradicionalnih proizvoda, uz uvjet da je osigurana primjerena razina higijene putem provedbe postupka samokontrole razvijenog u skladu s dobrom proizvođačkom praksom.

VII. NOVA HRANA

Članak 30.

Kategorije nove hrane

1) U novu hranu ubrajaju se sljedeće kategorije hrane:

- hrana i sastojci hrane koji sadrže ili se sastoje od genetski modificiranih organizama (u daljnjem tekstu GMO);
- hrana i sastojci hrane, osim prehrambenih aditiva (aroma i enzima), koji su proizvedeni od GMO, ali ne sadrže GMO;
- hrana ili sastojci hrane sa novom ili namjerno modificiranom primarnom molekularnom strukturom;
- hrana i sastojci hrane koji se sastoje od ili su izolirani iz mikroorganizama, gljivica ili algi;
- hrana ili sastojci hrane koji se sastoje od ili su izlučeni iz biljaka ili životinja, mineralnih ili sintetskih tvari, osim hrane i sastojaka hrane koji su dobiveni tradicionalnim načinima razmnožavanja ili za koje je odavno poznato da se sigurno mogu konzumirati;
- hrana i sastojci hrane na kojoj je bio primijenjen proizvodni postupak koji se sada ne koristi, a u slučajevima kada on uzrokuje znatne promjene u sastavu ili strukturi hrane ili sastojaka hrane, koje utječu na njihovu prehrambenu vrijednost, metabolizam, ili razinu nepoželjnih tvari.

2) Kategorije nove hrane navedene u stavku 1. ovog članka ne smiju:

- predstavljati opasnost za zdravlje krajnjeg potrošača;
- stvarati zablude kod krajnjeg potrošača;

- razlikovati se u tolikoj mjeri od hrane ili sastojaka hrane koju bi po svojoj namjeni trebali zamijeniti da bi njihova potrošnja bila za krajnjeg potrošača u prehrambenom smislu nepovoljna.

3) Na kategorije nove hrane iz stavka 1., podstavka 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se odredbe ovoga Zakona i posebnih propisa.

Članak 31.

Stavljanje na tržište nove hrane

1) Za stavljanje nove hrane po prvi puta na tržište podnositelj zahtjeva mora pribaviti dopuštenje sukladno odredbama ovog Zakona i posebnog propisa.

2) Dopuštenje iz stavka 1. ovoga članka izdaje ministar zdravstva uz suglasnost ministra poljoprivrede i šumarstva, na temelju prethodno pribavljenog znanstvenog mišljenja Hrvatske agencije za hranu.

3) Dopuštenje za stavljanje na tržište hrane i sastojaka hrane koja sadrži ili se sastoji od GMO, te hrane i sastojaka hrane koja je proizvedena od GMO, ali ih ne sadrži, izdaje ministar zdravstva uz suglasnost ministra poljoprivrede i šumarstva, na temelju prethodno pribavljenog znanstvenog mišljenja Hrvatske agencije za hranu.

4) Uvjete i postupak za izdavanje dopuštenja iz stavka 1. ovoga članka propisuje ministar zdravstva uz suglasnost ministra poljoprivrede i šumarstva.

Članak 32.

Upisnik izdanih dopuštenja za stavljanje na tržište nove hrane

1) Ministarstvo zdravstva vodi Upisnik o izdanim dopuštenjima za stavljanje na tržište nove hrane.

2) Sadržaj, oblik i način vođenja upisnika iz stavka 1. ovoga članka propisuje ministar zdravstva.

Članak 33.

Zabrana stavljanja na tržište nove hrane

1) U slučaju postojanja znanstvenih nedoumica glede štetnog djelovanja nove hrane, posebice hrane i sastojaka hrane koja sadrži ili se sastoji od genetski modificiranih organizama na zdravlje ljudi, ministar zdravstva uz suglasnost ministra poljoprivrede i šumarstva, može privremeno zabraniti njezino stavljanje na tržište radi spriječavanja ili umanjivanja mogućih negativnih utjecaja na zdravlje ljudi.

2) Ministar zdravstva uz suglasnost ministra poljoprivrede i šumarstva trajno će zabraniti stavljanje na tržište nove hrane, posebice hrane i sastojaka hrane koja sadrži ili se sastoji od genetski modificiranih organizama ako se na temelju znanstvene procjene rizika utvrdi njezina štetnost za zdravlje ljudi.

Članak 34.

Neškodljivo uklanjanje nove hrane

Nova hrana, posebice hrana i sastojci hrane koji sadrže ili se sastoje od genetski modificiranih organizama, a za koju se utvrdi da ne udovoljava zahtjevima zdravstvene ispravnosti propisane ovim Zakonom, mora se neškodljivo ukloniti sukladno posebnom propisu.

VIII. KAKVOĆA HRANE

Članak 35.

1) Subjektima u poslovanju s hranom dozvoljeno je da proizvode, stavljaju na tržište hranu propisane kakvoće, kao i hranu za koju nisu propisani zahtjevi kakvoće, ukoliko hrana odgovara odredbama o zdravstvenoj ispravnosti i navodima na deklaraciji.

2) Ministar poljoprivrede i šumarstva uz prethodno pribavljeno mišljenje ministra zdravstva donosi provedbene propise kojima se uređuje kakvoća hrane, kada smatra da je to potrebno radi:

- zaštite interesa potrošača;
 - omogućavanja potrošačima da izvrše izbor u vezi s hranom koju konzumiraju;
 - radi uvođenja reda na tržištu hrane.
- 3) Provedbenim propisima iz stavka 2. ovoga članka utvrđuju se zahtjevi koji se odnose na:
- klasifikaciju, kategorizaciju i nazivlje hrane;
 - senzorska svojstva i sastav hrane;
 - vrstu i količinu sirovina, dodataka i drugih tvari koji se koriste u proizvodnji i preradi hrane;
 - tehnološke postupke koji se primjenjuju u proizvodnji i preradi hrane;
 - metode uzimanja uzoraka i analitičke metode radi kontrole kakvoće hrane;
 - dodatne ili specifične podatke koji bi trebali biti navedeni na deklaraciji hrane.

IX. OZNAKA TRADICIONALNOG UGLEDA HRANE

Članak 36.

1) Hrana (prehrambeni proizvod) može biti označena oznakom “tradicionalni ugled”, ako je proizvedena korištenjem tradicionalnih sirovina ili ima tradicionalni sastav ili je proizvedena ili prerađena na tradicionalni način, a odlikuje se osobitim svojstvima u odnosu na drugu sličnu hranu koja pripada u istu kategoriju.

2) Prehrambene proizvode iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje ministar poljoprivrede i šumarstva provedbenim propisom.

3) Pravo na podnošenje zahtjeva za dodjelu oznake “tradicionalni ugled” imaju udruženja proizvođača i/ili prerađivača (u daljnjem tekstu: udruženja) bez obzira na pravni oblik ili sastav udruženja, koji proizvode ili prerađuju istu hranu (prehrambeni proizvod). Podnositelji zahtjeva dužni su uz zahtjev priložiti specifikaciju za prehrambeni proizvod.

4) Ministar poljoprivrede i šumarstva propisuje uvjete i postupak za priznavanje posebnih svojstava hrane (prehrambenog proizvoda), sadržaj specifikacije, te osniva Povjerenstvo za dodjelu oznake “tradicionalni ugled”.

Članak 37.

1) Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva vodi Upisnik prehrambenih proizvoda koji nose oznaku "tradicionalni ugled"

2) Sadržaj, oblik i način vođenja Upisnika iz stavka 1. ovoga članka propisuje ministar poljoprivrede i šumarstva.

Članak 38.

1) Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva donosi rješenje o upisu u Upisnik iz članka 37. ovoga Zakona na temelju zahtjeva udruženja, ako su ispunjeni propisani uvjeti.

2) Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva će rješenjem brisati iz Upisnika prehrambeni proizvod u slučaju kada utvrdi da je prestao udovoljavati propisanim uvjetima.

X. OZNAKE IZVORNOSTI I OZNAKE ZEMLJOPISNOG PODRIJETLA HRANE

1. Oznaka izvornosti

Članak 39.

1) Oznaka izvornosti je naziv regije, određenog mjesta ili, u iznimnim slučajevima, zemlje koji se koristi za označavanje hrane (prehrambenog proizvoda):

- koji potječe iz te regije odnosno iz tog mjesta ili iz te zemlje, i
- čija kakvoća ili čije karakteristike, u bitnom ili isključivo, nastaju pod utjecajem posebnih prirodnih i ljudskih čimbenika određene zemljopisne sredine i čija se proizvodnja, prerada i priprema u cijelosti odvija u tom zemljopisnom području.

2) Iznimno od odredbi stavka 1. ovoga članka, zemljopisne oznake koje imaju dokazani tradicionalni karakter, iznimnu reputaciju i dobro su poznate, registriraju se kao oznake izvornosti, kada sirovine za prehrambeni proizvod potječu iz područja koje je šire ili različito od područja prerade, pod uvjetom:

- da je područje proizvodnje sirovina ograničeno,
- da postoje posebni uvjeti za proizvodnju sirovina,
- da postoji sustav inspeksijske kontrole kojim se osigurava udovoljavanje uvjetima propisanim ovim stavkom.

3) Sirovinama iz stavka 2. ovoga članka smatraju se samo žive životinje, meso i mlijeko.

4) Prehrambene proizvode koji mogu nositi oznaku izvornosti utvrđuje ministar poljoprivrede i šumarstva provedbenim propisom.

5) Područja i uvjete iz stavka 1. i 2. ovoga članka, te način kontrole, pobliže određuje provedbenim propisom ministar poljoprivrede i šumarstva .

2. Oznaka zemljopisnog podrijetla

Članak 40.

1) Oznaka zemljopisnog podrijetla je naziv regije, određenog mjesta ili, u iznimnim slučajevima, zemlje koji se koristi za označavanje hrane (prehrambenog proizvoda):

- koji potječe iz te regije odnosno iz tog mjesta ili iz te zemlje, te
- koji ima specifičnu kakvoću, ugled ili drugo obilježje koje se

pripisuje njegovom zemljopisnom podrijetlu, i čija se proizvodnja i/ili prerada i/ili priprema odvija u tom zemljopisnom području.

2) Prehrambene proizvode koji mogu nositi oznaku zemljopisnog podrijetla utvrđuje ministar poljoprivrede i šumarstva provedbenim propisom.

2)3) Područja i uvjete iz stavka 1. ovoga članka, te način kontrole, pobliže određuje provedbenim propisom ministar poljoprivrede i šumarstva .

3. Registracija tradicionalnih zemljopisnih i nezemljopisnih naziva

Članak 41.

Tradicionalni zemljopisni ili nezemljopisni nazivi koji se koriste za označavanje hrane (prehrambenog proizvoda) koji potječe iz neke regije ili iz nekog određenog mjesta mogu se registrirati kao oznake izvornosti, ako taj prehrambeni proizvod udovoljava uvjetima navedenim u članku 39. stavku 1. podstavku 2. ovoga Zakona.

4. Nazivi koji se ne mogu registrirati

Članak 42.

1) Ne može se registrirati kao oznaka izvornosti ili kao oznaka zemljopisnog podrijetla:

- naziv koji ne udovoljava uvjetima propisanim ovim Zakonom;
- naziv čija bi registracija, uslijed reputacije, poznatosti i duljine upotrebe žiga, mogla dovesti potrošače u zabludu o pravom identitetu prehrambenog proizvoda;
- naziv koji je u proturječju s nazivom biljne vrste ili životinjske pasmine i koji zbog toga može dovesti javnost u zabludu o pravom podrijetlu prehrambenog proizvoda;
- naziv koji je, iako se odnosi na određeno mjesto ili na određenu regiju u kojoj je prehrambeni proizvod izvorno proizveden ili stavljen na tržište, postao uobičajeni naziv za taj proizvod (generički naziv).

2) Pri utvrđivanju je li neki naziv postao generički u smislu odredbi stavka 1. podstavka 4. ovoga članka, uzimaju se u obzir svi čimbenici, a osobito, postojeća situacija u zemljopisnom području iz kojeg taj naziv potječe i u područjima potrošnje proizvoda.

3) Registrirani nazivi ne mogu postati, za vrijeme trajanja zaštite, generički nazivi.

5. Postupak za registraciju

Članak 43.

1) Postupak za registraciju oznake izvornosti ili oznake zemljopisnog podrijetla provodi Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva.

2) Postupak iz stavka 1. ovoga članka pokreće se podnošenjem prijave za registraciju.

3) U postupku iz stavka 1. ovoga članka plaćaju se naknade troškova postupka koje propisuje ministar poljoprivrede i šumarstva.

4) Protiv zaključaka i rješenja donesenih u postupku iz stavka 1. ovoga članka ne može se podnijeti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

5) Ministar poljoprivrede i šumarstva osniva Povjerenstvo za registraciju oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla.

Članak 44.

Osobe ovlaštene na podnošenje prijave za registraciju

1) Prijavu za registraciju oznake izvornosti ili oznake zemljopisnog podrijetla za pojedini prehrambeni proizvod može podnijeti grupa proizvođača i/ili prerađivača toga proizvoda.

2) Pod pojmom grupa iz stavka 1. ovoga članka podrazumijeva se svako udruženje proizvođača i/ili prerađivača određenog prehrambenog proizvoda (u daljnjem tekstu: udruženje), bez obzira na pravni status koji to udruženje ima.

3) Pojedini proizvođač i/ili prerađivač, neovisno o tome je li fizička ili pravna osoba, može podnijeti zahtjev iz stavka 1. ovoga članka samo u slučaju:

- ako je u vrijeme podnošenja toga zahtjeva jedini proizvođač odnosno prerađivač prehrambenog proizvoda za koji zahtjeva registraciju oznake izvornosti ili oznake zemljopisnog podrijetla u određenom zemljopisnom području;
- ako jedino on koristi izvorne i nepromjenljive lokalne postupke;
- ako zemljopisno područje ima svojstva koja se znatno razlikuju od svojstava susjednih područja i/ili kada se svojstva proizvoda razlikuju.

Članak 45.

Sadržaj prijave za registraciju

1) Prijava za registraciju sadrži:

- zahtjev za registraciju oznake izvornosti ili oznake zemljopisnog podrijetla koji sadrži, posebice: podatke o podnositelju, uključujući podatke o udruženju koje podnosi zahtjev i o svakom pojedinom proizvođaču odnosno prerađivaču koji pripada tom udruženju, s dokazima o ispunjavanju uvjeta propisanih ovim Zakonom;
- specifikaciju proizvoda.

2) Podatke koje sadrži zahtjev i sadržaj specifikacije iz stavka 1. ovoga članka pobliže određuje provedbenim propisom ministar poljoprivrede i šumarstva.

6. Registri oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti

Članak 46.

1) Oznake izvornosti i oznake zemljopisnog podrijetla upisuju se, danom pravomoćnosti rješenja o usvajanju zahtjeva za registraciju, u Registar oznaka izvornosti odnosno u Registar oznaka zemljopisnog podrijetla koje vodi Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva.

2) Sadržaj, oblik i način vođenja Registara iz stavka 1. ovoga članka propisuje ministar poljoprivrede i šumarstva.

7. Pravo korištenja registriranih oznaka

Članak 47.

1) Pravo korištenja registrirane oznake izvornosti ili oznake zemljopisnog podrijetla pripada svim proizvođačima i prerađivačima prehrambenog proizvoda za koji je oznaka registrirana, dok za to udovoljavaju uvjetima određenim ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju ovoga Zakona (ovlašteni korisnici).

2) Ovlašteni korisnici iz stavka 1. ovoga članka imaju pravo korištenja registrirane oznake samo za označavanje onog proizvoda koji udovoljava specifikaciji iz članka 45. stavka 1. podstavka 2. ovoga Zakona.

3) Zabranjeno je korištenje registrirane oznake protivno stavcima 1. i 2. ovoga članka.

4) Ovlašteni korisnici iz stavka 1. ovoga članka upisuju se u Upisnik korisnika registriranih oznaka izvornosti ili u Upisnik korisnika registriranih oznaka zemljopisnog podrijetla koje vodi Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva.

5) Postupak upisa i brisanja korisnika, te sadržaj, oblik i način vođenja Upisnika iz stavka 4. ovoga članka određuje provedbenim propisom ministar poljoprivrede i šumarstva.

Članak 48.

1) Nazivi registrirani kao oznaka izvornosti ili kao oznaka zemljopisnog podrijetla ne smiju se:

- koristiti u komercijalne svrhe, ni izravno niti neizravno, za označavanje prehrambenih proizvoda koji nisu obuhvaćeni registracijom, ako su ti proizvodi usporedivi s proizvodima koji su obuhvaćeni registracijom, ili ako se tim korištenjem iskorištava ugled zaštićenog naziva;
- zloupotrebjavati, oponašati, ili koristiti za stvaranje zablude, čak i kad je naznačeno pravo podrijetlo prehrambenog proizvoda, uključujući korištenje zaštićenog naziva u prijevodu ili popraćenog izrazom kao što je «stil», «tip», «metoda», «proizveden u», «imitacija» i sl.;
- koristiti na način koji dovodi u zabludu o podrijetlu, izvornosti, vrsti ili bitnim svojstvima prehrambenog proizvoda na unutarnjoj ili vanjskoj ambalaži, na reklamnom materijalu ili na dokumentima koji se odnose na proizvod, kao i na spremniku pakiranih proizvoda koji bi mogao navesti na pogrešan zaključak o njegovu podrijetlu;
- koristiti na bilo koji drugi način koji bi mogao dovesti javnost u zabludu o stvarnom podrijetlu prehrambenog proizvoda.

2) Ako registrirani naziv sadrži u sebi naziv prehrambenog proizvoda koji se smatra generičkim nazivom, korištenje tog generičkog naziva na odgovarajućim prehrambenim proizvodima ne smatra se korištenjem opisanim u stavku 1. podstavku 1. ili 2. ovoga članka.

8. Odnos prema žigovima

Članak 49.

Registrirana oznaka izvornosti ili oznaka zemljopisnog podrijetla bez utjecaja je na vrijednost i uporabu žiga koji je u dobroj vjeri registriran prije datuma podnošenja zahtjeva za registraciju te oznake.

9. Međunarodna registracija

Članak 50.

1) Međunarodna registracija oznaka izvornosti ili oznaka zemljopisnog podrijetla provodi se na temelju međunarodnog ugovora o uzajamnoj zaštiti oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla koji obvezuje Republiku Hrvatsku.

2) Naziv koji nije registriran, ili koji se više ne koristi u zemlji podrijetla, ne može se registrirati kao oznaka izvornosti ili kao oznaka zemljopisnog podrijetla u Republici Hrvatskoj.

10. Gradanskopravna zaštita

Članak 51.

Na gradanskopravnu zaštitu registriranih oznaka izvornosti ili oznaka zemljopisnog podrijetla primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju oznake zemljopisnog podrijetla proizvoda i usluga.

XI. DEKLARIRANJE ILI OZNAČAVANJE I REKLAMIRANJE HRANE

Članak 52.

Opći zahtjevi deklariranja ili označavanja hrane

1) Hrana koja je stavljena na tržište Republike Hrvatske mora imati deklaraciju.

2) Deklaracija podrazumijeva sve pisane oznake, trgovačku oznaku, zaštitni znak, naziv marke, slikovni prikaz ili simbol koji se odnosi na hranu, a stavlja se na ambalažu, naljepnicu ili privjesnicu, kao i dokumente te obavijesti koji prate ili se odnose na tu hranu.

3) Deklaracija mora biti napisana na hrvatskom jeziku, lako uočljiva, čitljiva i opće razumljiva.

4) Deklaracija mora obvezno sadržavati sljedeće podatke:

- naziv hrane pod kojim se ista prodaje;
- popis sastojaka;
- količinu određenih sastojaka ili kategoriju sastojaka,
- neto količinu u slučaju zapakirane hrane;
- rok valjanosti;
- uvjete čuvanja, gdje je to potrebno, odnosno ako mogu utjecati na trajnost hrane;
- naziv i adresu proizvođača ili onoga koji hranu pakira i/ili stavlja na tržište;
- u slučaju uvoznih proizvoda pored naziva i adrese proizvođača i naziv i adresu sjedišta uvoznika, te zemlju podrijetla;
- pojedinosti o mjestu podrijetla gdje bi propust navođenja mogao u značajnoj mjeri krivo navoditi potrošača o pravom podrijetlu;
- uputu za uporabu gdje je to potrebno radi pravilnog korištenja;
- za pića koja sadrže više od 1,2 % vol. stvarnu jakost alkohola po volumenu.

Članak 53.

Hrana neprikladna za tržište

- 1) Nije dopušteno stavljanje na tržište hrane koja se smatra neprikladnom za tržište.
- 2) Hrana se smatra neprikladnom za tržište ako:
 - na deklaraciji nema označen rok valjanosti propisan od strane proizvođača, ako je rok valjanosti nečitljiv ili je istekao;
 - sastav hranjivih tvari u hrani ne odgovara navodima na deklaraciji;
 - sadrži dopuštene tvari ili sastojke u količinama višim ili nižim od propisanih.

Članak 54.

Deklariranje ili označavanje hrane

- 1) Podaci na deklaraciji i način deklariranja ili označavanja hrane mora biti takav da ne obmanjuje potrošača, a posebice:
 - glede karakteristika hrane, njezine prirode, identiteta, svojstava, sastava, količine, trajnosti, podrijetla, metode njene izrade ili proizvodnje;
 - u odnosu na pripisivanje hrani učinaka i svojstava koje ona nema;
 - stvaranjem zablude da hrana ima neke posebne karakteristike, a činjenica je da sva slična hrana ima takve karakteristike.
- 2) Deklariranjem i načinom deklariranja, sukladno posebnim propisima koji se primjenjuju za prirodne mineralne vode i hranu za posebne prehrambene potrebe, ne mogu se bilo kojoj hrani pripisivati svojstva sprečavanja, liječenja ili izlječenja bolesti, ili se pozivati na takva svojstva.
- 3) Zabrane i ograničenja iz stavka 1. ovog članka odnose se i na:
 - prezentiranje hrane, posebice na njezin oblik, izgled ili ambalažu, materijale koji se koriste za pakiranje, način i mjesto na kojem je aranžirana i izložena;
 - reklamiranje hrane.

Članak 55.

Propisi o deklariranju hrane

- 1) Ministar poljoprivrede i šumarstva uz suglasnost ministra zdravstva donosi propis kojim pobliže propisuje način deklariranja ili označavanja, prezentacije i reklamiranja te navođenja hranjivih vrijednosti hrane.
- 2) Ministar zdravstva donosi propis kojim propisuje označavanje hrane za posebne prehrambene potrebe (dijetetskih namirnica) sukladno propisima o hrani.
- 3) Ministar poljoprivrede i šumarstva propisuje posebno označavanje proizvoda životinjskog podrijetla sukladno ovom zakonu i propisima o veterinarstvu.
- 4) Ministar poljoprivrede i šumarstva odnosno ministar zdravstva pri donošenju propisa iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka može odrediti:
 - da određene informacije koje se odnose na hranu budu na deklaraciji kada se radi o zapakiranoj hrani ili navedene na neki drugi način u slučaju kada se radi o hrani koja nije zapakirana;
 - da posebni podaci koji se odnose na hranu budu deklarirani na neki drugi način;
 - da se utvrde uobičajena značenja naziva pod kojim je hrana stavljena na tržište;
 - posebne zahtjeve koji se odnose na deklariranje ili označavanje samo određene grupe proizvoda.

Članak 56.

Reklamiranje alkoholnih pića

1) Zabranjeno je reklamiranje (oglašavanje) alkoholnih pića putem tiska, sredstava javnog priopćavanja, svih oblika reklame na javnim mjestima, objektima i sredstvima prometa, preko knjiga, časopisa, kalendara i odjevnih predmeta te preko naljepnica, plakata i letaka ako su te naljepnice, plakati i letci odvojeni od ambalaže alkoholnih pića.

2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka dozvoljeno je reklamiranje piva, vina i voćnih vina sukladno posebnom propisu.

3) Reklamiranjem iz stavka 1. ovog članka smatraju se svi oblici izravnog i neizravnog reklamiranja, uključujući i isticanje naziva proizvođača alkoholnih pića u reklamne svrhe, kao i dijeljenje alkoholnih pića u reklamne svrhe.

4) Odredba stavka 1. ovog članka ne odnosi se na stručne knjige, časopise i druge stručne publikacije u kojima se objavljuju informacije o svojstvima alkoholnih pića, ako su te stručne publikacije namijenjene isključivo proizvođačima ili prodavačima tih proizvoda.

5) Odredba stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na informiranje potrošača o svojstvima alkoholnih pića u objektima u kojima se ti proizvodi prodaju.

6) Ministar zdravstva donosi provedbeni propis kojim uređuje uvjete i način obavješćivanja potrošača o svojstvima alkoholnih pića koje se ne smatra reklamiranjem u smislu stavka 1. ovoga članka.

Članak 57.

Deklariranje ili označavanje nove hrane

1) Nova hrana stavljena na tržište Republike Hrvatske, pored općih zahtjeva za deklariranje ili označavanje iz članka 52. ovoga Zakona, mora na deklaraciji sadržavati i dodatne posebne podatke, kako bi potrošači bili obaviješteni o svim obilježjima ili svojstvima hrane, po kojima nova hrana ili njezin sastojak više nije odgovarajući postojećoj hrani ili sastojku hrane.

2) U tom slučaju deklaracija mora sadržavati podatke o izmijenjenim obilježjima ili svojstvima, kao i metodu pomoću koje je to obilježje ili svojstvo dobiveno.

3) Hrana i sastojci hrane koji sadrže ili se sastoje od GMO mora na deklaraciji, ambalaži i popratnoj dokumentaciji imati vidnu oznaku da sadrži ili se sastoji od GMO te naziv GMO.

4) Oznaka mora jasno navoditi «genetski modificirani organizam» ili sadržavati rečenicu «Ovaj proizvod sadrži genetski modificirani organizam.».

5) Hrana i sastojci hrane koji potječu od GMO, ali ih ne sadrže, mora na deklaraciji, ambalaži i popratnoj dokumentaciji imati vidnu oznaku da potječe od GMO.

6) Oznaka mora sadržavati rečenicu «Ovaj proizvod potječe od GMO.».

7) Poblježe zahtjeve koji se odnose na deklariranje nove hrane propisat će provedbenim propisom ministar zdravstva uz suglasnost ministra poljoprivrede i šumarstva.

XII. SLUŽBENA KONTROLA ZDRAVSTVENE ISPRAVNOSTI I HIGIJENE HRANE

Članak 58.

Službena kontrola zdravstvene ispravnosti i higijene hrane

Službena kontrola zdravstvene ispravnosti i higijene hrane uključuje jednu ili više od sljedećih aktivnosti:

- inspekcijski nadzor;
- uzorkovanje i analizu;
- pregled deklaracija, dokumentacije i službenih evidencija;
- pregled evidencija iz članka 28. ovog Zakona;
- pregled provođenja i učinkovitosti sustava samokontrole objekta temeljem provjere evidencija i dokumentacije navedenih u članku 29. ovog Zakona.

Članak 59.

Nadležnost inspekcija

1) Inspekcijski nadzor u svrhu službene kontrole zdravstvene ispravnosti i higijene hrane provode sanitarni i granični sanitarni inspektori odnosno veterinarski i granični veterinarski inspektori te drugi državni službenici koje za to ovlasti nadležni ministar.

2) Inspekcijski nadzor iz stavka 1. ovoga članka provodi se sukladno odredbama ovoga Zakona te posebnih propisa ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

Članak 60.

Opća načela inspekcijskog nadzora

1) Inspekcijski nadzor zdravstvene ispravnosti i higijene hrane iz članka 59. ovoga Zakona provodi se:

- redovito i u skladu s prioritetima utvrđenim procjenom rizika;
- uvijek kada postoji sumnja na neudovoljavanje propisanim zahtjevima.

2) Inspekcijski nadzor mora se provoditi uz uporabu mjera primjerenih cilju koji slijedi.

3) Inspekcijski nadzor mora obuhvatiti sve faze proizvodnje, prerade i distribucije.

4) Inspekcijski nadzor treba provesti bez prethodne najave.

Članak 61.

Sadržaj inspekcijskog nadzora

Inspekcijskom nadzoru koji se provodi u svrhu službene kontrole zdravstvene ispravnosti i higijene hrane podliježe slijedeće:

- smještaj objekta – lokacije, stanje objekta, ureda, okoline, proizvodnih pogona, prijevoznih sredstava koja se koriste u poslovanju s hranom, a posebice uvjeti utvrđeni u članku 22. i 26. ovog Zakona;

- pregled zdravstvenog i higijenskog stanja osoblja i predmeta koji dolaze u neposredan dodir s hranom;
- sirovine, sastojci, tehnološka pomagala i druge tvari koje se koriste za pripremu i proizvodnju hrane;
- poluproizvodi;
- gotova hrana;
- sredstva za čišćenje i održavanje kao i postupci koji se koriste i primjenjuju u poslovanju s hranom;
- postupci koji se primjenjuju pri izradi ili preradi hrane;
- metode konzerviranja.

Članak 62.

Uzimanje uzoraka za laboratorijsku analizu

1) U svrhu službene kontrole zdravstvene ispravnosti hrane mogu se za potrebe laboratorijskih analiza uzeti uzorci sirovina, sastojka, tehnoloških pomagala i drugih tvari koje se koriste za pripremu i proizvodnju hrane, poluproizvoda, gotove hrane, predmeta koji dolaze u neposredan dodir s hranom, kao i sredstava za čišćenje i održavanje koja se koriste u poslovanju s hranom.

2) Subjekti u poslovanju s hranom dužni su za potrebe uzimanja uzoraka staviti besplatno na raspolaganje potrebne količine hrane, predmeta i sredstava iz stavka 1. ovoga članka.

XIII. SLUŽBENA KONTROLA KAKVOĆE HRANE

Članak 63.

Službena kontrola kakvoće hrane

Službena kontrola kakvoće hrane uključuje jednu ili više od sljedećih aktivnosti:

- inspekcijski nadzor;
- uzorkovanje i analizu;
- pregled sadržaja deklaracije, pisanih materijala i dokumenata.

Članak 64.

Nadležnost inspekcija

- 1) Inspekcijski nadzor u svrhu službene kontrole kakvoće hrane provodi se u maloprodaji.
- 2) Inspekcijski nadzor iz stavka 1. ovoga članka provode sanitarni odnosno veterinarski inspektori ovisno o nadležnostima utvrđenim u Dodatku 1. ovoga Zakona.
- 3) Pregled sadržaja deklaracije u svrhu službene kontrole kakvoće hrane u maloprodaji provode i gospodarski inspektori Državnog inspektorata. U iznimnim slučajevima, koji upućuju na mogućnost povrede

odredbi propisa o kakvoći hrane, gospodarski inspektori Državnog inspektorata mogu uz pregled sadržaja deklaracije provesti i uzorkovanje i analizu.

4) Iznimno od stavka 1. ovoga članka inspeksijski nadzor, u svrhu službene kontrole kakvoće hrane sa zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla, oznakom izvornosti i oznakom tradicionalnog ugleda, kao i hrane za koju je to propisano posebnim propisom, provodi se i u proizvodnji.

5) Inspeksijski nadzor u proizvodnji i maloprodaji, u svrhu službene kontrole kakvoće hrane sa zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla, oznakom izvornosti i oznakom tradicionalnog ugleda, provode gospodarski inspektori Državnog inspektorata.

6) Ministar poljoprivrede i šumarstva može ovlastiti pravne osobe za ocjenjivanje sukladnosti proizvodnje i prerade hrane te proizvoda s oznakom zemljopisnog podrijetla, oznakom izvornosti i oznakom tradicionalnog ugleda.

7) Ministar poljoprivrede i šumarstva, uz suglasnost ravnatelja Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo donosi provedbeni propis kojim utvrđuje sustav utvrđivanja sukladnosti te uvjete koja moraju zadovoljiti pravne osobe za provedbu postupka ocjenjivanja sukladnosti iz stavka 5. ovoga članka.

Članak 65.

Opća načela inspeksijskog nadzora

1) Inspeksijski nadzor u svrhu službene kontrole kakvoće hrane provodi se:

- redovito;
- uvijek kada postoji sumnja na neudovoljavanje propisanim zahtjevima.

2) Inspeksijski nadzor mora se provoditi uz uporabu mjera primjerenih cilju koji slijedi.

3) Inspeksijski nadzor treba provesti bez prethodne najave.

Članak 66.

Sadržaj inspeksijskog nadzora

1) *Inspeksijski nadzor iz članka 64. stavka 2. ovoga Zakona koji se provodi u svrhu službene kontrole kakvoće hrane uključuje:*

- provjeru istinitosti podataka i udovoljavanja propisanim zahtjevima u vezi sa deklaracijama ili oznakama, kao i tvrdnjama o svojstvima hrane temeljem uvida u pisane materijale i dokumente te deklaraciju hrane;
- ispitivanje sastava gotove hrane.

2) Inspeksijski nadzor iz članka 64. stavka 3. ovoga Zakona koji se provodi u svrhu službene kontrole kakvoće hrane uključuje pregled deklaracije u svrhu provjere općih zahtjeva deklariranja navedenih u članku 52. stavku 1., 3. i 4. ovoga Zakona, a iznimno i ispitivanje sastava gotove hrane.

3) Inspeksijski nadzor iz članka 64. stavka 4. ovoga Zakona koji se provodi u svrhu službene kontrole kakvoće hrane uključuje:

- kontrolu uvjeta proizvodnje i prerade kada su u vezi s kakvoćom hrane;
- kontrolu podrijetla sirovina i sastojaka koje se koriste u proizvodnji i pripremi hrane;
- kontrolu sastava hrane;
- kontrolu tehnoloških postupaka koji se primjenjuju u proizvodnji i pripremi hrane;
- pregled deklaracije, pisanih materijala, evidencija i dokumenata.

Članak 67.

Uzimanje uzoraka za laboratorijsku analizu

1) U svrhu službene kontrole kakvoće hrane u maloprodaji, sanitarni odnosno veterinarski inspektori mogu za potrebe laboratorijske analize uzeti uzorke hrane.

2) U svrhu službene kontrole kakvoće hrane iz članka 64. stavka 3.i 4. ovoga Zakona, gospodarski inspektori Državnog inspektorata mogu za potrebe laboratorijske analize uzeti uzorake hrane.

3) Subjekti u poslovanju s hranom dužni su za potrebe uzimanja uzoraka staviti besplatno na raspolaganje potrebne količine hrane iz stavka 1. i 2. ovoga članka.

XIV. OPĆE ODREDBE KOJIMA SE UREĐUJE SLUŽBENA KONTROLA HRANE

Članak 68.

Opće odredbe

1) Kada nadležni inspektor tijekom provođenja inspekcijskog nadzora otkrije ili posumnja da je došlo do kršenja odredbi propisa o hrani, poduzet će potrebne mjere s ciljem da subjekt u poslovanju s hranom ispravi utvrđene nepravilnosti.

2) Vlasnik, posjednik, odgovorna osoba, zaposlenik u objektu ili druga osoba zatečena u objektu u koji je ušao nadležni inspektor ne smije:

- uskratiti informaciju ili ne pružiti zatraženu pomoć, ili
- svjesno dati lažnu izjavu.

3) Nitko ne smije ometati nadležnog inspektora u provođenju njegovih dužnosti.

4) Nitko bez pisane dozvole nadležnog inspektora ne smije poduzimati bilo koje mjere utvrđene propisima o hrani u cilju da se isprave utvrđene nepravilnosti.

5) Nadležni inspektor dužan je provoditi inspekcijski nadzor u skladu sa ovlaštenjima, dužnostima i odgovornostima koje su mu dane temeljem ovoga Zakona, kao i posebnih propisa ukoliko nisu u suprotnosti s ovim Zakonom.

Članak 69.

Ovlaštenja nadležnog inspektora

Nadležni inspektor može:

- u bilo koje vrijeme i kada su radne operacije u tijeku, ući u objekt za koji smatra da se u njemu proizvodi, prerađuje, pakira ili skladišti hrana, te provesti inspekcijski nadzor s ciljem da utvrdi postojanje, prirodu i opseg bilo kakvog poslovanja u vezi s hranom;
- zabraniti uporabu prostorija, uređaja, opreme, postrojenja i pribora u objektu;
- pregledati bilo koju hranu u bilo kojem objektu za koji smatra da podliježe odredbama propisa o hrani, uzeti uzorke hrane i pregledati bilo što za što smatra da je upotrebljeno ili da može biti upotrebljeno za proizvodnju hrane;
- zabraniti uvoz zdravstveno neispravne hrane i odrediti postupanje s takvom hranom;
- zaustaviti, pretražiti ili zadržati vozilo, brod ili zrakoplov za koji smatra da prevozi hranu, pregledati hranu i uzeti njezine uzorke;
- otvoriti i pregledati posudu ili paket za koji da sad smatra da sadrži hranu, ispitati sadržaj i uzeti uzorke;
- zatražiti uvid u knjige, dokumente ili druge evidencije čuvane u bilo kojem mediju za koje vjeruje da sadrže bilo kakvu informaciju važnu za provođenje odredbi ovog Zakona, a u vezi sa bilo kojom hranom, napraviti kopije ili uzeti izvatke iz tih dokumenata;
- zaplijeniti i zadržati hranu, ako smatra da su odredbe ovog Zakona ili uvjeti odobrenja izdanog sukladno ovom Zakonu prekršeni;
- izvršiti drugu radnju za koju ima ovlasti po posebnim propisima.

Članak 70.

Dužnosti nadležnog inspektora

Nadležni inspektor u provođenju ovlasti utvrđenih člankom 69. ovoga Zakona, a na zahtjev osobe na koju se te radnje odnose, dužan je:

- vratiti hranu koju je zaplijenio, kada se uvjeri da udovoljava odredbama ovog Zakona;
- u slučaju kada hrana ne udovoljava odredbama ovog Zakona i kada vlasnik ili posjednik hrane pristane na njezino uništavanje ili uklanjanje, odrediti način uklanjanja ili uništavanja;
- u slučaju kada ne dobije pristanak iz podstavka 2. ovoga članka, nakon uručivanja pisane obavijesti vlasniku ili posjedniku, organizirati uništavanje ili uklanjanje te hrane.

Članak 71.

Odgovornosti nadležnog inspektora

Niti jedna informacija koja se odnosi na poslovanje subjekata u poslovanju s hranom, a do koje je tijekom službenih kontrola došao nadležni inspektor, ili koja se odnosi na analizu rizika, ne smije biti otkrivena bez pisanog pristanka subjekta u poslovanju s hranom, osim u slučajevima:

- kada je to neophodno za provedbu ovog Zakona i kada to odobri ministar poljoprivrede i šumarstva odnosno ministar zdravstva;
- kada je to potrebno za vođenje postupka koji se vodi po podnesenoj prijavi nakon provedenog inspekcijskog nadzora.

Članak 72.

Godišnji program inspekcija i izvješća

1) Za provođenje inspekcijskog nadzora izrađuju se godišnji programi provođenja službenih kontrola, koji sadržavaju:

- broj i vrstu inspekcijskih nadzora koji se planiraju provesti;
- broj i vrstu objekata koji će biti obuhvaćeni inspekcijskim nadzorom;
- kriterije koji su primijenjeni pri izradi programa;
- potrebna financijska sredstva.

2) Za provođenje inspekcijskog nadzora izrađuju se godišnja izvješća o provedenim službenim kontrolama, koja sadržavaju:

- broj i vrstu obavljenih inspekcijskih nadzora;
- broj i vrstu objekata u kojima je proveden inspekcijski nadzor;
- podatke o prekršajima i kaznenim djelima;
- mjere poduzete u slučajevima neudovoljavanja zahtjevima utvrđenim temeljem ovoga Zakona.

3) Programe i izvješća iz stavka 1.i 2. ovoga članka koji se odnose na službenu kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane izrađuju Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva i Ministarstvo zdravstva, ovisno o nadležnosti, a odobrava Upravno vijeće Hrvatske agencije za hranu.

4) Programe i izvješća iz stavka 1.i 2. ovoga članka koji se odnose na službenu kontrolu kakvoće hrane izrađuju Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva i Državni inspektorat, a odobrava Upravno vijeće Hrvatske agencije za hranu.

XV. OVLAŠTENI ISPITNI LABORATORIJI I REFERENTNI LABORATORIJI

Ovlašteni ispitni laboratoriji

Članak 73.

1) Laboratorijske analize uzoraka iz članka 20., 62. i 67. ovoga Zakona, uzetih u svrhu službene kontrole hrane, provode laboratoriji ovlašteni od ministra poljoprivrede i šumarstva i ministra zdravstva, ovisno o nadležnosti.

2) Uzorke uzima i dostavlja ovlaštenom ispitnom laboratoriju nadležni inspektor.

3) Troškove obavljenih analiza hrane proizvedene u Republici Hrvatskoj snosi nadležno tijelo, a u slučaju kada hrana ne udovoljava zahtjevima propisanim temeljem ovog Zakona i/ili na deklaraciji navedenim podacima, troškove snosi subjekt u poslovanju s hranom koji hranu proizvodi i/ili stavlja na tržište.

4) Popis ispitnih laboratorija u kojem se navodi vrsta laboratorija i analize za koje je ovlašten objavljuje se u «Narodnim novinama», jedanput godišnje.

Članak 74.

1) Ovlašteni ispitni laboratoriji iz članka 73. stavka 1. ovoga Zakona mogu biti ovlašteni za obavljanje:

- osnovne djelatnosti;
- specijalizirane djelatnosti;

- specijalizirane djelatnosti s mogućnošću izdavanja međunarodnih certifikata;
- 2) Ispitni laboratoriji ovlašteni za obavljanje osnovne djelatnosti moraju ispunjavati uvjete utvrđene provedbenim propisima koje na temelju ovoga Zakona donosi ministar poljoprivrede i šumarstva odnosno ministar zdravstva.
- 3) Ispitni laboratoriji ovlašteni za obavljanje specijalizirane djelatnosti moraju ispunjavati uvjete utvrđene dobrom laboratorijskom praksom.
- 4) Ispitni laboratoriji ovlašteni za obavljanje specijalizirane djelatnosti i izdavanje međunarodnih certifikata moraju ispunjavati uvjete utvrđene odgovarajućim normama i biti akreditirani od strane nezavisne institucije.
- 5) Ministar poljoprivrede i šumarstva odnosno ministar zdravstva može utvrđivati i posebne uvjete koje moraju zadovoljavati ispitni laboratoriji iz podstavka 2. i 3. stavka 1. ovoga članka.
- 6) Postupak ocjenjivanja i ovlašćivanja ispitnih laboratorija iz stavka 1. ovoga članka, uređuje ministar poljoprivrede i šumarstva odnosno ministar zdravstva provedbenim propisima, uz mišljenje ravnatelja Državnog zavoda za normizaciju i mjeriteljstvo.
- 7) Akreditacija, ocjenjivanje i ovlašćivanje ispitnih laboratorija može se odnositi na pojedine analize ili skupine analiza te za pojedine vrste hrane.
- 8) Ovlašteni ispitni laboratoriji dužni su sudjelovati u odgovarajućim programima provjere stručnosti.

Članak 75.

Referentni laboratoriji

- 1) Za svaku analizu koja se provodi u svrhu službene kontrole zdravstvene ispravnosti ili kakvoće hrane ministar poljoprivrede i šumarstva odnosno ministar zdravstva ovlašćuje jedan laboratorij kao referentni laboratorij za tu analizu. Jedan laboratorij može biti referentan za više analiza.
- 2) Referentni laboratoriji moraju ispunjavati uvjete utvrđene odgovarajućim normama i biti akreditirani od strane nezavisne institucije.
- 3) Referentni laboratoriji iz stavka 1. ovoga članka:
 - savjetuju Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva i Ministarstvo zdravstva, ovisno o nadležnosti pri ovlašćivanju laboratorija koji su osposobljeni za obavljanje analiza u svrhu službene kontrole;
 - koordiniraju i pružaju podršku, uključujući obučavanje i druge usluge, aktivnostima laboratorija u vezi sa tehničkim standardima i metodologijama analiza koje obavljaju;
 - organiziraju usporedne testove standardiziranih uzoraka i sudjeluju u njima, na nacionalnoj i međunarodnoj razini, u svrhu praćenja stručnosti ispitnih laboratorija;
 - osiguravaju da laboratoriji primjenjuju unutarnji sustav osiguranja kakvoće rada (što uključuje vrednovanje metode, vođenje evidencija, skladištenje reagensa, sigurnost, i rutinsko kalibriranje opreme);
- 4) Troškove financiranja referentnih laboratorija za obavljanje poslova navedenih u stavku 3. ovoga članka snose Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva odnosno Ministarstvo zdravstva.

5) Popis referentnih laboratorija u kojem se navode analize za koje je ovlašten kao referentni objavljuje se u «Narodnim novinama», jedanput godišnje.

XVI. UPRAVLJANJE KRIZOM I HITNIM SLUČAJEVIMA

Članak 76.

Hitne mjere za osiguravanje zdravstvene ispravnosti hrane

1) Kada nadležni ministri iz članka 16. ovoga Zakona utvrde da hrana predstavlja ozbiljan rizik za zdravlje ljudi ili okoliš, te da taj rizik ne može na zadovoljavajući način biti uklonjen, mogu ovisno o težini situacije narediti jednu ili više mjera iz stavka 3. i 4. ovoga članka.

2) Nadležni ministar može narediti mjere iz stavka 3. i 4. ovoga članka bez suglasnosti ili mišljenja drugog ministra, ukoliko hitnost slučaja ne dopušta drugačije.

3) U slučaju kada se radi o hrani domaćeg podrijetla, mjere iz stavka 1. ovoga članka mogu biti:

- privremena zabrana stavljanja na tržište ili uporabe hrane;
- određivanje posebnih uvjeta za navedenu hranu;
- određivanje mjera neškodljivog uklanjanja navedene hrane;
- druge odgovarajuće privremene mjere.

3) U slučaju kada se radi o hrani podrijetlom iz uvoza, mjere iz stavka 1. ovoga članka mogu biti:

- privremena zabrana uvoza hrane iz zemlje ili dijela zemlje izvoznice ili zemlje provoza;
- određivanje posebnih mjera za navedenu hranu iz zemlje ili dijela zemlje izvoznice ili zemlje provoza;
- određivanje mjera neškodljivog uklanjanja navedene hrane;
- druge odgovarajuće privremene mjere.

Članak 77.

Opći plan upravljanja krizom

1) Hrvatska agencija za hranu u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede i šumarstva i Ministarstvom zdravstva, mora izraditi opći plan za upravljanje krizom na području zdravstvene ispravnosti hrane.

2) Plan iz stavka 1. ovog Zakona utvrđuje vrste rizika koji potječu od hrane i mogu neposredno ili posredno predstavljati opasnost za ljudsko zdravlje, a koji vjerojatno neće biti uklonjeni ili smanjeni na prihvatljivu razinu primjenom postojećih odredbi ovog Zakona, ili kojima se neće moći upravljati na odgovarajući način primjenom odredbi iz XII. poglavlja ovoga Zakona.

3) Planom iz stavka 1. ovoga Zakona utvrđuju se i praktični postupci neophodni za upravljanje krizom, uključujući organizaciju krizne jedinice u nadležnim tijelima, njezino popunjavanje osobljem uz primjenu načela transparentnosti i utvrđivanje strategije komuniciranja između Hrvatske agencije za hranu, Ministarstva poljoprivrede i šumarstva,

Ministarstva zdravstva, drugih nadležnih tijela državne uprave i ustanova, potrošača te subjekata u poslovanju s hranom.

XVII. HRANA ZA ŽIVOTINJE

Zahtjevi koji se odnose na zdravstvenu ispravnost hrane za životinje

Članak 78.

- 1) Na tržište nije dopušteno stavljati zdravstveno neispravnu hranu za životinje.
- 2) Hrana za životinje smatra se zdravstveno neispravnom za uporabu, ako štetno djeluje na zdravlje životinja koje proizvode ili se upotrebljavaju za proizvodnju hrane, te hranu dobivenu od tih životinja čini zdravstveno neispravnom za konzumaciju od strane ljudi.
- 3) Kada je hrana za životinje, koja ne zadovoljava zahtjeve zdravstvene ispravnosti dio jedne proizvodne serije ili pošiljke istovrsne hrane za životinje, pretpostavlja se da je sva hrana za životinje u toj proizvodnoj seriji ili pošiljci također neispravna, osim ako se nakon izvršene laboratorijske analize i superanalize utvrdi suprotno.

Članak 79.

- 1) Kada postoje razlozi za sumnju da je hrana za životinje zdravstveno neispravna Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva poduzeti će mjere ograničenja stavljanja hrane za životinje na tržište odnosno njezino povlačenje s tržišta.
- 2) Ministar poljoprivrede i šumarstva donosi provedbene propise kojim će utvrditi:
 - zahtjeve koji se odnose na zdravstvenu ispravnost hrane za životinje;
 - higijenske uvjete i postupanja u poslovanju s hranom za životinje;
 - uvođenje sustava samokontrole te njihovu primjenu od strane subjekata u poslovanju s hranom za životinje u svrhu osiguranja zdravstvene ispravnosti hrane za životinje koju stavljaju na tržište;
 - propisati uvjete glede stručnih djelatnika, prostorija i opreme koje moraju ispunjavati laboratoriji za obavljanje analiza i superanaliza hrane za životinje;
 - propisati zabranu ili ograničenje uporabe određenih sirovina u proizvodnji hrane za životinje koje potječu iz specifičnih izvora, bilo po vrsti životinje, mjestu podrijetla, svojoj prirodi, naknadnoj obradi ili drugim karakteristikama;
 - propisati i druge uvjete u vezi s hranom za životinje, za koje se utvrdi da su neophodni kako bi se osiguralo da hrana za životinje udovoljava zahtjevima zdravstvene ispravnosti.

Članak 80.

Uvoz i izvoz hrane za životinje

- 1) Na uvoz i izvoz hrane za životinje u Republiku Hrvatsku primjenjuju se odredbe članaka 17. i 18. ovoga Zakona.

2) Uvoznik hrane za životinje mora graničnom veterinarskom inspektorcu Ministarstva poljoprivrede i šumarstva podnijeti zahtjev za pregled pošiljke hrane koju uvozi radi utvrđivanja zdravstvene ispravnosti.

3) Carinarnica, odnosno carinska ispostava ne može obaviti carinski postupak carinjenja pošiljke hrane za životinje, dok granični veterinarski inspektor ne utvrdi zdravstvenu ispravnost pošiljke i rješenjem odobri njezin uvoz.

4) Carinska služba dužna je, u okviru svojih prava i dužnosti, omogućiti graničnom veterinarskom inspektorcu uvid u dokumentaciju i nesmetano obavljanje kontrole zdravstvene ispravnosti hrane za životinje.

5) Do okončanja postupka utvrđivanja zdravstvene ispravnosti hrane za životinje, a prije početka carinskog postupka, pošiljke se mogu uskladištiti u carinskim skladištima.

6) Granični veterinarski inspektor, radi provjere zdravstvene ispravnosti hrane za životinje koja se uvozi, ima pravo uzimati uzorke i dati ih na ispitivanje u ovlaštene laboratorije.

7) Troškove naknade za pregled pošiljke, izdavanje rješenja iz stavka 3. ovoga članka te troškove laboratorijskog ispitivanja snosi uvoznik.

Članak 81.

Upis u upisnik objekata

Na upis u upisnik (registraciju i/ili odobravanje) objekata u kojima se proizvodi i skladišti hrana za životinje primjenju se odredbe propisa o veterinarstvu.

Članak 82.

Obveze i odgovornosti subjekata u poslovanju s hranom za životinje

Obveze i odgovornosti subjekata u poslovanju s hranom za životinje u vezi sa:

- higijenom i zdravstvenom ispravnošću hrane za životinje;
 - postupanjem u slučaju kada hrana za životinje ne udovoljava propisanim zahtjevima;
 - uvođenjem sustava samokontrole u objektima koji se koriste u poslovanju s hranom za životinje;
 - uvođenjem sustava koji će omogućiti sljedljivost hrane za životinje;
- sukladne su obvezama i odgovornostima subjekata u poslovanju s hranom propisanim u poglavlju VI. ovoga Zakona.

Članak 83.

Stavljane na tržište hrane za životinje koja se sastoji ili sadrži GMO

1) Za stavljanje hrane za životinje i sastojaka hrane za životinje koji sadrže ili se sastoje od GMO, po prvi puta na tržište, podnositelj zahtjeva mora pribaviti dopuštenje sukladno odredbama ovog Zakona i posebnog propisa.

2) Dopuštenje iz stavka 1. ovoga članka izdaje Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, na temelju prethodno pribavljenog znanstvenog mišljenja Hrvatske agencije za hranu.

3) Uvjete i postupak za izdavanje dopuštenja iz stavka 1. ovoga članka propisuje ministar poljoprivrede i šumarstva uz suglasnost ministra zaštite okoliša i prostornog uređenja.

4) Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva vodi Upisnik o izdanim dopuštjenjima za stavljanje na tržište hrane za životinje i sastojaka hrane za životinje koji sadrže ili se sastoje od GMO.

5) Sadržaj, oblik i način vođenja Upisnika iz stavka 4. ovoga članka propisuje ministar poljoprivrede i šumarstva.

Članak 84.

Neškodljivo uklanjanje hrane za životinje koja sadrži GMO

Hrana za životinje i sastojci hrane za životinje koji sadrže ili se sastoje od GMO, a za koju se utvrdi da ne udovoljava zahtjevima zdravstvene ispravnosti propisane ovim Zakonom, mora se neškodljivo ukloniti sukladno posebnim propisima.

Članak 85.

Deklariranje ili označavanje hrane za životinje

Deklariranje hrane za životinje mora udovoljavati općim zahtjevima iz članka 52. ovoga Zakona i propisu koji donosi ministar poljoprivrede i šumarstva.

Članak 86.

Deklariranje ili označavanje hrane za životinje koja sadrži ili se sastoji od GMO

1) Hrana za životinje i sastojci hrane za životinje koja sadrži ili se sastoji od GMO stavljena na tržište Republike Hrvatske, pored općih zahtjeva za deklariranje ili označavanje iz članka 52. ovoga Zakona, mora na deklaraciji, ambalaži i popratnoj dokumentaciji imati vidnu oznaku da sadrži ili se sastoji od GMO te koji GMO ili njegove sastojke sadrži.

2) Oznaka mora jasno navoditi «genetski modificirani organizam» ili sadržavati rečenicu «ovaj proizvod sadrži genetski modificirani organizam».

3) Detaljnije zahtjeve koji se odnose na deklariranje hrane za životinje i sastojaka hrane za životinje koja sadrži ili se sastoji od GMO propisat će provedbenim propisom ministar poljoprivrede i šumarstva.

Službena kontrola hrane za životinje

Članak 87.

1) Službena kontrola zdravstvene ispravnosti i higijene hrane za životinje uključuje aktivnosti iz članka 58. ovoga Zakona.

2) Inspekcijski nadzor zdravstvene ispravnosti i higijene hrane za životinje kao i dodatka hrani za životinje obavlja veterinarska i granična veterinarska inspekcija.

3) Inspekcijski nadzor iz stavka 2. ovoga članka provodi se sukladno odredbama ovoga Zakona te posebnih propisa ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama ovoga Zakona.

4) Inspekcijski nadzor iz stavka 2. ovoga članka mora obuhvatiti sve faze proizvodnje, prerade i distribucije.

5) Na inspekcijski nadzor kao i na sadržaj inspekcijskog nadzora hrane za životinje primjenjuju su odredbe članka 60. i 61. ovoga Zakona.

6) Na službenu kontrolu hrane za životinje primjenjuju se opće odredbe sadržane u poglavlju XV. ovoga Zakona.

Članak 88.

Uzimanje uzoraka za laboratorijsku analizu hrane za životinje

1) U svrhu službene kontrole zdravstvene ispravnosti hrane za životinje mogu se za potrebe laboratorijskih analiza uzeti uzorci sirovina, sastojaka, tehnoloških pomagala i drugih tvari koje se koriste za pripremu i proizvodnju hrane za životinje, gotove hrane za životinje, predmeta koji dolaze u neposredan dodir s hranom za životinje, kao i sredstava za čišćenje i održavanje koja se koriste u poslovanju s hranom za životinje.

2) Subjekti u poslovanju s hranom za životinje dužni su za potrebe uzimanja uzoraka staviti besplatno na raspolaganje potrebne količine hrane za životinje, predmeta i sredstava iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 89.

Ovlašteni ispitni laboratoriji i referentni laboratoriji

1) Laboratorijske analize uzoraka iz članka 88. ovoga Zakona uzetih u svrhu službene kontrole hrane za životinje provode ispitni laboratoriji koje ovlašćuje ministar poljoprivrede i šumarstva.

2) Uzorke uzima i dostavlja ovlaštenom ispitnom laboratoriju nadležni inspektor.

3) Troškove obavljenih analiza hrane za životinje proizvedene u Republici Hrvatskoj snosi nadležno tijelo, a u slučaju kada hrana za životinje ne udovoljava zahtjevima propisanim temeljem ovog Zakona i/ili na deklaraciji navedenim podacima, troškove snosi subjekt u poslovanju s hranom za životinje koji ju proizvodi i/ili stavlja na tržište.

4) Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva jednom godišnje objavljuje u «Narodnim novinama» popis ovlaštenih ispitnih laboratorija, navodeći vrstu laboratorija i analize za koje je ovlašten.

5) Na ovlaštene ispitne laboratorije iz stavka 1. ovoga članka primjenjuju se odredbe članka 74. ovoga Zakona.

6) Za svaku analizu koja se provodi u svrhu službene kontrole zdravstvene ispravnosti hrane za životinje ministar poljoprivrede i šumarstva određuje jedan laboratorij kao referentni laboratorij za tu analizu.

7) Referentni laboratoriji moraju ispunjavati uvjete utvrđene odgovarajućim normama i biti akreditirani od strane nezavisne institucije.

8) Referentni laboratoriji iz stavka 1. ovoga članka:

- savjetuju Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva pri ovlašćivanju laboratorija koji su osposobljeni za obavljanje analiza u svrhu službene kontrole;
- koordiniraju i pružaju podršku, uključujući obučavanje i druge usluge, aktivnostima laboratorija u vezi sa tehničkim standardima i metodologijama analiza koje obavljaju;
- organiziraju usporedne testove standardiziranih uzoraka i sudjeluju u njima, na nacionalnoj i međunarodnoj razini, u svrhu praćenja stručnosti ispitnih laboratorija;
- osiguravaju da laboratoriji primjenjuju unutarnji sustav osiguranja kakvoće rada (što uključuje vrednovanje metode, vođenje evidencija, skladištenje reagensa, sigurnost, i rutinsko kalibriranje opreme);

9) Troškove financiranja referentnih laboratorija za obavljanje poslova navedenih u stavku 8. ovoga članka snosi Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva.

10) Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva objavljuje u «Narodnim novinama» popis referentnih laboratorija kao i analize za koje je ovlašten kao referentni.

Članak 90.

Upravljanje krizom i hitnim slučajevima

Na hitne mjere za osiguranje zdravstvene ispravnosti hrane za životinje i izradu općeg plana za upravljanja krizom na području zdravstvene ispravnosti hrane za životinje primjenjuju se odredbe članka 76. i 77. ovoga Zakona.

XVIII. HRVATSKA AGENCIJA ZA HRANU

Članak 91.

Opće odredbe

1) Ovim Zakonom osniva se Hrvatska agencija za hranu (u daljnjem tekstu: Agencija). Agencija obavlja znanstvene i stručne poslove, u smislu ovoga Zakona, vezano uz zdravstvenu ispravnost i higijenu hrane i hrane za životinje.

2) Agencija ima svojstvo pravne osobe s pravima i obvezama propisanim ovim Zakonom i statutom Agencije.

3) Sjedište agencije je u Zagrebu.

4) Agencija se upisuje u sudski registar.

5) Upravno vijeće Agencije donosi statut uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske.

6) U obavljanju poslova utvrđenih ovim Zakonom Agencija odgovara posebnom odboru koji se osniva pri Vladi Republike Hrvatske sastavljenom od predsjednika Vlade Republike Hrvatske, ministra poljoprivrede i šumarstva i ministra zdravstva (u daljnjem tekstu: Odbor).

7) Agencija može, uz prethodno pribavljenu suglasnost Ministarstva poljoprivrede i šumarstva i Ministarstva zdravstva, Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo i Hrvatskom veterinarskom institutu kao i drugim pravnim osobama prenijeti pojedine poslove iz svoje nadležnosti.

8) Sredstva za obavljanje poslova Agencije osiguravaju se u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

9) Agencija ima i vlastite prihode od drugih aktivnosti koje organizira i provodi unutar djelatnosti.

10) Agencija je neprofitna pravna osoba.

11) Sredstva za osnivanje i početak rada Agencije osigurana su u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2003. godinu u iznosu od 9.000.000 kuna.

12) Za pitanja koja nisu uređena ovim Zakonom primjenjuje se Zakon o ustanovama.

Članak 92.

Djelatnost Agencije

1) Agencija u okviru svoje djelatnosti obavlja sljedeće poslove:

1. doprinosi visokoj razini zaštite ljudskog života i zdravlja, a s tim u svezi uzima u obzir i zdravlje i dobrobit životinja, zdravlje biljaka i okoliša;
 2. u okviru analize rizika glede zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje, samostalno ili u suradnji s drugim nadležnim tijelima, sukladno načelima navedenim u poglavlju II. ovoga Zakona, obavlja poslove procjene rizika, obavještanja o riziku te upravljanje rizikom;
 3. u okviru poslova procjene rizika:
 - traži, prikuplja i analizira znanstvene i tehničke podatke kako bi se omogućila karakterizacija i praćenje rizika koji imaju neposredan ili posredan utjecaj na higijenu i zdravstvenu ispravnost hrane i hrane za životinje;
 - u suradnji s laboratorijima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i Hrvatskog veterinarskog instituta te drugim ovlaštenim laboratorijima vrši monitoring zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje;
 - poduzima aktivnosti s ciljem identifikacije i karakterizacije novonastalih rizika glede zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje;
 - izrađuje znanstvene studije neophodne za unaprjeđivanje procjene rizika za područja zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje;
 - promovira i koordinira uspostavu jedinstvene procjene rizika u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane i hrane za životinje.
 4. u okviru poslova obavještanja o riziku:
 - daje stručna i znanstvena mišljenja Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva i Ministarstvu zdravstva te drugima tijelima državne uprave ovisno o nadležnosti, subjektima u poslovanju s hranom i hranom za životinje, te potrošačima u vezi s opasnostima povezanim s hranom i hranom za životinje;
 - obavještava o rizicima nadležna ministarstva te druga tijela državne uprave, subjekte u poslovanju s hranom i hranom za životinje, te potrošače;
 - uspostavlja sustav brzog uzbunjivanja, te u tu svrhu prima i prosljeđuje sve informacije povezane s opasnostima u hrani i uspostavlja centralni informacijski sustav za razmjenu podataka s drugim institucijama koje sudjeluju u procjeni i upravljanju rizikom u Republici Hrvatskoj kao i s relevantnim institucijama u inozemstvu.
 5. u okviru poslova upravljanja rizikom koordinira aktivnostima i poslovima koje provode i obavljaju Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva, Ministarstvo zdravstva i druga tijela državne uprave posebice vezanim uz:
 - inspekcijski nadzor zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje koje provode nadležne inspekcije;
 - razvoj i izradu propisa u području hrane i hrane za životinje te daje savjete u svezi primjene propisa;
 - rješava u pitanjima nadležnosti vezano za izradu propisa i inspekcijski nadzor.
- 2) Agencija osim poslova iz stavka 1. ovoga članka obavlja i poslove koji uključuju:
- razvoj i izradu vodiča za dobru proizvođačku praksu, vodiča za primjenu HACCP sustava u suradnji sa subjektima koji posluju s hranom i hranom za životinje, predstavnicima drugih zainteresiranih strana (odgovarajuća tijela i udruge potrošača);
 - razvoj i izradu vodiča za dobru laboratorijsku praksu;
 - davanje znanstvenih savjeta i pružanje znanstvene i tehničke podrške u vezi s ljudskom prehranom;
 - davanje znanstvenih mišljenja o drugim pitanjima koja se odnose na zdravlje i dobrobit životinja, te na zdravlje bilja;

- davanje znanstvenih mišljenja o proizvodima koji nisu hrana ni hrana za životinje, a u svezi s genetski modificiranim organizmima, bez prejudiciranja postupaka utvrđenih posebnim propisima.
 - suradnju s međunarodnim institucijama i organizacijama koje se sa različitih aspekata bave pitanjima hrane i prehrane;
 - pružanje znanstvene i tehničke pomoći, kada to zatraži Vlada Republike Hrvatske, u svezi sa postupcima u hitnim slučajevima.
- 3) Agencija obavlja i druge poslove utvrđene statutom.

Članak 93.

Prikupljanje podataka

1) Agencija traži, prikuplja, uspoređuje, analizira i izrađuje izvješća o važnim tehničkim podacima s područja unutar svojeg djelokruga. To posebice uključuje prikupljanje podataka koji se odnose na:

- konzumiranje hrane i izloženost pojedinaca rizicima povezanim s konzumacijom hrane;
- pojavljivanje i pretežnost biološkog rizika;
- kontaminante u hrani i hrani za životinje;
- rezidue (zaostatke).

2) U primjeni stavka 1. ovoga članka, Agencija surađuje sa svim tijelima i ustanovama koje djeluju na području prikupljanja podataka o hrani i hrani za životinje, uključujući i one iz drugih zemalja.

3) Tijela i ustanove iz stavka 2. ovoga članka poduzimaju sve potrebne mjere u svrhu omogućavanja da podaci koje prikupljaju na područjima navedenim u stavicima 1. i 2. ovoga članka, budu prenijeti Agenciji.

4) Agencija prosljeđuje tijelima i ustanovama iz stavka 2. ovoga članka odgovarajuće preporuke koje mogu poboljšati tehničku usporedivost podataka koje ona prima i analizira, kako bi olakšala prikupljanje i uspoređivanje podataka.

5) Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Agencije objavljuje izvješće s popisom tijela i ustanova koje djeluju na području prikupljanja podataka u Republici Hrvatskoj, jedanput godišnje.

- 6) Kada je to primjereno, izvješće iz stavka 5. ovoga članka, biti će popraćeno prijedlozima, posebice:
- za svaki sustav podataka u određenom tijelu ili ustanovi zadaćom koja bi trebala biti dodijeljena Agenciji, te svim promjenama ili poboljšanjima potrebnim da se Agenciji omogući ispunjavanje njene zadaće;
 - naznakom nedostataka koje bi trebalo ispraviti kako bi se Agenciji omogućilo prikupljanje i izvještavanje, na razini države, o relevantnim znanstvenim i tehničkim podacima iz područja koja su predmet njezine djelatnosti.

Članak 94.

Umreženost tijela i ustanova koje sudjeluju u djelokrugu rada Agencije

1) Agencija unaprijeđuje mrežu tijela i ustanova iz članka 93. stavka 5. ovoga Zakona. Svrha takve mreže je omogućiti suradnju unutar znanstvenih okvira koordiniranjem aktivnosti, razmjenom informacija, razvojem i primjenom zajedničkih projekata, razmjenom stručnjaka i praktičnih iskustava iz djelokruga rada Agencije.

2) Agencija može povjeriti tijelima i ustanovama koje djeluju u okviru njezinog djelokruga određene zadaće, specifične zadatke na pripremi znanstvenih mišljenja, znanstvenu i tehničku pomoć, prikupljanje podataka i indentificiranje mogućnosti nastanka rizika.

Članak 95.

Identifikacija rizika koji se pojavljuju

1) Agencija uspostavlja praćenje postupaka za sistematično traženje, prikupljanje, uspoređivanje i analiziranje informacija i podataka s obzirom na identifikaciju rizika koji se pojavljuju na područjima koja su predmet njezinog djelokruga.

2) Kada Agencija ima informaciju koja je navodi da posumnja na pojavu ozbiljnog rizika, ona će zatražiti dodatne podatke od tijela i ustanove nadležnih za hranu i hranu za životinje. Ova tijela i ustanove dužna su hitno odgovoriti i proslijediti sve relevantne informacije koje imaju u svojem posjedu.

Članak 96.

Tijela Agencije

Tijela Agencije su:

- Upravno vijeće;
- Ravnatelj;
- Savjetodavno vijeće;
- Znanstveno vijeće i znanstveni odbori.

Članak 97.

Sastav i mandat Upravnog vijeća

1) Upravno vijeće sastoji se od sedam članova koje imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Odbora.

2) Upravno vijeće čine pomoćnik ministra poljoprivrede i šumarstva za poslove veterinarstva, pomoćnik ministra poljoprivrede i šumarstva za poslove poljoprivredno-prehrambene politike, pomoćnik ministra zdravstva za sanitarni nadzor, predstavnik Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, a preostala tri člana Upravnog vijeća biraju se s popisa kandidata sastavljenog nakon objavljivanja u medijima poziva za natječaj za članstvo.

3) Mandat članova je četiri godine uz mogućnost jednog produženja.

4) Upravno vijeće imenuje jednog od svojih članova predsjednikom, koji ne može biti Ravnatelj Agencije. Mandat predsjednika Upravnog vijeća je tri godine uz mogućnost jednog produženja.

5) Ravnatelj sudjeluje na sjednicama Upravnog vijeća, bez prava glasovanja.

6) Upravno vijeće poziva predsjednika Znanstvenog vijeća da sudjeluje na sjednicama, bez prava glasovanja.

7) Upravno vijeće može pozvati i druge ugledne osobe, priznatih znanstvenih i tehničkih sposobnosti, da sudjeluju u radu Upravnog vijeća, bez prava glasovanja.

8) Upravno vijeće ima Tajništvo.

Članak 98.

Opći kriteriji za imenovanje rukovodećeg osoblja

i članova Upravnog vijeća

Kod odlučivanja o imenovanju članova rukovodećeg osoblja i Upravnog vijeća Agencije mora se voditi računa:

- o zastupljenosti svih ustanova i skupina koje imaju svoj interes u zdravstvenoj ispravnosti hrane odnosno hrane za životinje;
- o osiguravanju primjerenog raspona vještina, znanja i iskustva među članovima Agencije; te
- o možebitnim financijskim ili drugim interesima koje bi osoba predložena za imenovanje imala, a koji bi mogli utjecati na nepristrano obavljanje njezinih dužnosti.

Članak 99.

Zadace i način rada Upravnog vijeća

1) Upravno vijeće:

- odobrava odnosno usvaja interne propise Agencije i njezinih sastavnih dijelova;
- donosi mišljenje o propisima za područje hrane i hrane za životinje izrađenim od strane Ministarstva poljoprivrede i šumarstva i Ministarstva zdravstva;
- usvaja financijske propise Agencije koji utvrđuju postupak povlačenja sredstava i izvršavanja financijskog proračuna Agencije iz Državnog proračuna, u skladu sa Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske;
- osigurava da Agencija obavlja svoje funkcije i izvršava zadake koji su joj dodijeljeni sukladno ovom Zakonu;
- osigurava da radni programi Agencije budu u skladu s propisima i politikom prioriteta Vlade na području zdravstvene ispravnosti i higijene hrane;
- u što kraćem roku, čini dostupnim javnosti dnevne radove, zapisnike i druge dokumente sa sastanaka Upravnog vijeća, uključujući i interne propise Agencije, proceduralne propise Upravnog vijeća i financijske propise Agencije;
- usvaja Program aktivnosti najduže za razdoblje od četiri godine;
- usvaja prije 31. siječnja svake godine Program rada Agencije za razdoblje do 31. siječnja iduće godine;
- prije 30. ožujka svake godine, usvaja Opće izvješće o radu Agencije u prethodnoj godini.

2) Upravno vijeće donosi odluke većinom glasova svojih članova.

3) Upravno vijeće se sastaje na poziv predsjednika ili Ravnatelja ili na zajednički zahtjev tri svoja člana.

Članak 100.

Ravnatelj

1) Ravnatelja i zamjenika ravnatelja bira Upravno vijeće između kvalificiranih kandidata koje predlože ministar poljoprivrede i šumarstva i ministar zdravstva, nakon njihovog odaziva pozivu za natječaj, objavljenom u medijima.

2) Mandat ravnatelja i zamjenika ravnatelja je pet godina uz mogućnost jednog produženja

3) Ravnatelj predstavlja i zastupa Agenciju i odgovaran je za rad Agencije u:

- sastavljanju prijedloga programa rada Agencije;
- provođenju radnih programa i odluka koje je usvojilo Upravno vijeće;
- osiguranju primjerene znanstvene, tehničke i administrativne podrške Znanstvenom vijeću i znanstvenim odborima;
- radu Agencije u odnosu na izvršavanje zadataka u skladu sa zahtjevima ovog Zakona;
- pripremanju izvješća o prihodima i rashodima, te izvršavanju proračuna Agencije;
- zapošljavanju osoblja u Agenciji;
- razvijanju i održavanju suradnje s Ministarstvom poljoprivrede i šumarstva i Ministarstvom zdravstva.

4) Ravnatelj predlaže Upravnom vijeću na usvajanje:

- nacrt godišnjeg izvješća o svim aktivnostima Agencije u prethodnoj godini;
- nacрте programa rada;
- nacrt godišnjeg financijskog izvješća za prethodnu godinu;
- nacrt proračuna za sljedeću godinu.

5) Nakon što Upravno vijeće Agencije usvoji dokumente iz stavka 4. ovoga članka, Ravnatelj ih dostavlja Odboru.

6) Ravnatelj odobrava financijske troškove Agencije i izvještava Upravno vijeće o aktivnostima Agencije.

Članak 101.

Savjetodavno vijeće

1) Savjetodavno vijeće sastavljeno je od 10 do 15 predstavnika tijela državne uprave, ustanova i skupina koje imaju svoj interes na području zdravstvene ispravnosti i higijene hrane odnosno hrane za životinje.

2) Članove Savjetodavnog vijeća bira Upravno vijeće s popisa kandidata, nakon odaziva na poziv na natječaj za iskazivanje interesa za članstvo u Vijeću, objavljenom u medijima.

3) Članovi Savjetodavnog vijeća ne mogu biti članovi Upravnog vijeća, znanstvenih odbora, Znanstvenog vijeća.

4) Savjetodavno vijeće savjetuje Ravnatelja u izvršavanju njegovih dužnosti prema ovom Zakonu, posebice:

- pri sastavljanju prijedloga programa rada Agencije;

- pri utvrđivanju davanjem prioriteta zahtjevima za dobivanje znanstveno utemeljenog mišljenja.

5) Savjetodavno vijeće predstavlja tijelo za razmjenu informacija o potencijalnim rizicima i udruživanje znanja. Ono osigurava suradnju između nadležnih tijela i drugih skupina koje imaju svoj interes na području zdravstvene ispravnosti hrane odnosno hrane za životinje.

6) Savjetodavno vijeće posebice sudjeluje:

- u komunikaciji između Agencije i drugih institucija, u okolnostima u kojima je to potrebno ili nužno, u izvršavanju svojih funkcija;
- u razvijanju i promoviranju mreža institucija koje djeluju na području zdravstvene ispravnosti hrane odnosno hrane za životinje;
- kod obavještavanja o riziku kada Agencija identificira ili na drugi način dobije informaciju o pojavi rizika.

7) Savjetodavnom vijeću predsjedava Ravnatelj Agencije.

8) Savjetodavno vijeće se sastaje na poziv predsjedatelja ili na zahtjev najmanje jedne trećine svojih članova, a najmanje četiri puta godišnje.

9) Operativni poslovi i aktivnosti Savjetodavnog vijeća utvrđuju se internim propisima Agencije i dostupni su javnosti.

10) Agencija Savjetodavnom vijeću pruža potrebnu tehničku i logističku podršku, te osigurava Tajništvo za sjednice Vijeća.

11) Savjetodavno vijeće može pozvati predstavnike drugih tijela da sudjeluju u radu Vijeća, bez prava glasovanja.

Članak 102.

Znanstveno vijeće i znanstveni odbori

1) Znanstveno vijeće i stalni znanstveni odbori odgovorni su za donošenje i predlaganje znanstvenih mišljenja Agencije, u okviru svojih nadležnosti.

2) Znanstveno vijeće donosi vlastite propise o postupanju u vezi sa pripremanjem znanstvenih mišljenja za područja zdravstvene ispravnosti hrane odnosno hrane za životinje, koje odobrava Upravno vijeće Agencije, a kojima posebice uređuju:

- koliko puta uzastopno može član obavljati dužnost u Znanstvenom vijeću ili Znanstvenom odboru;
- broj članova u svakom znanstvenom odboru;
- način na koji se zadaci i zahtjevi za dobivanje znanstvenih mišljenja dodjeljuju Znanstvenom vijeću i znanstvenim odborima;
- formiranje i organiziranje radnih grupa Znanstvenog vijeća i znanstvenih odbora, te mogućnost uključivanja vanjskih stručnjaka u te radne grupe;
- mogućnost pozivanja promatrača na sastanke Znanstvenog vijeća i znanstvenih odbora;
- mogućnost organiziranja javnih rasprava.

3) Znanstveno vijeće sastavljeno je od predsjednika znanstvenih odbora i šest nezavisnih znanstvenika koji ne pripadaju niti jednom od znanstvenih odbora.

4) Znanstveni odbori sastavljeni su od nezavisnih znanstvenika iz slijedećih područja:

- prirodnih znanosti (biologa, mikrobiologa, genetičara, biokemičara, molekularnih biologa);
- biomedicine i zdravstva (iz polja javnog zdravstva, medicine, veterinarstva);
- područja biotehničkih znanosti (prehrambenih tehnologa, biotehnologa, agronoma); te
- drugih znanstvenika iz drugih relevantnih područja.

5) U Agenciji se osnivaju slijedeći znanstveni odbori:

- Odbor za dodatke prehranbenim proizvodima (prehranbeni aditive), arome, pomagala pri preradi i materijale u dodiru s hranom;
- Odbor za dodatke i proizvode ili tvari koje se koriste u proizvodnji hrane za životinje;
- Odbor za zdravlje bilja, proizvode za zaštitu bilja i njihove ostatke (rezidue);
- Odbor za novu hranu i hranu za životinje koja sadrži genetski modificirane organizme;
- Odbor za prehranu i alergije, te dijetetske proizvode;
- Odbor za biološke opasnosti;
- Odbor za kontaminaciju u prehranbenom lancu;
- Odbor za zdravlje i dobrobit životinja.

5) Broj znanstvenih odbora i njihovi nazivi mogu se mijenjati odlukom Upravnog vijeća obzirom na tehnički i znanstveni razvitak.

6) Kada predmet o kojem bi Znanstveno vijeće trebalo dati mišljenje nije u nadležnosti niti jednog od znanstvenih odbora, Znanstveno vijeće u tu svrhu imenuje ad hoc radnu grupu.

7) Članove Znanstvenog vijeća koji nisu članovi znanstvenih odbora i članove znanstvenih odbora bira Upravno vijeće na prijedlog Ravnatelja sa popisa kandidata, nakon njihovog odaziva pozivu na natječaj, objavljenom u medijima i odgovarajućim znanstvenim časopisima.

8) Mandat članova Znanstvenog vijeća i znanstvenih odbora je tri godine i može se obnavljati.

9) Znanstveno vijeće i znanstveni odbori izabiru među svojim članovima predsjednika i podpredsjednika.

10) Znanstveno vijeće i znanstveni odbori donose odluke na temelju većine glasova nazočnih članova s time da predsjednik ima odlučujući glas, a mišljenje manjine posebno se bilježi.

11) Predstavници Agencije imaju pravo prisustvovati sjednicama Znanstvenog vijeća, znanstvenih odbora i njihovih radnih grupa, mogu pomoći u pojašnjavanju ili informacijama, ali ne mogu utjecati na rasprave.

Članak 103.

Znanstvena mišljenja

1) Znanstveno vijeće daje znanstvena mišljenja:

- na zahtjev Upravnog vijeća, u vezi s bilo kojim predmetom unutar njegove nadležnosti, te u svim slučajevima za koje nacionalno zakonodavstvo predviđa da se konzultira Znanstveno vijeće;
- na vlastitu inicijativu, o predmetima u okviru svoje nadležnosti.

2) Zahtjevi navedeni u stavku 1. podstavku 1. ovoga članka moraju biti popraćeni sa svim potrebnim informacijama koje objašnjavaju o kojem znanstvenom pitanju se radi.

3) Znanstveno vijeće daje znanstveno mišljenje u roku koji je naveden u zahtjevu za dobivanje mišljenja, osim u slučaju kada objektivne okolnosti to onemogućavaju.

4) U slučaju kada je više različitih zahtjeva predano u vezi s istim pitanjem, ili kada zahtjev nije u skladu sa stavkom 2. ovog članka, ili je nejasan, ili kada je Znanstveno vijeće već dalo mišljenje o nekom određenom pitanju te je zaključilo da nema novih informacija koje bi trebalo razmatrati, ono može ili odbiti zahtjev ili predložiti da ga se izmijeni i dopuni u dogovoru s Ravnateljem. Odbijanje mora biti obrazloženo Upravnom vijeću.

Članak 104.

Razilaženja u znanstvenim mišljenjima

1) Znanstveno vijeće nastoji u ranoj fazi utvrditi mogući izvor razilaženja između svojih znanstvenih mišljenja i znanstvenih mišljenja koja daju druga tijela, koja rade na sličnim zadacima u Republici Hrvatskoj ili u drugoj zemlji.

2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka Znanstveno vijeće kontaktira navedeno tijelo, kako bi osiguralo razmjenu svih važnih znanstvenih informacija i identificiralo potencijalno sporna znanstvena pitanja.

Članak 105.

Naknade i troškovi

1) Članovima Upravnog vijeća, Savjetodavnog vijeća, Znanstvenog vijeća i znanstvenih odbora Agencije pripada naknada i nadoknađuju im se opravdani troškovi koje su imali tijekom obavljanja svojih dužnosti u poslovima Agencije.

2) Naknade i troškovi iz stavka 1. i 2. ovoga članka određuju se u postotnom iznosu od osnovice koja služi za obračun naknada i drugih primanja sukladno Zakonu o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske.

3) Iznosi troškova i naknada koje je Agencija isplatila imenovanim članovima koji sudjeluju u radu Upravnog vijeća, Savjetodavnog vijeća, Znanstvenog vijeća i znanstvenih odbora moraju biti navedeni u godišnjem financijskom izvješću Agencije.

XIX. KAZNENE ODREDBE

Članak 106.

1) Novčanom kaznom od 100.000,00 do 500.000,00 kn kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

- stavlja na tržište novu hranu protivno članku 31. stavku 1. ovoga Zakona;
- deklarira ili označava novu hranu protivno članku 57. ovoga Zakona;
- stavlja na tržište hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od GMO protivno članku 83. stavku 1. ovoga Zakona;
- deklarira ili označava hranu za životinje koja sadrži ili se sastoji od GMO protivno članku 86. ovoga Zakona.

2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna fizička osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kn.

3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kn.

Članak 107.

1) Novčanom kaznom od 50.000,00 do 100.000,00 kn kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

- stavlja na tržište hranu protivno članku 11. stavku 1. ovoga Zakona;
- ako uvozi hranu protivno članku 17. stavku 1. ovoga Zakona;
- obavlja djelatnost u u neregistriranom objektu protivno članku 22. stavku 1. ovog Zakona;
- obavlja radnje protivno članku 27. ovoga Zakona;
- obavlja radnje protivne članku 29. stavku 1., 2. i 5. ovoga Zakona;
- stavlja na tržište hranu za životinje protivno članku 78. stavku 1. ovoga Zakona;

2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna fizička osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kn.

3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kn.

Članak 108.

1) Novčanom kaznom od 30.000,00 do 70.000,00 kn kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

- obavlja radnje protivno članku 15. stavku 2. ovoga Zakona;
- obavlja djelatnost u u neregistriranom objektu protivno članku 22. stavku 2. i 4. ovog Zakona;
- obavlja radnje protivno članku 25. stavku 1. ovoga Zakona;
- obavlja radnje protivno članka 28. ovoga Zakona;
- koristi oznaku «tradicionalni ugled» protivno članku 36. stavku 1. ovoga Zakona;
- koristi oznake zemljopisnog podrijetla i oznake izvornosti protivno članku 47. stavku 1. i 2. ovoga Zakona;
- obavlja radnje protivno članku 48. stavku 1. ovoga Zakona;
- obavlja deklarira hranu protivno članku 52. ovoga Zakona;
- ako obavlja radnje protivno članku 53 stavku 1. ovoga Zakona;
- deklarira ili označava hranu protivno članku 54. ovoga Zakona.

2) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna fizička osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kn.

3) Za prekršaje iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kn.

Članak 109.

Novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kn kaznit će se za prekršaj fizička osoba koja postupi protivno članku 68. stavku 2., 3. i 4. ovoga Zakona.

XX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 110.

1) Ministar poljoprivrede i šumarstva će u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti provedbene propise iz:

- članka 79. stavka 2. ovoga Zakona;
- članka 83. stavka 3. i 5. ovoga Zakona;
- članka 55. stavka 1. i 3. ovoga Zakona;
- članka 85. ovoga Zakona;
- članka 86. stavka 3. ovoga Zakona.

2) Ministar zdravstva će u roku od godine dana od stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti provedbene propise iz:

- članka 15. stavka 3. ovoga Zakona;
- članka 31. stavka 4. ovoga Zakona;
- članka 32. stavka 2. ovoga Zakona;
- članka 55. stavka 2. ovoga Zakona;
- članka 56. stavka 6. ovoga Zakona;
- članka 57. stavka 7. ovoga Zakona.

Članak 111.

1) Ministar poljoprivrede i šumarstva će u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti provedbene propise iz:

- članka 26. stavka 1. ovoga Zakona;
- članka 35. stavka 2. ovoga Zakona.

2) Ministar zdravstva će u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti provedbene propise iz članka 26. stavka 5. ovoga Zakona.

3) Ministar poljoprivrede i šumarstva odnosno ministar zdravstva će u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti provedbene propise iz:

- članka 16. ovoga Zakona;
- članka 21. stavka 3. ovoga Zakona;
- članka 22. stavka 6., 12. i 13. ovoga Zakona;
- članka 26. stavka 2. i 4. ovoga Zakona;
- članka 29. stavka 6. i 7. ovoga Zakona.

Članak 112.

Ministar poljoprivrede i šumarstva odnosno ministar zdravstva će u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona donijeti provedbene propise iz:

- članka 36. stavka 4. ovoga Zakona;
- članka 37. stavka 2. ovoga Zakona;
- članka 39. stavka 5. ovoga Zakona;
- članka 40. stavka 3. ovoga Zakona;
- članka 45. stavka 2. ovoga Zakona;
- članka 46. stavka 2. ovoga Zakona;
- članka 47. stavka 5. ovoga Zakona;
- članka 64. stavka 7. ovoga Zakona;
- članka 74. stavka 2., 5. i 6. ovoga Zakona.

Članak 113.

Provedbeni propisi iz članka 110., 111. i 112. ovoga Zakona, osim u slučaju propisa iz članka 111. stavka 3., podstavka 3., te članka 112. stavka 1. podstavka od 1. do 8., donose se uz prethodno pribavljeno mišljenje Agencije.

Članak 114.

1) Vlada Republike Hrvatske imenovat će na prijedlog ministra poljoprivrede i šumarstva i ministra zdravstva članove Upravnog vijeća Agencije te privremenog ravnatelja Agencije u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

2) Obvezuje se Upravno vijeće Agencije donijeti statut u roku od četiri mjeseca i druge opće akte u roku od šest mjeseci od dana imenovanja.

3) Obvezuje se privremeni ravnatelj Agencije obaviti pripreme za početak rada Agencije, te podnijeti prijavu za upis u sudski registar u roku od tri mjeseca od dana imenovanja.

Članak 115.

Rok za uspostavu sustava samokontrole iz članka 29. ovoga Zakona je tri godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 116.

Odredbe članka 74. stavka 4. i 75. ovoga Zakona počet će se primjenjivati po isteku roka od tri godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 117.

Dopuštenja za stavljanje na tržište nove hrane iz članka 31. ovoga Zakona i hrane za životinje koja sadrži ili se sastoji od GMO iz članka 83. ovoga Zakona, neće se izdavati do donošenja provedbenih propisa utvrđenih člancima 31. stavak 4., 83. stavak 3., 4. i 5. ovoga Zakona.

Članak 118.

Do stupanja na snagu provedbenih propisa iz članka 111., 112. i 113. ovoga Zakona ostaju na snazi provedbeni propisi doneseni na temelju Zakona o zdravstvenoj ispravnosti i zdravstvenom nadzoru nad namirnicama i predmetim opće uporabe («NN» br. 1/97), Zakona o veterinarstvu («NN» br. 70/97 i 105/01), Zakona o normizaciji («NN» br. 55/96), Zakona o stočarstvu («NN» br. 70/97) i Zakona o oznakama zemljopisnog podrijetla proizvoda i usluga («NN» br. 78/99).

Članak 119.

1) Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona odredbe Zakona o zdravstvenoj ispravnosti i zdravstvenom nadzoru nad namirnicama i predmetim opće uporabe («NN» br. 1/97) prestaju se primjenjivati u dijelu koji se odnosi na namirnice i predmete koji dolaze u neposredan dodir s hranom.

2) Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona odredbe članka 14., 15., 16., 17. i 18. Zakona o Državnom inspektoratu («NN» br. 76/99) prestaju se primjenjivati u dijelu koji se odnosi na hranu i hranu za životinje.

Članak 120.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama.

O B R A Z L O Ž E N J E
POJEDINIH ODREDBI NACRTA PRIJEDLOGA ZAKONA O HRANI

I. OPĆE ODREDBE

Uz članak 1.

Odredbama članka 1. Zakona o hrani pruža se osnovica za osiguravanje visoke razine zaštite zdravlja ljudi i zaštite interesa potrošača u vezi s hranom. Utemeljuje zajednička načela, efikasna organizacijska rješenja kroz osnivanje Hrvatske agencije za hranu. Utemeljuje postupke čime podupire donošenje odluka po pitanju zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje. U ovom pogledu osigurano je efikasno funkcioniranje unutarnjeg tržišta za hranu i hranu za životinje.

U tom cilju ovaj Zakon utvrđuje:

- opća načela i zahtjeve koji se odnose na higijenu i zdravstvenu ispravnost hrane i hrane za životinje;
- obveze subjekata u poslovanju s hranom i poslovanju s hranom za životinje glede higijene i zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje;
- opće zahtjeve koji se odnose na kakvoću hrane;
- opće zahtjeve za ostvarivanje zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti hrane, tradicionalni ugled hrane;
- opće zahtjeve koji se odnose na deklariranje ili označavanje hrane i hrane za životinje;
- opće uvjete za stavljanje hrane i hrane za životinje na tržište;
- opće uvjete za stavljanje na tržište nove hrane;
- opće uvjete za stavljanje na tržište hrane i hrane za životinje koja sadrži ili se sastoji od genetski modificiranih organizama;
- sustav službene kontrole hrane i hrane za životinje;
- sustav ovlaštenih ispitnih i referentnih laboratorija;
- upravljanje krizom i hitnim slučajevima;
- osnivanje Hrvatske agencije za hranu; te
- ovlasti i odgovornosti nadležnih tijela glede hrane i hrane za životinje proizvedene u Republici Hrvatskoj, te uvezene i stavljene na tržište Republike Hrvatske.

Uz članak 2.

U ovom članku utvrđeno je područje važenja ovoga Zakona. Ovaj Zakon važi za sve faze proizvodnje, prerade i distribucije hrane i hrane za životinje. Odredbe ovoga Zakona ne važe za primarnu proizvodnju, preradu i skladištenje hrane na poljoprivrednim obiteljskim gospodarstvima namijenjene potrebama vlastitog gospodarstva.

Uz članak 3.

U članku 3. definiran je pojam hrane i sve što se podrazumijeva pod tim pojmom kao i ono što taj pojam ne obuhvaća. Hrana je znači svaka tvar, sastojak, sirovina, aditiv koji se uzima kroz želučano-crijevni trakt, uključujući žvakaću gumu, pića i svu vodu koja je namijenjena ljudskoj potrošnji ili se ugrađuje u hranu tijekom njezine proizvodnje. Životinje koje proizvode hranu ili se upotrebljavaju za proizvodnju hrane smatraju se hranom, ali ne i žive životinje. Osim živih životinja pojam hrane ne uključuje hranu za životinje, biljke prije žetve ili pobiranja, lijekove i ljekovite proizvode, kozmetiku, duhan i duhanske proizvode, narkotike i psihotropne tvari, rezidue i kontaminante.

Definicija uključuje svaku tvar koja je namijenjena da bude, ili se može očekivati da će biti konzumirana od strane ljudi. Ovo upućivanje na «može očekivati» je zbog onih tvari koje se mogu koristiti u prehrambenoj industriji ali i u drugim industrijama te da se s takvim

tvarima postupa s jednakom pažnjom kao i sa hranom sve dok ne bude jasno da neće postati hrana (npr. palmino ulje).

Uz članak 4.

Odredbama članka 4. utvrđuju se i definiraju pojmovi koji su u uporabi u ovom Zakonu i njihovo značenje

II. OPĆA NAČELA

Uz članak 5. – 7.

Odredbama članka 5. – 7. uređuju se načela analize rizika i utemeljuje struktura i mehanizam u vezi sa znanstvenim i tehničkim ocjenjivanjem rizika. Analiza rizika je proces koji se sastoji od tri međusobno povezane komponente – procjene rizika, upravljanje rizikom i obavještanje o riziku. Analiza rizika se provodi s ciljem postizanja visoke razine zaštite zdravlja ljudi i života.

Pod pojmom procjene rizika podrazumijevaju se sve aktivnosti (znanstvene i tehničke) vezane za identifikaciju i karakterizaciju opasnosti kao i procijeniti i karakterizirati štetnost te opasnosti za zdravlje ljudi.

Ovaj Zakon zahtjeva da znanstveno ocjenjivanje rizika bude izvedeno na nezavisan, objektivan i transparentan način.

Upravljanje rizikom je proces kojim se uspoređuju različite mogućnosti postupanja nadležnih tijela u svezi s rizikom, u svjetlu rezultata procjene rizika i ako je potrebno poduzimanje preventivnih i kontrolnih mjera neophodnih za smanjivanje, uklanjanje ili izbjegavanje rizika za zdravlje ljudi. Poduzete mjere moraju biti učinkovite, nepristrane i primjerene.

Obavještanje o riziku je treća komponenta procesa analize rizika i ona obuhvaća sve faze. Hrvatska agencija za hranu (Agencija) obavještava Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva i Ministarstvo zdravstva, tijela državne uprave koja sudjeluju u upravljanju rizikom, subjekte u poslovanju s hranom i subjekte u poslovanju s hranom za životinje te potrošače i druge nadležne institucije i zainteresirane strane o opasnostima, odnosno riziku povezanom s hranom odnosno hranom za životinje kao i o odlukama donesenim u upravljanju rizikom i razlozima na kojima počivaju te odluke.

Uz članak 8.

U ovom članku definirano je načelo predostrožnosti kao sredstvo potrebno nadležnim tijelima koja upravljaju rizikom kada ona moraju donositi odluke s ciljem zaštite zdravlja ljudi, a nakon provedene procjene rizika postoje znanstvene nedoumice. Načelo predostrožnosti relevantno je u onim posebnim okolnostima u kojima ima opravdanih razloga za brigu da postoji rizik po zdravlje ljudi, ali informacije i podaci na kojima ona počiva možda nisu dovoljno potpuni da omogućе donošenje sveobuhvatne procjene rizika. Kada su suočeni s takvim posebnim okolnostima, nadležna tijela koja upravljaju rizikom mogu poduzeti privremene mjere neophodne za zaštitu zdravlja ljudi, temeljene na načelu predostrožnosti dok traže razjašnjenje znanstvenih nedoumica. Takve mjere moraju biti primjerene i ne ograničavati trgovinu više nego što je potrebno da bi se postigla visoka razina zaštite zdravlja ljudi. Pri provođenju takvih mjera mora se voditi računa o njihovoj tehničkoj i ekonomskoj izvedivosti.

Uz članak 9.

Odredbe ovog članka stvaraju okvir za veću uključenost svi interesnih strana i uspostavljanje mehanizama za povećanje povjerenja potrošača. Povjerenje potrošača kao i povećanje javnog prihvaćanja razine zaštite zdravlja postiže se aktivnim uključivanjem potrošača u proces pripremanja, vrednovanja i revizije mjera za upravljanje rizikom kao i transparentnošću zakonodavstva. Stoga Agencija neposredno ili putem drugih zainteresiranih skupina, osim u slučajevima kada to hitnost stvari ne dopušta provodi otvorene i transparentne javne konzultacije s ciljem informiranja javnosti. Načelo transparentnosti predstavlja temelj za uključivanje javnost u svezi s ozbiljnosti i opsegom rizika kao i za informiranje javnosti o mjerama koje su poduzete ili će biti poduzete za sprečavanje, smanjivanje ili uklanjanje tog rizika.

Uz članak 10.

U ovom Zakonu, potrošač osim prava na zdravstveno ispravnu hranu ima i pravo na zaštitu drugih interesa. Ovim člankom utvrđena su druga prava i interesi potrošača u vezi sa sprečavanjem prijevara u poslovanju s hranom, uključujući i patvorenja hrane, kao i pravo potrošača da ih se ne smije dovodi u zabludu navođenjem pogrešnih podataka na deklaraciji te da imaju pristup točnim informacijama koje će im omogućiti izbor hrane.

III. OPĆI ZAHTJEVI KOJI SE ODNOSU NA ZDRAVSTVENU ISPRAVNOST HRANE

Uz članak 11. i 12.

Odredbe ovih članaka definiraju zahtjeve koji se odnose na zdravstvenu ispravnost hrane te što se sve mora uzeti u obzir kada se odlučuje da li je neka hrana zdravstveno neispravna .

Definirani zahtjevi koji se odnose na zdravstvenu ispravnost hrane sastoje se od dva elementa: hrana ne smije biti štetna za zdravlje ljudi ili neprikladna za konzumaciju od strane ljudi. Da bi se hrana smatrala zdravstveno neispravnom, potreban je samo jedan od ovih elemenata.

Prilikom razmatranja da li je neka hrana zdravstveno neispravna uzeti su u obzir uvjeti u svakoj fazi proizvodnje, prerade i distribucije te uvjeti njene uporabe od strane krajnjeg potrošača kao i informacije dane na deklaraciji krajnjem potrošaču. Također uzeti su u obzir neposredni ili posredni, kratkoročni ili dugoročni učinci te hrane na zdravlje ljudi te učinci na buduće generacije. U vezi s izrazom štetnosti za zdravlje ljudi, također uzeti su u obzir i kumulativni učinci. Određena hrana stavlja se na tržište za specifične kategorije potrošača, pa koncept štetnosti za zdravlje ovih potrošača uzima se u obzir kod odlučivanja da li je takva hrana štetna za njihovo zdravlje.

U ovim odredbama definirana je hrana neprikladna za konzumaciju od strane ljudi. Takva hrana je na primjer; trula hrana, zagađena dijelovima kukaca ili nekim drugim vanjskim uzročnikom koja može biti ili ne biti štetna za zdravlje ljudi, ali je neprihvatljiva za ljudsku potrošnju. Može biti gotovo nemoguće dokazati štetu za zdravlje ljudi glede takve hrane.

Uz članak 13.

U ovom članku definirano je što se sve smatra pod hranom koja je štetna za zdravlje ljudi kao i što se sve podrazumijeva pod hranom neprikladnom za konzumaciju od strane ljudi.

Uz članak 14.

U članku 14. definirana je nadležnost i mjere koje može poduzeti nadležno tijelo u slučaju kada postoje razlozi za sumnju da je hrana zdravstveno neispravna. Mjere koje nadležno tijelo može poduzeti su ograničavanje stavljanja takve hrane na tržište ili njeno povlačenje s tržišta ako druga sredstva zaštite potrošača nisu dovoljna.

Uz članak 15.

Ovim člankom propisuje se način postupanja s hranom kojoj je istekao rok valjanosti, a laboratorijskim ispitivanjem utvrđeno je da nije zdravstveno neispravna. Također je utvrđena nadležnost za izdavanje odobrenja za daljnje postupanje s takvom hranom. Takva hrana može se upotrebljavati u ponovnoj proizvodnji, prodavati ili darivati u humanitarne svrhe. Ako takva hrana ide u prodaju tada na tom prodajnom mjestu mora biti istaknuta obavijest da je to hrana kojoj je istekao rok valjanosti, ali je ona i dalje zdravstveno ispravna. Svrha navedene obavijesti je informiranje krajnjeg potrošača.

U pogledu gore navedenog, odredbe ovog članka utvrđuju i nadležnost za donošenje popisa hrane i načina podnošenja zahtjeva.

Uz članak 16.

U odredbama članka 16. daje se ovlast nadležnim ministrima za donošenje provedbenih propisa koji se odnose na zdravstvenu ispravnost hrane. Ako provedbene propise donosi ministar poljoprivrede i šumarstva tada je obavezna suglasnost ministra zdravstva i obrnuto. Osim toga kod donošenja provedbenih propisa uvijek je potrebno pribaviti i mišljenje Agencije.

IV. UVOZ I IZVOZ HRANE

Uz članak 17. – 18.

Odredbama članka 17. i 18. uređuju se opća pitanja u svezi uvoza i izvoza hrane.

Uz članak 19. – 21.

Odredbe ovih članaka utvrđuju nadležnosti inspekcija za nadzor zdravstvene ispravnosti kao i njihove ovlasti te proceduru pri uvozu hrane u Republiku Hrvatsku.

Nadležnost je utvrđena u Dodatku 1., a Agenciji za hranu daje se ovlast da zajedno s ministrom poljoprivrede i šumarstva i ministrom zdravstva utvrdi proizvode iz označenih tarifnih oznaka iz navedenog Dodatka i za njih utvrdi nadležnosti inspekcija različite od onih u Dodatku 1.

V. UPISNIK I ODOBRAVANJE OBJEKATA

Uz članak 22.

Odredbe ovog članka utvrđuju obvezu Upisa u upisnik (registracije) objekata koji posuju s hranom te nadležnost u pogledu registracije objekata. Svakom objektu u svrhu registracije izdaje se rješenje i dodjeljuju registracijski broj. Subjekti u poslovanju hranom, osim onih u maloprodaji moraju na odgovarajući način osigurati da hrana koju proizvode, prerađuju ili distribuiraju bude identificirana njihovim registracijskim brojem. Z subjekte na maloprodajnoj razini utvrđena je obveza vođenja evidencija objekata koji su odobreni rješenjem nadležnih ureda za gospodarstvo u županijama. Također je definirana i nadležnost u pogledu sadržaja, oblika i vođenja Upisnika registriranih objekata.

Cilj odredbi ovog članka je omogućiti poboljšanje sljedivosti hrane te omogućiti nadležnim inspekcijama ulazak u trag hrani za koju je utvrđeno za ne udovoljava uvjetima propisa o hrani.

Objekti u poslovanju s hranom životinjskog podrijetla prije nego što započnu s radom podliježu odobravanju od strane nadležne inspekcije sukladno propisima o veterinarstvu.

Uz članak 23. – 24.

Daje se mogućnost nadležnim tijelima da privremeno zabrane obavljanje djelatnosti kada utvrde da je objekt bio korišten protivno odredbama propisa o hrani ili kada se to smatra neophodnim u cilju osiguranja zdravstvene ispravnosti hrane.

Također se daju ovlasti nadležnim ministrima da odrede visinu i način plaćanju naknade za pokrivanje troškova rada stručnog povjerenstva koje mogu osnovati u svrhu odobravanja objekata.

VI. OBVEZE SUBJEKATA U POSLOVANJU S HRANOM

Uz članak 25. –28.

U ovim člancima utvrđene su obveze subjekata u poslovanju s hranom. Primarna odgovornost za higijenu i zdravstvenu ispravnost hrane počiva na subjektima koji posluju s hranom u svim fazama proizvodnje, prodaje i distribucije uključujući i primarnu proizvodnju pa sve do opskrbe krajnjeg potrošača. Ukoliko hrana koja je stavljena na tržište ne udovoljava zahtjevima utvrđenim propisima o hrani, te prouzrokuje štetu po zdravlje ljudi, subjekt u poslovanju s hranom odgovara za počinjenu materijalnu i nematerijalnu štetu.

Nadalje odredbama ovih članaka definirana je nadležnost u pogledu donošenja provedbenih propisa:

- o općim i specifičnim zahtjevima higijene hrane na svim razinama proizvodnje, prerade, skladištenja i prijevoza
- o specifičnim zahtjevima higijene u maloprodaji
- o specifičnim zahtjevima higijene u ugostiteljskim objektima.

Odgovornost za udovoljavanje gore navedenih zahtjeva počiva na subjektu u poslovanju s hranom.

Također su definirane i odgovornosti subjekata u vezi s hranom koja ne udovoljava odredbama ovoga Zakona. Opća obveza subjekata u poslovanju s hranom je da unutar područja svojeg djelovanja osigura da hrana koja se stavlja na tržište bude u skladu s načelima sigurnosti. Također postavljeni su i opći zahtjevi subjekata u poslovanju s hranom da informiraju nadležna tijela kada se sumnja da je neka hrana zdravstveno neispravna. Osim toga subjekti u poslovanju s hranom dužne su pružiti pomoć i ne smiju spriječavati druge osobe da surađuju s nadležnim tijelima radi postizanja visoke razine zaštite zdravlja ljudi. Kada se identificira ozbiljan rizik po zdravlje ljudi, subjekti u poslovanju s hranom dužni su povući hranu s tržišta te o razlozima povlačenja obavijestiti krajnjeg potrošača.

Od subjekata u poslovanju s hranom zahtjeva se uspostava baze podataka koja će im omogućiti da u svakom trenutku mogu identificirati dobavljača hrane ili životinje koja proizvodi ili se upotrebljava za proizvodnju hrane, te kome su isporučili svoje proizvode. Takav sustav im mora omogućiti identifikaciju podrijetla hrane, uključujući i svaku tvar koja je namijenjena ugradnji ili se može očekivati da će biti ugrađena u hranu. Navedene informacije trebaju staviti na raspolaganje nadležnim tijelima ako ona to od njih zatraži.

Uz članak 29.

Odredbe ovog članka definiraju zahtjeve u pogledu sustava samokontrole pri čemu je napravljeno izuzeće za primarnu proizvodnju. Subjekt u poslovanju s hranom dužan je uspostaviti sustav samokontrole u objektima za proizvodnju hrane u skladu s načelima analize opasnosti i kontrole kritične točke (HACCP). Ta načela propisuju izvjesan broj logičnih koraka koje treba slijediti, a rezultat ispravnog postupanja i provođenja tih načela biti će higijenski i zdravstveno ispravna hrana.

Radi boljeg razumijevanja i lakšeg provođenja sustava samokontrole, subjektima u poslovanju s hranom, predviđena je izrada vodiča za dobru proizvođačku praksu kao i vodiča za primjenu HACCP sustava od strane Agencije za hranu.

Također je u ovom članku definirana ovlast i nadležnost u pogledu donošenja provedbenih propisa po pitanju zahtjeva za provedbu mjera sustava samokontrole, kao i nadležnost po pitanju provjere usklađenosti HACCP planova.

VII. NOVA HRANA

Uz članak 30. -34.

Odredbe ovih članaka definiraju što se podrazumijeva pod pojmom nove hrane i kakva ona ne smije biti. Utvrđene su i ovlasti nadležnih tijela u pogledu:

- uvjeta i postupka stavljanja nove hrane na tržište;
- uvjeta i postupka stavljanja na tržište hrane i sastojaka hrane koja sadrži ili se sastoji od GMO, te hrane i sastojaka hrane koja je proizvedena od GMO, ali ih ne sadrži;
- uvjeta i postupka izdavanja dopuštenja za stavljanje takve hrane na tržište;
- vođenja Upisnika o izdanim dopuštenjima;
- sadržaja, oblika i načina vođenja upisnika;
- poduzimanja mjera ako se utvrdi štetnost takve hrane za zdravlje ljudi ili ako postoje znanstvene nedoumice glede njezinog štetnog djelovanja.

U odredbama ovih članaka utvrđen je i način postupanja s takvom hranom ukoliko se utvrdi da ne udovoljava zahtjevima zdravstvene ispravnosti.

VIII. KAKVOĆA HRANE

Uz članak 35.

U ovome članku dana je mogućnost odgovornim osobama u proizvodnji hrane da osim hrane propisane kakvoće, proizvode i onu za koju nisu propisani zahtjevi kakvoće, jedini uvjet je da hrana bude zdravstveno ispravna i da odgovara navodima na deklaraciji. Nadalje dana je i ovlast ministru poljoprivrede i šumarstva za donošenje provedbenih propisa o kakvoći hrane kada je to nužno radi:

- zaštite interesa potrošača;
- omogućavanja potrošačima da izvrše izbor hrane koju konzumiraju;
- uvođenja reda na tržištu hrane.

Nadalje odredbe ovog članka propisuju za obvezu posjedovanja specifikacije za kategorije hrane ili pojedini proizvod za koji nije propisana kakvoća, da daju ovlast ministru poljoprivrede i šumarstva da detaljnije propiše sadržaj specifikacije

IX. OZNAKA TRADICIONALNOG UGLEDA HRANE

Uz članak 36. – 38.

Odredbe ovih članaka definiraju što se podrazumijeva pod hranom tradicionalnog ugleda i koja hrana može nositi tu oznaku. Takva hrana ima osobita svojstva koja ju razlikuju od sličnih proizvoda te se zbog toga u ovom Zakonu daje mogućnost vrednovanja domaćih tradicionalnih proizvoda kao i načina njihove proizvodnje. Daje se ovlast ministru poljoprivrede i šumarstva da provedbenim propisom utvrdi kategorije i vrste prehrambenih proizvoda za koje je moguće dobiti oznaku tradicionalnog ugleda. Pravo na podnošenje zahtjeva i dodjelu oznake imaju udruženja proizvođača ili prerađivača koji proizvode ili prerađuju isti prehrambeni proizvod. Promidžba ovih proizvoda može značajno doprinijeti ruralnom gospodarstvu, posebno u manje povoljnim ili udaljenim područjima. U svrhu zaštite potrošača i postizanja lojalne konkurencije nadležno tijelo (Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva) vodi Upisnik svih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda koji nose oznaku tradicionalnog ugleda. Također utvrđene su i druge ovlasti nadležnog tijela u pogledu uvjeta i postupka priznavanja posebnih svojstava hrane kao i ovlasti glede sadržaja, oblika i načina vođenja upisnika.

X. OZNAKE IZVORNOSTI I OZNAKE ZEMLJOPISNOG PODRIJETLA HRANE

Uz članak 39. – 40.

U odredbama ovih članaka daje se poticaj proizvodnji hrane s prepoznatljivim zemljopisnim i izvornim podrijetlom u cilju postizanja bolje ponude na tržištu. Osim toga ovakav pristup omogućit će proizvođačima takve hrane da ostvare veću dobit u zamjenu za istinski uloženi napor u poboljšanje kvalitete, a krajnji potrošač će moći kupiti visokokvalitetne proizvode s jamstvom za način proizvodnje i podrijetlo. Ovim odredbama nastoji se zaštititi sva hrana koja se po svojim svojstvima, načinu ili uvjetima proizvodnje ili prerade razlikuje od slične hrane. Stoga odredbe ovih članaka definiraju što se podrazumijeva pod hranom koja nosi oznaku zemljopisnog podrijetla i oznaku izvornosti i koja hrana može dobiti takvu oznaku. Također su definirane i ovlasti nadležnog tijela (Ministarstva poljoprivrede i šumarstva) u pogledu takve hrane.

Uz članak 41. – 46.

U odredbama ovih članaka opisan je postupak registracije oznaka izvornosti ili oznaka zemljopisnog podrijetla, te su utvrđena pravila za registraciju tradicionalnih zemljopisnih i nezemljopisnih naziva kao i nazivi koji se ne mogu registrirati kao oznaka izvornosti ili kao oznaka zemljopisnog podrijetla. Također je propisano da prijavu za registraciju može podnijeti samo grupa proizvođača ili prerađivača prehrambenog pojedinog prehrambenog proizvoda, te izuzeci od te odredbe. Propisan je i sadržaj prijave za registraciju te ovlast ministra poljoprivrede i šumarstva da provedbenim propisom pobliže propiše podatka koje mora sadržavati zahtjev za registraciju kao i sadržaj specifikacije proizvoda. Registar oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla vodi Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva.

Uz članak 47. – 51.

U odredbama ovih članaka definirano je pravo korištenja registriranih oznaka zemljopisnog podrijetla i oznaka izvornosti te upis ovlaštenih korisnika u upisnike koje vodi Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva. Nadalje u cilju zaštite potrošača zabranjeno je navoditi bilo koji podatak u svezi oznake zemljopisnog podrijetla i oznake izvornosti, a koji bi ga mogao dovesti u zabludu. Stoga je u ovim odredbama definirano što se podrazumijeva pod podacima koji bi mogli dovesti u zabludu krajnjeg potrošača. Definiran je odnos registriranih oznaka izvornosti ili oznaka zemljopisnog podrijetla prema žigovima kao i međunarodna registracija oznaka. Također je navedeno da se na građanskopravnu zaštitu registriranih oznaka izvornosti ili oznaka zemljopisnog podrijetla primjenjuju odredbe pripisa o znakama zemljopisnog podrijetla proizvoda i usluga.

XI. DEKLARIRANJE ILI OZNAČAVANJE HRANE

Uz članak 52. – 55.

U ovom dijelu Zakona definirano je što se sve podrazumijeva pod deklaracijom, kakva ona mora biti kao i obvezni podaci koje mora sadržavati. Ove odredbe propisuju se u svrhu zaštite krajnjeg potrošača. Informacije koje mu se pružaju ne smiju ga obmanjivati ili dovesti u zabludu.

Nadalje definirane su ovlasti nadležnih tijela za donošenje provedbenih propisa o deklariranju hrane i označavanju hrane.

Uz članak 56.

Odredbe ovog članka odnose se na zabranu reklamiranja alkoholnih pića, osim za pivo, vina i voćna vina čije reklamiranje (oglašavanje) se uređuje posebnim propisima. Daje se ovlast ministru zdravstva za donošenje provedbenog propisa kojim uređuje uvjete i način obavješćivanja potrošača o svojstvima alkoholnih pića koje se ne smatra reklamiranjem.

Uz članak 57.

U članku 57. utvrđeni su zahtjevi za deklariranje nove hrane, hrane i sastojaka hrane koja sadrži GMO te hrane i sastojaka hrane koja potječe od GMO, ali ih ne sadrži. Navedena hrana osim općih zahtjeva za deklariranje i označavanje mora sadržavati i dodatne specifične informacije kako bi potrošači bili u potpunosti informirani. Također odredbe ovih članaka zahtijevaju obvezno označavanje takve hrane i na taj način pružaju dodatnu zaštitu potrošaču i daju mu mogućnost izbora hrane.

Također utvrđene su i ovlasti ministra zdravstva za propisivanje detaljnijih zahtjeva deklariranja i označavanja takve hrane.

XII. SLUŽBENA KONTROLA ZDRAVSTVENE ISPRAVNOSTI I HIGIJENE HRANE

Uz članak 58. – 62.

Službena kontrola predstavlja sastavni dio sustava sigurnosti hrane i njezino redovito provođenje pridonijet će sprečavanju kršenja odredbi ovoga Zakona i drugih propisa o hrani.

Stoga su u ovom dijelu Prijedloga zakona o hrani definirane aktivnosti i ovlasti nadležnih tijela i inspekcija (sanitarni i veterinarski, granični sanitarni i veterinarski inspektor te drugi državni službenici koje za to ovlasti nadležni ministar), koje se provode u svrhu službene kontrole zdravstvene ispravnosti i higijene hrane.

Nadalje u ovim odredbama utvrđena su načela i sadržaj inspekcijskog nadzora koji se provodi u svrhu službene kontrole zdravstvene ispravnosti i higijene hrane te ovlasti nadležnih inspektora da u okviru inspekcijskog nadzora uzimaju uzorke za laboratorijsku analizu.

XIII. SLUŽBENA KONTROLA KAKVOĆE HRANE

Uz članak 63. – 67.

Službena kontrola kakvoće provodi se radi provjere ispunjavanja uvjeta iz odredbi ovoga Zakona, budući da ovaj zakon sadrži odredbe o kakvoći hrane kojima je cilj zaštita interesa potrošača. Stoga odredbe ovih članaka definiraju aktivnosti koje se provode u cilju službene kontrole kakvoće hrane. Također je utvrđena i nadležnost za provođenje službene kontrole kakvoće hrane kao i gdje se ona provodi.

U cilju izbjegavanja dvostrukog uzorkovanja od strane nadležnih inspekcija (sanitarne inspekcije, veterinarske u slučajevima kad je nadležna za maloprodaju u svrhu ispitivanja zdravstvene ispravnosti te gospodarskih inspektora Državnog inspektorata u svrhu ispitivanja kakvoće), a što predstavlja troškove subjektima u poslovanju s hranom, utvrđena je nadležnost sanitarne i veterinarske inspekcije i za kontrolu kakvoće u maloprodaji. Naime, uzimanjem uzoraka radi utvrđivanja zdravstvene ispravnosti i laboratorijskim ispitivanjem u tu svrhu ujedno se utvrđuje i sastav, vrijednost tvari i količina tvari u prehrambenom proizvodu što znači da se utvrđuje i kakvoća proizvoda te provjeravaju navodi na deklaraciji. Nadležnost gospodarskih inspektora Državnog inspektorata utvrđena je za službenu kontrolu proizvodnje i maloprodaje hrane sa zaštićenom oznakom izvornosti, zemljopisnog podrijetla i tradicionalnog ugleda hrane kao i iznimno za službenu kontrolu kakvoće hrane u maloprodaji za koju posumnjaju da ne udovoljava propisanim zahtjevima kakvoće.

Nadalje utvrđena su i opća načela i sadržaj inspekcijskog nadzora koji se provodi u svrhu službene kontrole kakvoće hrane

XIV. OPĆE ODREDBE KOJIMA SE UREĐUJE SLUŽBENA KONTROLA HRANE

Uz članak 68. – 72.

Budući da su u ovom Prijedlogu zakona o hrani glavni prioriteti zaštita zdravlja i interesa potrošača, nužno je službenu kontrolu hrane učiniti efikasnijom. U cilju postizanja efikasnije službene kontrole ove odredbe utvrđuju mjere, ovlasti i dužnosti nadležnih tijela po pitanju službene kontrole. Kako bi se ostvarila nesmetana službena kontrola ove odredbe definiraju dužnosti odgovornih osoba u poslovanju s hranom u odnosu na službenu kontrolu. Odredbe definiraju obvezu nadležnih tijela da godišnje programe inspekcija i izvješća o provedenim inspekcijama dostavljaju Agenciji za hranu koja ih odobrava i upućuje Vladi Republike Hrvatske na znanje.

XV. OVLAŠTENI ISPITNI LABORATORIJI I REFERENTNI LABORATORIJI

Uz članak 73. - 75.

Budući da se u svrhu službene kontrole vrši uzimanje i analiza uzoraka potrebno je osigurati dobivanje kvalitetnih rezultata ispitivanja. Stoga je nužno uvesti sustav standarda kvalitete za laboratorije u kojima se vrši službena kontrola. U ovim odredbama utvrđeni su zahtjevi koje moraju zadovoljavati ispitni laboratoriji i referentni laboratoriji. Nadalje u ovim odredbama definiran je i način financiranja troškova analize.

Također odredbe ovih članaka daju ovlast ministru poljoprivrede i šumarstva i ministru zdravstva ovisno od nadležnosti, da:

- ovlašćuje i ocjenjuje službene ispitne laboratorije;
- određuje referentni laboratorij za svaku analizu koja se provodi u svrhu službene kontrole.

Nadalje u ovim odredbama utvrđene su zadaće referentnih laboratorija kao i način financiranja referentnih laboratorija.

XVI. UPRAVLJANJE KRIZOM I HITNIM SLUČAJEVIMA

Uz članak 76. – 77.

U slučaju domaće ili uvezene hrane koja predstavlja ozbiljan i neposredan rizik za zdravlje ljudi nužno je brzo i učinkovito reagirati u cilju uklanjanja toga rizika. Stoga odredbe ovih članaka utvrđuju mjere, ovisno o težini opasnosti, koje se mogu poduzeti u cilju sprečavanja ili uklanjanje rizika po zdravlje ljudi. Odredbe ovih članaka definiraju nadležnost za izradu općeg plana koji se izrađuje u svrhu upravljanja krizom na području zdravstvene ispravnosti hrane. Općim planom se utvrđuju tipovi situacija koje predstavljaju rizik za zdravlje ljudi i utvrđuju se operativni postupci koji će omogućiti efikasno upravljanje krizom.

XVII. HRANA ZA ŽIVOTINJE

Uz članak 78. -90.

Odredbe ovog poglavlja definiraju zahtjeve koji se odnose na zdravstvenu ispravnost hrane za životinje namijenjene hranidbi životinja koje proizvode hranu ili služe za proizvodnju hrane. Navedene zahtjeve nužno je definirati budući da hrana za životinje koja služi za hranidbu životinja koje proizvode ili se upotrebljavaju za proizvodnju hrane može neizravno utjecati na zdravstvenu ispravnost hrane, namijenjene konzumaciji od strane ljudi. Hrana za životinje stoga, mora biti zdravstveno ispravna te ne smije štetno djelovati na zdravlje životinja koje proizvode ili se upotrebljavaju za proizvodnju hrane te na taj način hranu dobivenu od tih životinja činiti zdravstveno neispravnom za konzumaciju od strane ljudi.

Odredbama je definirana nadležnost i mjere koje može poduzeti nadležno tijelo u slučaju kada postoje razlozi za sumnju da je hrana za životinje zdravstveno neispravna.

Nadležno tijelo može poduzeti mjere ograničavanja stavljanja takve hrane za životinje na tržište ili njeno povlačenja s tržišta. Odredbe članka 79. daju ovlast ministru poljoprivrede i šumarstva za propisivanje posebnih zahtjeva u pogledu zdravstvene ispravnosti hrane za životinje.

Definirana je procedura prilikom uvoza te registracije i odobravanje objekata za proizvodnju i skladištenje hrane za životinje te obveze i dogovornosti subjekata u poslovanju s hranom za životinje.

U poglavlju su utvrđene ovlasti nadležnog tijela u pogledu uvjeta i postupka stavljanja na tržište hrane za životinje koja se sastoji ili sadrži genetski modificirane organizme. Nadležno tijelo vodi upisnik o izdanim dopuštenjima i propisuje sadržaj, oblik i način vođenja upisnika. Propisuju se deklariranje ili označavanje hrane za životinje koja sadrži ili se sastoji od GMO.

Utvrđene su nadležnosti glede službene kontrole hrane za životinje kao, a opće načela inspekcijskog nadzora i sadržaj inspekcijskog nadzora utvrđena su sukladno načelima i sadržaju koji se odnose i na službenu kontrolu hrane. Također se odredbama propisuje sustav i uvjeti koje moraju ispunjavati ovlašteni ispitni laboratoriji i referentni laboratoriji.

XVIII. HRVATSKA AGENCIJA ZA HRANU

Uz članak 91. – 95.

Odredbe ovih članaka utvrđuju osnivanje, djelatnost i ulogu Hrvatske agencije za hranu (Agencija). Osnivanjem Agencije će se postići ostvarenje temeljnih odredbi ovoga Zakona te na taj način pridonijeti postizanju visoke razine zaštite zdravlja potrošača i povećanju povjerenja potrošača. Njezina se nadležnost proteže na sva pitanja koja imaju izravan ili neizravan utjecaj na sigurnost i zdravlje potrošača, a proizlaze iz konzumiranja hrane. Prema tome ona pokriva sve faze od primarne proizvodnje hrane i hrane za životinje kada je hrana za životinje u vezi s zdravstvenom ispravnošću hrane namijenjene konzumaciji od strane ljudi, prerade i distribucije do krajnjeg potrošača. Ona će osiguravati neovisne znanstvene i tehničke savjete koji su neophodni za politiku i zakonodavstvo u području sigurnosti hrane i hrane za životinje.

Osim njezine središnje uloge u procjeni rizika, obavještanju o riziku i upravljanju rizikom, Agencija obavlja i druge dodatne aktivnosti vezane uz poslove analize rizika. Jedna od tih aktivnosti je interaktivna razmjena informacija i mišljenja o riziku između procjenitelja rizika (Agencije) i nadležnih tijela koja zajedno s Agencijom upravljaju rizikom, a u cilju uspostave jedinstvene procjene rizika. Dana je ovlast Agenciji da u procesu upravljanja rizikom koordinira aktivnostima koje provode Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva i Ministarstvo zdravstva, posebice aktivnostima vezanim uz inspekcijski nadzor zdravstvene ispravnosti hrane i hrane za životinje. Nadalje zadužena je za izradu znanstvenih studija neophodnih za unapređivanje procjene rizika kao i poduzimanje potrebnih koraka s ciljem identifikacije i karakterizacije novonastalih rizika. Također ima zadaću da uspostavi mrežni sustav svih institucija koje sudjeluju u poslovima povezanim s zdravstvenom ispravnošću hrane i hrane za životinje s ciljem efikasnijeg provođenja analize rizika. Stoga je u odredbama ovih članaka dana i mogućnost uključivanja postojećeg stručnog znanja i resursa kao što su laboratoriji Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i Hrvatskog veterinarskog instituta te drugi ovlašteni laboratoriji. Daje se nadležnosti Agenciji za sustav brzog uzbunjivanja, a u svezi praćenja opasnosti u hrani. Agencija prima sve informacije prosljeđene tim sustavom te ih analizira i ako je potrebno u svrhu analize rizika pruža te informacije nadležnim tijelima u Republici Hrvatskoj i relevantnim institucijama u drugim državama. Ovaj sistem omogućit će nadležnim tijelima koji sudjeluju u upravljanju rizikom da brže i efikasnije upravljaju kriznim situacijama. Agencija uspostavlja baze podataka unutar svojeg djelokruga koje će služiti u svrhu procjene rizika preko umreženog sustava svih institucija koje djeluju na području prikupljanja podataka o hrani i hrani za životinje te može povjeriti tim tijelima i

institucijama specifične zadatke na pripremi znanstvenih mišljenja, znanstvenu i tehničku pomoć, prikupljanje podataka i indentificiranje mogućnosti nastanka rizika.

Uz članak 96.

U članku 97. definirana su tijela Agencije.

Uz članak 97. – 99.

Odredbe ovih članaka utvrđuju sastav i mandat Upravnog vijeća kao i njegove dužnosti. Upravno vijeće predstavlja upravljačko tijelo koje će donositi odluke i bit će imenovano od strane Vlade. Budući je kod izbora rukovodećeg osoblja i članova Upravnog vijeća potrebno voditi računa da ravnopravno budu zastupljene sve institucije i skupine koje se bave zdravstvenom ispravnošću hrane i hrane za životinje ove odredbe definiraju kriterije koji se moraju uzeti u obzir kod izbora tih članova.

Uz članak 100.

Ravnatelj je zakonski predstavnik Agencije te odredbe ovoga članka definiraju njegove odgovornosti i dužnosti. Izbor ravnatelja i zamjenika ravnatelja vrši Upravno vijeće.

Također u odredbama ovog članka definiran je njihov mandat.

Uz članak 101.

U ovom članku utvrđen je način izbora i sastav Savjetodavnog vijeća kao i njegova uloga. Savjetodavno vijeće je savjetodavno tijelo, sastavljeno od predstavnika organizacija i skupina koje imaju svoj interes na području zdravstvene ispravnošću hrane i hrane za životinje. Savjetodavnom vijeću predsjedava Ravnatelj Agencije. Funkcija Savjetodavnog vijeća pored savjetodavne uloge je i uspostavljanje interaktivne komunikacije i razmjene znanja i mišljenja po pitanju rizika, između Agencije i svih organizacija ili skupina koje imaju svoj interes na području zdravstvene ispravnošću hrane odnosno životinja. Također Savjetodavno vijeće ima zadatak obavještanja o riziku.

Uz članak 102.

Odredbe ovog članka definiraju način i uvjete osnivanja Znanstvenog vijeća i znanstvenih odbora te utvrđuju njihove ovlasti i odgovornosti po pitanju donošenja i predlaganja znanstvenih mišljenja Agencije. Također su u ovom članku definirane ovlasti Znanstvenog vijeća u pogledu donošenja vlastitih propisa o postupanju kod pripremanja znanstvenih mišljenja za područje zdravstvene ispravnošću hrane odnosno stočne hrane.

Nadalje, predviđeno je osnivanje znanstvenih odbora kako bi se osigurala veća znanstvena koherentnost u srodnim područjima kao npr. GM proizvodi, aditivi, biološke opasnosti itd. Međutim kada je potrebno dati mišljenje o području koje nije u nadležnosti niti jednog znanstvenog odbora tada Znanstveno vijeće ima ovlast da imenuje ad hoc radnu grupu.

Uz članak 103.

U ovom članku utvrđene su obveze Znanstvenog vijeća u pogledu postupka davanja znanstvenih mišljenja. Također ovaj članak utvrđuje i uvjete kada Znanstveno vijeće može odbiti zahtjev za davanjem mišljenja.

Uz članak 104.

Odredbe ovoga članka govore o dužnostima Znanstvenog vijeća u slučaju razilaženja u znanstvenom mišljenju Znanstvenog vijeća i znanstvenom mišljenju kojeg daju druga tijela koja rade na sličnim zadacima u Republici Hrvatskoj ili u drugoj zemlji. Znanstveno vijeće je dužno da u ranoj fazi identificira i usuglasi razlike u mišljenju.

Uz članak 105.

U ovom članku definirane su naknade i troškovi Upravnog vijeća, Savjetodavnog vijeća, Znanstvenog vijeća i znanstvenih odbora.

XIX. KAZNENE ODREDBE

Uz članak 106. – 109.

Odredbama ovih članaka propisane su novčane kazne u slučaju kršenja odredbi ovoga Zakona.

XX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Uz članak 110. – 113.

Odredbama ovih članaka utvrđene su nadležnosti i rokovi za donošenje provedbenih propisa temeljem ovoga Zakona te obveza da se propisi za zdravstvenu ispravnost i higijenu hrane donose uz prethodno mišljenje Agencije za hranu.

Uz članak 114.

Odredbom članka utvrđen je rok u kojem će Vlada Republike Hrvatske imenovati članove Upravnog vijeća i privremenog ravnatelja Agencije te rokovi u kojem će Upravno vijeće donijeti statut i druge opće akte Agencije. Također se utvrđuje rok u kojem će privremeni ravnatelj obaviti pripreme za početak rada i podnijeti prijavu za upis Agencije u sudski registar.

Uz članak 115.

Ovim člankom utvrđuje se rok u kojem su odgovorne osobe u poslovanju s hranom i hranom za životinje dužne uspostaviti sustave samokontrole u cilju osiguranja higijene i zdravstvene ispravnosti hrane.

Uz članak 116.

Ovim člankom utvrđuje se rok od kojeg će se početi primjenjivati zahtjev utvrđen ovim Zakonom, a koji moraju ispuniti ispitni i referentni laboratoriji u odnosu na međunarodno prihvaćene norme.

Uz članak 117.

Ovim člankom određeno je da se dopuštenja za stavljanje na tržište nove hrane i stočne hrane koje sadrži ili se sastoji od GMO neće izdavati do donošenja provedbenih propisa temeljem ovoga Zakona.

Uz članak 118.

Ovim člankom utvrđuje se rok do kojeg važe provedbeni propisi doneseni temeljem drugih zakona, a odnose se na sadržaj odredbi ovog Zakona.

Uz članak 119.

Ovim člankom utvrđeni su propisi odredbe kojih se prestaju primjenjivati na hranu i hranu za životinje stupanjem na snagu ovoga Zakona.

Uz članak 120.

Ovim člankom utvrđuje se rok stupanja na snagu ovoga Zakona.

Uz Dodatak 1.

Dodatkom 1. utvrđene su nadležnosti inspekcija koje provode nazor nad zdravstvenom ispravnošću u proizvodnji, maloprodaji i uvozu hrane i stočne hrane.

Dodatak 1.**PODJELA NADLEŽNOSTI NADZORA SANITARNE I VETERINARSKJE INSPEKCIJE**

V – VETERINARSKA INSPEKCIJA - veterinarski inspektor u proizvodnji i maloprodaji
 - granični veterinarski inspektor pri uvozu

S – SANITARNA INSPEKCIJA - sanitarni inspektor u proizvodnji i maloprodaji
 - granični sanitarni inspektor pri uvozu

Tarifna Oznaka	NAZIV	PROIZVODNJA	MALOPRODAJA	UVOZ
0201	Goveđe meso, svježe ili rashlađeno:	V	V	V
0202	Goveđe meso, smrznuto:	V	V	V
0203	Svinjsko meso, svježe, rashlađeno ili smrznuto:	V	V	V
0204	Ovčje ili kozje meso, svježe, rashlađeno ili smrznuto:	V	V	V
020500	Konjsko i magareće meso, meso mula i mazgi, svježe, rashlađeno ili smrznuto:	V	V	V
0206	Jestivi klaonični proizvodi od životinja vrsta goveda, svinja, ovaca, koza, konja, magaraca, mula i mazgi, svježi, rashlađeni ili smrznuti:	V	V	V
0207	Meso peradi i jestivi unutrašnji organi (iznutrice) od peradi iz tarifnog broja 0105, svježi, rashlađeni ili smrznuti:	V	V	V
0208	Ostalo meso i jestivi klaonični proizvodi, svježi, rashlađeni ili smrznuti:	V	V	V
020900	Svinjska masnoća, očišćena od mesa i masnoća peradi, netopljeni niti drukčije ekstrahirani, svježi, rashlađeni, smrznuti, soljeni, u salamuri, sušeni ili dimljeni:	V	S	V
0210	Meso i jestivi mesni klaonični proizvodi, soljeni, u salamuri, sušeni ili dimljeni; jestivo brašno i krupica od mesa ili od klaoničnih proizvoda:	V	S	V
0301	Žive ribe:	V	V	V
0302	Ribe, svježe ili rashlađene, osim ribljih fileta i ostalog ribljeg mesa iz tarifnog broja 0304	V	V	V

0303	Ribe smrznute, osim ribljih fileta i ostalog ribljeg mesa iz tarifnog broja 0304:	V	V	V
Tarifna oznaka	NAZIV	PROIZVODNJA	MALOPRODAJA	UVOZ
0304	Ribljii fileti i ostalo riblje meso (nemljeveno ili mljeveno), svježe, rashlađeno ili smrznuto:	V	V	V
0305*	Ribe, sušene, soljene ili u salamuri; dimljene ribe, čak i kuhane prije ili u tijeku procesa dimljenja; riblje brašno, krupica i pelete od ribe, uporabljivi za ljudsku prehranu:	V	S	V
0306*	Raci (rakovi) s ljuskom ili bez ljuske, živi, svježi, rashlađeni, smrznuti, sušeni, soljeni ili u salamuri; raci (rakovi) u ljusci kuhani u pari ili vodi, čak i rashlađeni, smrznuti, sušeni, soljeni ili u salamuri; brašno, krupica i pelete od rakova, upor	V	S	V
0307*	Mekušci s ljušturom ili bez ljuštore, živi, svježi, rashlađeni, smrznuti, sušeni, soljeni ili u salamuri; vodeni beskralježnjaci, osim rakova i mekušaca, živi, svježi, rashlađeni, smrznuti, sušeni, soljeni ili u salamuri; brašno, krupica i pelete od voden	V	S	V
0401	Mlijeko i vrhnje, nekoncentrirani i bez dodanog šećera ili drugih sladila:	V	S	V
0402	Mlijeko i vrhnje, koncentrirani ili s dodanim šećerom ili drugim sladilima:	V	S	V
0403*	Mlaćenica, kiselo mlijeko i vrhnje, jogurt, kefir i ostalo fermentirano ili zakiseljeno mlijeko i vrhnje, koncentrirani ili nekoncentrirani, s dodanim ili bez dodanog šećera ili drugih sladila, aromatizirani ili s dodanim voćem, orašastim plodovima ili ka	V	S	V

0404	Surutka, koncentrirana ili nekoncentrirana, s dodanim šećerom ili drugim sladilima; proizvodi što se sastoje od prirodnih sastojaka mlijeka, s dodanim ili bez dodanog šećera ili drugih sladila, što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu:	V	S	V
Tarifna oznaka	NAZIV	PROIZVODNJA	MALOPRODAJA	UVOZ
0405*	Maslac i ostale masti i ulja, dobiveni od mlijeka; mliječni namazi:	V	S	V
0406	Sir i skuta:	V	S	V
040700	Jaja peradi i ptičja jaja, u ljusci, svježa, konzervirana ili kuhana:	V	V	V
0408*	Jaja peradi i ptičja jaja, bez ljuske i žumanjci jaja, svježi, sušeni, kuhani u vodi ili pari, oblikovani, smrznuti ili na drugi način konzervirani, s dodanim šećerom ili drugim sladilima ili bez njih:	V	S	S
04090000	Prirodni med	V	S	V
04100000*	Jestivi proizvodi životinjskog podrijetla što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu	V	S	V
05040000	Životinjska crijeva, mjehuri i želuci (osim ribljih), cijeli ili u komadima, svježi, rashlađeni, smrznuti, soljeni, u salamuri, sušeni ili dimljeni	V	S	V
0701	Krumpir, svjež ili rashlađen:	S	S	S
07020000	Rajčica, svježa ili rashlađena	S	S	S
0703	Crveni luk, ljutika, češnjak, poriluk i ostalo povrće vrste luka, svježi ili rashlađeni:	S	S	S
0704	Kupus, cvjetača, koraba, kelj i slično kupusno jestivo povrće, svježe ili rashlađeno:	S	S	S
0705	Salata (<i>Lactuca sativa</i>) i cikorijska (<i>Cichorium spp.</i>), svježe ili rashlađene:	S	S	S
0706	Mrkva, bijela repa, cikla, turovac, celer korjenaš, rotkvica i slično jestivo korijenasto povrće, svježe ili rashlađeno:	S	S	S

070700	Krastavci i kornišoni, svježi ili rashlađeni:	S	S	S
0708	Mahunasto povrće, u mahunama ili znu, svježe ili rashlađeno:	S	S	S
0709	Ostalo povrće, svježe ili rashlađeno:	S	S	S
0710	Povrće (nekuhano ili kuhano u pari ili vodi), smrznuto:	S	S	S
Tarifna oznaka	NAZIV	PROIZVODNJA	MALOPRODAJA	UVOZ
0711	Povrće privremeno konzervirano (npr. sumpornim dioksidom, u slanoj vodi, u sumpornoj vodi ili drugim otopinama za konzerviranje), ali u stanju neprikladnom za neposrednu prehranu:	S	S	S
0712	Osušeno povrće, cijelo, rezano, u kriškama, lomljeno ili u prahu, ali dalje nepripremljeno:	S	S	S
0713	Osušeno mahunasto povrće, u znu, oljušteno ili neoljušteno ili lomljeno:	S	S	S
0714	Manioka, arorut, salep, topinambur (čičoka), slatki krumpir i slično korijenje i gomolji s visokim sadržajem škroba ili inulina, svježi, rashlađeni, smrznuti ili osušeni, cijeli ili rezani ili u obliku peleta; srž od sago-drвета:	S	S	S
0801	Kokosov orah, brazilski orah, kašev orah, svježi ili osušeni, oljušteni ili neoljušteni:	S	S	S
0802	Ostali orašasti plodovi, svježi ili suhi, oljušteni ili neoljušteni:	S	S	S
080300	Banane, uključujući rajske smokve, svježe ili suhe:	S	S	S
0804	Datulje, smokve, ananas, avokado, guava, mango i mangusta, svježi ili suhi:	S	S	S
0805	Agrumi, svježi ili suhi:	S	S	S
0807	Dinje (uključujući lubenice) i papaje, svježe:	S	S	S
0808	Jabuke, kruške i dunje, svježe:	S	S	S
0809	Marelice, trešnje i višnje, breskve (uključujući nektarine), šljive i divlje šljive, svježe:	S	S	S

0810	Ostalo svježe voće:	S	S	S
0811	Voće i orašasti plodovi, nekuhani ili kuhani u vodi ili pari, smrznuti, s dodanim ili bez dodanog šećera ili drugih sladila:	S	S	S
0812	Voće i orašasti plodovi, privremeno konzervirani (npr. sumpornim dioksidom, u slanoj vodi, u sumpornoj vodi ili dr. otopin. za konzerv.), ali u takvom stanju neprikladni za neposrednu prehranu:	S	S	S
Tarifna oznaka	NAZIV	PROIZVODNJA	MALOPRODAJA	UVOZ
0813	Voće, suho, osim onog iz tarifnih brojeva 0801 do 0806; mješavine orašastih plodova ili suhog voća iz ovog poglavlja:	S	S	S
08140000	Kore agruma ili dinja (uključujući lubenice), svježe, smrznute, suhe ili privremeno konzervirane u slanoj vodi, sumpornoj vodi ili u drugim otopinama za konzerviranje	S	S	S
0901	Kava, pržena ili nepržena, s kofeinom ili bez kofeina; kavine ljuške i opne, nadomjesci kave što sadrže kavu u bilo kojem omjeru:	S	S	S
0902	Čaj, aromatiziran ili nearomatiziran:	S	S	S
09030000	Mate-čaj	S	S	S
0904	Papar roda <i>Piper</i> ; suha, drobljena ili mljevena paprika roda <i>Capsicum</i> ili roda <i>Pimenta</i> :	S	S	S
09050000	Vanilija	S	S	S
0906	Cimet i cvijet cimetova drveta:	S	S	S
09070000	Klinčići (cijeli plodovi, pupoljci i peteljke)	S	S	S
0908	Muškatni oraščić, macis i kardamomi:	S	S	S
0909	Sjeme anisa, badijana, komorača, korijandra, kumina ili kima; bobice kleke:	S	S	S
0910	Ingver (đumbir), šafran, kurkuma, majčina dušica, listovi lovora, kari (carry) i ostali začini:	S	S	S
1006	Riža:	S	S	S
110100	Brašno od pšenice ili suražice:	S	S	S
1102	Brašno od žitarica, osim od pšenice ili suražice:	S	S	S

1103	Prekrupa, krupica i pelete od žitarica:	S	S	S
1104	Žitarice u zrnu na drugi način obrađene (npr. oljuštene, valjane, u pahuljicama, perlirane, rezane ili gnječene), osim riže iz tarifnog broja 1006; klice od žitarica, cijele, valjane, u ljuskicama ili mljevene:	S	S	S
1105	Brašno, krupica, prah, pahuljice, granule i pelete od krumpira:	S	S	S
Tarifna oznaka	NAZIV	PROIZVODNJA	MALOPRODAJA	UVOZ
1106	Brašno, krupica i prah od osušenoga mahunastoga povrća iz tarifnog broja 0713, od sagoa, korijenja ili gomolja iz tarifnog broja 0714 ili od proizvoda iz poglavlja 8:	S	S	S
1107	Slad, pržen ili nepržen:	S	S	S
1108	Škrob; inulin:	S	S	S
11090000	Pšenični gluten, osušen ili neosušen	S	S	S
120100	Soja u zrnu, uključujući i lomljenu:	S	S	S
1202	Kikiriki, nepržen niti drukčije pripremljen, u ljusci, oljušten ili lomljen:	S	S	S
12030000	Kopra	S	S	S
120400	Laneno sjeme, cijelo ili lomljeno:	S	S	S
1205	Sjeme uljane repice, uključujući i lomljeno:	S	S	S
120600	Suncokretovo sjeme, uključujući i lomljeno:	S	S	S
1207	Ostalo uljano sjeme i plodovi, uključujući i lomljeno:	S	S	S
1208	Brašno i krupica od uljanog sjemenja i plodova, osim od gorušice:	S	S	S
1210	Hmelj, svjež ili osušen, uključujući i mljeven, u obliku praha ili peleta; lupulin:	S	S	S
1212	Rogači, morske i ostale alge, šećerna repa i šećerna trska, svježi, rashlađeni, smrznuti ili suhi, uključujući i mljevene; koštice i jezgre iz koštica voća i ostali biljni proizvodi (uključujući neprženo korijenje cikorijske vrste Cichorium intybus sativum)	S	S	S

12130000*	Slama i pljeva od žitarica, neprerađene, uključujući i sječene, mljevene, prešane ili u obliku peleta	S	S	V
1214*	Švedska repa, krmna cikla, krmno korijenje, sijeno, lucerna (alfalfa), djetelina, esparzeta, krmni kelj, lupine, grahorice i slični proizvodi za stočnu hranu, uključujući i u obliku peleta:	S	V	V
Tarifna oznaka	NAZIV	PROIZVODNJA	MALOPRODAJA	UVOZ
150100	Svinjska mast (uključujući salo) i mast peradi, osim iz tarifnog brojeva 0209 ili 1503:	V	S	V
150200	Masti od goveda, ovaca ili koza, osim iz tarifnog broja 1503:	V	S	V
150300	Stearin od svinjske masti, ulje od svinjske masti, oleostearin, oleo ulje i ulje od loja, neemulgirani, nemiješani niti na drugi način pripremljeni:	V	S	V
1504	Masti i ulja i njihove frakcije, od riba ili morskih sisavaca, rafinirani ili nerafinirani, ali kemijski nemodificirani:	V	S	V
15060000	Ostale životinjske masti i ulja i njihove frakcije, rafinirani ili nerafinirani, ali kemijski nemodificirani	V	S	V
1507	Sojino ulje i njegove frakcije, rafinirani ili nerafinirani, ali kemijski nemodificirani:	S	S	S
1508	Ulje od kikirikija i njegove frakcije, rafinirani ili nerafinirani, ali kemijski nemodificirani:	S	S	S
1509	Maslinovo ulje i njegove frakcije, rafinirani ili nerafinirani, ali kemijski nemodificirani:	S	S	S
151000	Ostala ulja i njihove frakcije, dobivena isključivo od maslina, rafinirana ili nerafinirana, ali kemijski nemodificirana, uključujući mješavine tih ulja ili frakcija s uljima ili frakcijama iz tarifnog broja 1509:	S	S	S
1511	Palmino ulje i njegove frakcije, rafinirani ili nerafinirani, ali kemijski	S	S	S

	nemodificirani:			
1512	Ulje od sjemena suncokreta, šafranike ili pamuka i njihove frakcije, rafinirani ili nerafinirani, ali kemijski nemodificirani:	S	S	S
1513	Ulje od kokosovog oraha (kopre), palminih koštica (jezgri) ili babasu ulje i njihove frakcije, rafinirani ili nerafinirani, ali kemijski nemodificirani	S	S	S
Tarifna oznaka	NAZIV	PROIZVODNJA	MALOPRODAJA	UVOZ
1514	Ulje od repice ili ulje od gorušice i njihove frakcije, rafinirani ili nerafinirani, ali kemijski nemodificirani:	S	S	S
1515	Ostale stabilne (nehlapive) biljne masti i ulja (uključujući jojoba ulje) i njihove frakcije, rafinirani ili nerafinirani, ali kemijski nemodificirani:	S	S	S
1516*	Masti i ulja životinjskog ili biljnog podrijetla i njihove frakcije, djelomično ili potpuno hidrogenirani, inter-esterificirani, re-esterificirani ili elaidinizirani, rafinirani ili ne, ali dalje nepripremljeni:	S	S	S
1517*	Margarin; jestive mješavine ili pripravci od masti ili ulja životinjskog ili biljnog podrijetla ili od frakcija različitih masti ili ulja iz ovog poglavlja, osim jestivih masti ili ulja ili njihovih frakcija iz tarifnog broja 1516:	S	S	S
160100	Kobasice i slični proizvodi, od mesa, drugih klaoničkih proizvoda ili krvi; prehrambeni proizvodi na osnovi tih proizvoda:	V	S	V
1602	Ostali pripremljeni ili konzervirani proizvodi od mesa, drugih klaoničkih proizvoda ili krvi:	V	S	V
160300	Ekstrakti i sokovi od mesa, riba, rakova, mekušaca ili od ostalih vodenih beskrležnjaka:	V	S	V

1604*	Pripremljena ili konzervirana riba; kavijar i nadomjesci kavijara pripremljeni od ribljih jaja:	V	S	V
1605	Raci (rakovi), mekušci i ostali vodeni beskralježnjaci, pripremljeni ili konzervirani:	V	S	V
1701	Šećer od šećerne trske ili šećerne repe i kemijski čista saharoza, u krutom stanju:	S	S	S

Tarifna oznaka	NAZIV	PROIZVODNJA	MALOPRODAJA	UVOZ
1702	Ostali šećeri, uključujući kemijski čistu laktozu, maltozu, glukozu i fruktozu, u krutom stanju; šećerni sirupi bez dodanih aroma ili tvari za bojenje; umjetni med, miješan ili ne s prirodnim medom; karamel:	S	S	S
1703	Melase dobivene pri ekstrakciji ili rafiniranju šećera:	S	S	S
1704	Proizvodi od šećera (uključujući bijelu čokoladu), bez kaka:	S	S	S
18010000	Kakao u zrnu, cijeli ili lomljeni, sirovi ili prženi	S	S	S
1803	Kakao pasta, odmašćena ili neodmašćena:	S	S	S
18040000	Kakao maslac, mast i ulje od kaka	S	S	S
18050000	Kakao prah, bez dodanog šećera ili drugih sladila	S	S	S
1806	Čokolada i ostali prehrambeni proizvodi što sadrže kakao:	S	S	S
1901	Sladni ekstrakt; prehrambeni proizvodi od brašna, prekrupe, krupice, škroba ili sladnog ekstrakta, što ne sadrže kakao ili što sadrže manje od 40% masenog udjela kaka, računano na potpuno odmašćenu osnovu, što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu	S	S	S
1902*	Tjestenina, kuhana ili nekuhana ili punjena (mesom ili drugim tvarima) ili drukčije	S	S	S

	pripremljena, kao što su špageti, makaroni, rezanci, lasanje, njoki, ravioli, kaneloni; kuskus, pripremljeni ili nepripremljeni:			
19030000	Tapioka i nadomjesci tapioke, pripremljeni od škroba, u obliku pahuljica, zrnaca, kuglica ili u sličnim oblicima	S	S	S

Tarifna oznaka	NAZIV	PROIZVODNJA	MALOPRODAJA	UVOZ
1904	Prehrambeni proizvodi dobiveni bubrenjem ili prženjem žitarica ili proizvoda od žitarica (npr. kukuruzne pahuljice); žitarice (osim kukuruza) u zrnu ili u pahuljicama ili drukčije pripremljene (osim brašna, prekrupe i krupice), prethodno kuhane ili drukči	S	S	S
1905	Kruh, peciva, kolači, keksi i ostali pekarski proizvodi sa sadržajem kakaa ili bez kakaa; hostije, prazne kapsule za farmaceutske proizvode, oblate, rižin papir i slični proizvodi:	S	S	S
2001	Povrće, voće, orašasti plodovi i ostali jestivi dijelovi biljaka, pripremljeni ili konzervirani u octu ili octenoj kiselini:	S	S	S
2002	Rajčice, pripremljene ili konzervirane na drugi način osim u octu ili octenoj kiselini:	S	S	S
2003	Gljive i tartufi, pripremljeni ili konzervirani na drugi način, osim u octu ili octenoj kiselini:	S	S	S
2004	Ostalo povrće, pripremljeno ili konzervirano na drugi način osim u octu ili octenoj kiselini, smrznuto, osim proizvoda iz tarifnog broja 2006:	S	S	S
2005	Ostalo povrće, pripremljeno ili konzervirano na drugi način osim u octu ili octenoj kiselini, nesmrznuto, osim proizvoda iz tarifnog broja 2006:	S	S	S
200600	Povrće, voće, orašasti plodovi, kore od voća i ostali dijelovi biljaka, konzervirani šećerom (iscijeđeni, preliveni ili kandirani)	S	S	S
2007	Džemovi, voćni želei, marmelade, pirei i paste od voća ili od orašastih plodova dobiveni kuhanjem, s dodanim ili bez dodanog šećera ili drugih sladila:	S	S	S

Tarifna oznaka	NAZIV	PROIZVODNJA	MALOPRODAJA	UVOZ
2008	Voće, orašasti plodovi i ostali jestivi dijelovi biljaka, drukčije pripremljeni ili konzervirani, uključujući i s dodanim šećerom ili drugim sladilima ili alkoholom, što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu:	S	S	S
2009	Voćni sokovi (uključujući mošt od grožđa) i sokovi od povrća, nefermentirani i bez dodanog alkohola, s dodanim ili bez dodanog šećera ili drugih sladila:	S	S	S
2101	Ekstrakti, esencije i koncentracije kave, čaja, mate-čaja i pripravci na osnovi tih proizvoda ili na osnovi kave, čaja ili mate-čaja; pržena cikorija i ostali prženi nadomjesci kave i ekstrakti, esencije i koncentracije tih proizvoda:	S	S	S
2102	Kvasci (aktivni ili neaktivni); ostali jednostanični mikroorganizmi, mrtvi (osim cjepiva iz tarifnog broja 3002); pripremljeni praškovi za peciva:	S	S	S
2103	Umaci i pripravci za umake; miješani začini i miješana začinska sredstva; brašno i krupica od gorušice i pripremljena gorušica (senf); majoneza	S	S	S
2104*	Juhe, uključujući i mesne i pripravke za njih; homogenizirani složeni prehrambeni proizvodi:	S	S	S
210500*	Sladoled i ostali jestivi ledeni proizvodi, s dodatkom kakaa ili bez kakaa:	V	S	S
2106*	Prehrambeni proizvodi što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu:	S	S	S
2201	Vode, uključujući prirodne ili umjetne mineralne vode i gazirane vode, bez dodanog šećera ili drugih sladila ili aroma; led i snijeg:	S	S	S
2202	Vode, uključujući mineralne vode i gazirane vode, s dodanim šećerom ili drugim sladilima ili aromama i ostala bezalkoholna pića, osim sokova voća ili povrća iz	S	S	S

	tarifnog broja 2009:			
Tarifna oznaka	NAZIV	PROIZVODNJA	MALOPRODAJA	UVOZ
220300	Pivo dobiveno od slada:	S	S	S
2204	Vino od svježeg grožđa, uključujući pojačana vina; mošt od grožđa, osim mošta iz tarifnog broja 2009:	S	S	S
2205	Vermut i ostala vina od svježeg grožđa, aromatizirani biljem ili aromatskim tvarima:	S	S	S
220600	Ostala fermentirana pića (npr. jabukovača, kruškovača, medovina); mješavine fermentiranih pića i mješavine fermentiranih i bezalkoholnih pića, nespomenute niti obuhvaćene na drugom mjestu:	S	S	S
2207	Nedenaturirani etilni alkohol s volumnim udjelom alkohola 80 vol.% ili većim; etilni alkohol i ostali alkoholi, denaturirani, s bilo kolikim sadržajem alkohola:	S	S	S
2208	Nedenaturirani etilni alkohol s volumnim udjelom alkohola manjim od 80 vol.%; rakije, likeri i ostala alkoholna pića:	S	S	S
220900	Ocat i nadomjesci octa dobiveni od octene kiseline:	S	S	S
2301	Brašno, krupica i pelete od mesa ili klaoničnih proizvoda, od ribe ili rakova, mekušaca ili ostalih vodenih beskralježnjaka, nepogodni za ljudsku uporabu; čvarci:	V	V	V
2302	Posije i ostali ostaci dobiveni prosijavanjem, mljevenjem ili drugom obradom žitarica ili mahunarki, nepeletirani ili peletirani:	V	V	V

2303	Ostaci od proizvodnje škroba i slični ostaci, rezanci šećerne repe, otpaci šećerne trske i ostali otpaci industrije šećera, ostaci i otpaci iz pivovara i destilerija, nepeletirani ili peletirani:	V	V	V
Tarifna oznaka	NAZIV	PROIZVODNJA	MALOPRODAJA	UVOZ
23040000	Uljane pogače i ostali kruti ostaci dobiveni pri ekstrakciji ulja od soje, nemljeveni, mljeveni ili peletirani	V	V	V
23050000	Uljane pogače i ostali kruti ostaci dobiveni pri ekstrakciji ulja od kikirikija, nemljeveni, mljeveni ili peletirani	V	V	V
2306	Uljane pogače i ostali kruti ostaci dobiveni pri ekstrakciji biljnih masti ili ulja, osim onih iz tarifnog broja 2304 ili 2305, nemljeveni, mljeveni ili peletirani:	V	V	V
230700	Vinski talog; vinski kamen:	V	V	V
230800	Biljni materijali i biljni otpaci, biljni ostaci i sporedni proizvodi, peletirani ili nepeletirani, što ih se rabi za prehranu životinja, što nisu spomenuti niti uključeni na drugom mjestu:	V	V	V
2309	Pripravci što ih se rabi za prehranu životinja:	V	V	V
3501	Kazein, kazeinati i drugi derivati kazeina	V	S	V
3502	Albumini iz mlijeka i jaja	S	S	V
3503	Želatina	V	S	V
3504	Peptoni i njihovi derivati	V	S	V

NAPOMENA:

1. Iznimno od podjele nadležnosti nadzora sanitarne i veterinarske inspekcije prikazane tablicom, u dijelu maloprodaje inspekcijски nadzor sve hrane u ugostiteljskim objektima, stacionarnim i pokretnim kioscima hrane, kao i nadzor hrane pri opskrbi pripremljenom hranom (catering) i opskrbi hranom u institucijama provodi sanitarna inspekcija.
2. Sukladno članku 19. stavku 2. ovoga Zakona, Agencija će u suradnji s ministrom poljoprivrede i šumarstva i ministrom zdravstva unutar tarifnih oznaka označenih zvjezdicom (*) utvrditi proizvode za koje će biti definirana odstupanja od nadležnosti inspekcija prikazanih u tablici.

